

WASSENAAR

JAARSTUKKEN

2019

Colofon

Uitgave Gemeente Wassenaar

Postbus 499

2240 AL Wassenaar

Inlichting: gemeente@wassenaar.nl

14 juli 2020

Infographic

Inhoudsopgave

Leeswijzer	6
Jaarverslag 2019.....	8
Inleiding	9
Resultaten	12
Recapitulatie.....	22
P0 Bestuur en ondersteuning.....	23
P1 Veiligheid	39
P2 Verkeer en vervoer.....	45
P3 Economie	50
P4 Onderwijs.....	55
P5 Sport, cultuur en recreatie.....	59
P6 Sociaal Domein	70
P7 Volksgezondheid en milieu.....	86
P8 Wonen en bouwen.....	94
Verplichte paragrafen.....	102
Paragraaf Lokale Heffingen.....	103
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	110
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	115
Paragraaf Financiering	122
Paragraaf Verbonden partijen	128
Overzicht verbonden partijen.....	129
Paragraaf Bedrijfsvoering	143
Paragraaf Grondbeleid	144
Paragraaf bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen	146
Jaarrekening 2019	147
Balans per 31 december 2019	148
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	150
Toelichting op de balans per 31 december 2019.....	154
Activa.....	155
Passiva.....	159
Overzicht reserves	160
Toelichting op de reserves.....	160
Overzicht voorzieningen.....	168
Toelichting op de voorzieningen	168
Vaste schulden	173
Vlottende passiva.....	174
Waarborgen en garanties	174
Gebeurtenissen na balansdatum	175
Programmarekening.....	176
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	177
Incidentele baten en lasten	179

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	181
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.....	183
Controleverklaring van de accountant	184
Bijlagen	185
Bijlage 1: Specifiek uitkeringen: Single information, Single audit.....	186
Bijlage 2: Bestuursovereenkomst: Structuur Staat van de Gemeente	187
Bijlage 3: Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten	190
Bijlage 4: Algemene uitkering	194
Bijlage 5: Wet normering Topinkomens.....	198
Bijlage 6: Overzicht baten en lasten per taakveld	200
Bijlage 7: Overzicht incidentele baten en lasten	202

Met de jaarstukken 2019 legt het college van burgemeester en wethouders van Wassenaar verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de verplichte paragrafen. In de inleiding bij het jaarverslag wordt kort en bondig ingegaan op de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen in 2019.

In de programmaverantwoording licht het college toe wat er in 2019 beleidsmatig is gerealiseerd. Dit doen we aan de hand van de volgende vragen:

1. Wat waren we van plan?
2. Wat hebben we daarvoor gedaan?

Beschreven wordt welke maatschappelijke doelen we nastreven, welke activiteiten we daarvoor hebben uitgevoerd en wat het heeft gekost. De gewenste maatschappelijke effecten zijn meetbaar gemaakt in de tabel met beleidsindicatoren.

De verplichte paragrafen in het jaarverslag bevatten dwarsdoorsneden van de jaarstukken op specifieke onderwerpen. De verplichte paragrafen zijn:

- Lokale heffingen;
- Weerstandvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Verbonden partijen;
- Bedrijfsvoering;
- Grondbeleid.

De jaarrekening

Naast "wat waren we van plan?" en "wat hebben we daarvoor gedaan?" is ook belangrijk wat het heeft gekost. In de verschillenanalyse van de taakvelden worden verschillen toegelicht indien deze groter zijn dan de rapportagegrens van € 50.000.

De jaarrekening omvat de financiële verantwoording per taakveld met het overzicht van baten en lasten en de balans met toelichting. De controleverklaring van de accountant heeft hierop betrekking.

Voor het jaarverslag en de jaarrekening is meer gedetailleerde informatie beschikbaar in de vorm van bijlagen. Hierin zijn ook opgenomen de wettelijk verplichte informatie als de SiSa-bijlage en een tabel met de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De controleverklaring

De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole en leidt tot een controleverklaring van de onafhankelijke accountant met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

Jaarverslag 2019

JAARREKENING 2019: evenwichtige stapsteen om blijvend te investeren in Wassenaar

Wassenaar is één van de mooiste en aantrekkelijkste woongemeenten van Nederland. Onze aantrekkingskracht berust ook op de ongerepte natuurgebieden, de lage bebouwingsdichtheid, de nabijheid van het strand, de duinen en de landgoederen. Miljoenen bezoekers, fietsers, wandelaars, dagjestoeristen uit de regio waarderen dit ook door regelmatig in onze gemeente te recreëren. In Wassenaar is dan ook gelukkig nog de ruimte om te ademen en te genieten van het groen. Wassenaar als gemeente voorziet daarom ook duidelijk in een regionale behoefte in dit drukke deel van de Randstad. Deze rol blijvend te vervullen is niet een vanzelfsprekendheid. Om dit ook voor Wassenaarders en de regio te behouden moeten we ook blijven investeren en bouwen aan een Zelfstandig en Verantwoordelijk Wassenaar. Dit ziet u ook terug in de jaarrekening over 2019.

In de jaarrekening 2019 legt de gemeente Wassenaar verantwoording af over de uitgaven van het afgelopen jaar. Zo ziet u terug aan welke maatschappelijke doelen en wettelijke taken uw belastinggeld is besteed. Zijn alle doelen behaald? Welke kosten waren vooraf begroot en bleven de uitgaven binnen de begroting? Zijn er onvoorziene taken bij gekomen? Het totale resultaat over 2019 is € 2,5 miljoen positief.

Coronavirus

Dit jaarverslag gaat over 2019. De uitbraak van het Coronavirus (COVID-19) eind februari 2020 heeft echter een enorme impact op ons allemaal met consequenties die op het moment van schrijven nog niet zijn te overzien. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij in Wassenaar wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen. Daarnaast zorgen we voor zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van de noodzakelijke (digitale) besluitvorming door College en Raad.

Huishoudboekje op orde brengen en houden

Het jaar 2019 stond in het teken van het verder op orde brengen van het gemeentelijk huishoudboekje. Dit vormt een belangrijk uitgangspunt van het coalitieakkoord 'Zelfstandig & Verantwoordelijk'. Er dient verantwoord te worden omgegaan met het geld van onze inwoners, het geld van de provincie en het geld van het Rijk. Dit betekent dat het huishoudboekje van de gemeente in de periode 2018 - 2022 verder, meerjarig, op orde wordt gebracht. Het positieve resultaat over het jaar 2019 laat zien dat we hiermee op de goede weg zijn.

Sluitende meerjarige begroting

De begrotingen voor 2019 tot en met 2022 zijn helemaal sluitend. De gemeente heeft voortdurend te maken met druk op de begroting door externe omstandigheden, zoals hogere uitgaven aan jeugdzorg, nieuwe CAO's en hogere bijdragen aan de verschillende gemeenschappelijke regelingen waar de gemeente (uitvoerings-)

taken belegd heeft. Ook staan de inkomsten vanuit het Rijk voortdurend onder druk. De consequentie hiervan is dat er substantieel moest worden bezuinigd om de lopende begroting meerjarig sluitend te krijgen. Het college van B en W is zich ervan bewust dat dit financiële beleid moeilijke keuzes voor de gemeenteraad met zich mee bracht. Keuzes die echter wel noodzakelijk waren om Wassenaar financieel gezond te maken en houden. Ook voor de lange termijn.

Financieel positief resultaat over 2019

Het college van B en W is dan ook blij dat er over het jaar 2019 desondanks een positief resultaat van € 2,5 miljoen is behaald. Twee belangrijke redenen hiervoor zijn: een lagere bijdrage aan de werkorganisatie en er zijn extra inkomsten van het rijk doordat er meer mensen uit Wassenaar met een uitkering aan het werk konden gaan.

Wassenaar als zelfstandige gemeente

Met de benoeming van Leendert de Lange op 18 juli 2019 als kroonbenoemde burgemeester heeft Wassenaar afscheid genomen van een periode van twee waarnemende burgemeesters. De herbevestiging van de zelfstandigheid is een belangrijke gebeurtenis. Dit biedt ook meer rust en zekerheid om de komende jaren aan de verdere ontwikkeling en verbetering van Wassenaar en haar inwoners te werken.

Investeringsagenda voor het dorp

De gemeenteraad heeft ingestemd met een ambitieuze investeringsagenda. Hierin staan onder meer de volgende zaken:

- Het behoud en herstel van de buitenplaats de Paauw;
- Een nieuw te bouwen sporthal aan de Dr. Mansveltkade;
- Een gymzaal aan de Burmanlaan (bedoeld voor de kinderen van de Nuts- en de Jozefschool);
- Onderhoud Gemeentekantoor;
- Herstel kades Havenkanaal;
- Veiligheidsmaatregelen molen centrum;
- Modernisering Strandpost Wassenaarse Reddingsbrigade;
- Verbeteren fietsveiligheid Starrenburglaan;
- Beeldkwaliteitsplan Winkelhaak centrum;
- Revitalisering strand Wassenaarse Slag.

N44

De doorstroming en de hinder rond de A44/N44 is een belangrijk dossier. Aan een nieuwe strategie met stappenplan voor de N44 wordt concreet en meerjarig gewerkt. Er ligt een concreet Voorlopig Ontwerp inrichtingsplan voor de noodzakelijke kwaliteitsimpuls van het centrum plus de versterking van de openbare ruimte aan het strand van De Wassenaarse slag.

Nieuw afvalbeleid

In 2019 is een nieuw afvalbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. Dit houdt in dat er een pilot komt waarin 2500 huishoudens een extra container krijgen, om nog beter afval te kunnen scheiden. Ook komen er extra milieuparken en ondergrondse containers bij de hoogbouw.

Wassenaar zijn we samen

In 2019 zijn, met als doel meer samenwerking tussen de gemeente en de inwoners, bijeenkomsten georganiseerd onder de vlag van 'Wassenaar zijn we Samen' waarin verschillende onderwerpen centraal stonden: De Monitor sociaal domein, duurzaamheid, Groene Paauw en de Omgevingswet, de civil society en hoe daar vanuit wijken de samenwerking kan worden gezocht. Ook is een 'lokale energiestrategie' voor Wassenaar opgesteld.

Zo werken we samen in Wassenaar

Het college heeft in 2019 de nota inwonerp participatie 'Zo werken we samen in Wassenaar' opgesteld. Er is een noodzaak voor 'meedenken en meedoen'. Het gaat erom inwoners te steunen die mee willen denken, werken en doen. Participatie van inwoners, ondernemers, verenigingen en andere organisaties wordt nadrukkelijk opgezocht; van beleidsvorming tot aan uitvoering. De inwoner wordt in een vroegtijdig stadium op een goede manier betrokken bij het beleid. Daarbij wordt ook ruimte gelaten aan andere opvattingen en discussie.

Afspraken over Groene Zone Vliegkamp Valkenburg

De gemeente Katwijk en Wassenaar zijn overeengekomen om in afwijking van het Masterplan Valkenburg, geen woningbouw te realiseren op het grondgebied van de gemeente Wassenaar. Hiermee is een belangrijke stap gezet richting onze ambitie voor het realiseren van een brede en robuuste Groene Zone, met als doel om het gebied een duurzame toekomst te geven namelijk; een natuur-, recreatie- en landschapsgebied.

Versterken realisatiekracht

De gemeenteraad van Wassenaar besloot op 18 juni 2019 om de realisatiekracht van de gemeentelijke organisatie duurzaam te versterken. Met de ontwikkeling van het realisatiedocument "Op weg naar Wassenaar 2030" wordt hier invulling aan gegeven namelijk: ***'Op weg naar Wassenaar 2030 werken wij met elkaar aan een veilig, groen en internationaal dorp, dat in beweging is, waarbij we bouwen aan een solide basis, die duurzaam en toekomstbestendig is, waar we denken in mogelijkheden en iedereen meedoet'.***

Bestemming van de € 2,5 miljoen

Het college stelt voor om een deel van het resultaat toe te voegen aan de algemene reserve. Daarnaast wil zij een deel aanwenden om een aantal grote projecten te kunnen realiseren, met name het toekomstbestendig maken van het eeuwenoude raadhuis De Paauw, de Warenar en de bouw van een nieuwe Sporthal. Voor een nieuwe reserve Transitievisie warmte wordt € 237.000 gereserveerd en de realisatiekracht wordt in 2020 versterkt met € 200.000. De post 'Realisatie Grote projecten' wordt tot slot aangevuld met € 1 miljoen. Het restant, € 689.000, wordt teruggestort in de Algemene Reserve.

Tot slot

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu nog niet te bepalen. Daarvoor zijn er teveel onzekerheden. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en dragen er zorg voor dat we onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk kunnen blijven uitvoeren.

Resultaten

Rekeningresultaat

In het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) is bepaald dat per programma eerst alle baten en lasten en het saldo hiervan worden verantwoord (1). Om het gerealiseerde resultaat vast te stellen worden vervolgens per programma toevoegingen en/of onttrekkingen aan resultaat begroot en verantwoord (2). De resultaatbestemmingen die in dit hoofdstuk samengevat zijn weergegeven, worden in mindering gebracht op het gerealiseerde resultaat. Het hierna resterende bedrag wordt het saldo na bestemming genoemd voor 2019 en wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

In het onderstaande overzicht is een en ander samengevat weergegeven.

Opbouw resultaat jaarrekening 2019

Bedragen x € 1.000, + = voordelig; - = nadelig

	Begroting actueel 2019	Jaarrekening 2019
Totaal baten	59.806	57.841
Totaal lasten	-63.991	-61.573
1. Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	-4.185	-3.732
Onttrekking reserves	14.338	13.189
Toevoeging reserves	-9.951	-6.953
2. Toevoeging/onttrekking aan reserves	4.387	6.236
Gerealiseerd resultaat voor bestemming (1+2)	203	2.504
Resultaatbestemming		
Budgetoverhevelingen (A+B)		-190
Overige resultaatbestemming (C)		-1.624
Saldo na bestemming (D)		689

Het rekeningresultaat inclusief reservemutaties bedraagt € 2,5 miljoen voordelig. Dit bedrag is in grote lijnen als volgt opgebouwd (Tabel 2).

Ontwikkeling resultaat 2019

Bedrag x € miljoen

Begroting vastgesteld	0,2
Najaarsnota 2018	-0,1
Voorjaarsnota 2019	-0,3
Najaarsnota 2019	0,3
Saldo tot en met Najaarsnota	0,2

Verschillenverklaring jaarrekening

- Algemene uitkering	0,3
- Overhead	0,6
- Inkomensregelingen	0,8
- Stelpost koepelvrijstelling	-0,3
- Vrijval voorzieningen	0,6
- Diverse kleine voor-/nadelen per saldo	0,3
Verschillen jaarrekening	2,3
RESULTAAT VOOR BESTEMMING	2,5

Toelichting op het rekeningresultaat ten opzichte van de najaarsnota (€ 2,3 miljoen)

De afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn besloten en toegelicht in de voorjaarsnota en najaarsnota 2019. De verschillenverklaring hieronder gaat voort op de stand najaarsnota 2019 (€ 0,2 miljoen voordelig gemeld).

1. Algemene uitkering

Voor de opstelling van transitievisies voor warmte, wijkaanpak-plannen en de informatievoorziening via energieloketten is een bedrag van € 237.000 aan klimaatmiddelen in de algemene uitkering opgenomen. Dit bedrag uit de decembercirculaire kon evenals de € 45.000 voor de maatschappelijke begeleiding van 19 statushouders niet meer in de ramingen worden opgenomen.

2. Bijdrage aan de WODV (overhead)

De afrekening van de Werkorganisatie Duivenvoorde leidt tot een teruggave van € 537.000. De uitgaven communicatie (€ 37.000) en bestuursondersteuning (€ 36.000) zijn ook lager uitgevallen. Een nadere toelichting is opgenomen in de jaarrekening 2019 WODV en in de begeleidende brief die ter kennisname aan de raad wordt verstuurd. De jaarrekening 2019 WODV wordt definitief na besluitvorming in het DB (24 maart) en AB (7 april).

3. Inkomensregelingen

De Wet Bundeling uitkering aan gemeenten (BUIG) resulteert door een hogere rijksvergoeding en lagere uitkeringslasten in een voordeel van € 588.000. Ook het Bijstandsbesluit zelfstandigen en de bijzondere bijstand geven voordelen van respectievelijk € 125.000 en € 78.000.

4. Stelpost koepelvrijstelling

Het loslaten van de koepelvrijstelling heeft tot gevolg dat over 2018 een BTW-bedrag van € 131.000 en over 2019 een BTW-bedrag van € 156.000 niet verrekend kunnen worden met de Belastingdienst.

5. Vrijval voorzieningen

Op grond van de (overgangs)regeling warme overdracht buitenonderhoud en aanpassingen schoolgebouwen kunnen schoolbesturen aanspraak maken op een vergoeding onderhoudsvoorzieningen. Op basis van een analyse van de ingediende en nog openstaande aanvragen kan een gedeelte van de voorziening vrijvallen

(€ 109.000). Met ingang van 2015 is het buitenonderhoud van schoolgebouwen een taak van de schoolbesturen. Omdat gebleken is dat er geen verplichtingen meer zijn, kan de voorziening (€ 21.000) vrijvallen. Een herberekening van de voorziening wachtgeldten wethouders heeft aangetoond dat er een bedrag van € 81.000 kan vrijvallen. Bij nader inzien is gebleken dat de voorziening invoering omgevingswet niet voldoet aan de eisen voor het vormen van een voorziening, waardoor deze is vrijgevallen (€ 388.000).

Toelichting op de vermogens- en liquiditeitspositie

Eigen vermogen

Ten opzichte van eind 2018 neemt het eigen vermogen met € 3,7 miljoen af tot € 60,8 miljoen aan het eind van 2019. Hierbij is er van uitgegaan dat het volledige exploitatieresultaat in afwachting van de resultaatbestemming toegevoegd wordt aan het eigen vermogen. In deze (sub)paragraaf willen we met name ingaan op de ontwikkeling van de algemene reserve en het vrij besteedbaar deel in het bijzonder.

bedragen x € 1.000

	31-12-2019	31-12-2018
Algemene reserve	45.288	37.698
Bestemmingsreserves	12.990	19.073
Gerealiseerde resultaat	2.504	7.743
	60.782	64.514

Voor een toelichting op de reserves verwijzen wij u naar de balanstoelichting verderop in de jaarstukken.

Algemene reserve

De algemene reserve is te onderscheiden in een vrij besteedbaar deel van € 37,3 miljoen eind 2019 en een reserve weerstandsvermogen van € 8,0 miljoen, de bufferreserve. Het vrij besteedbare deel is in 2019 toegenomen met een bedrag van € 7,6 miljoen. Hier staat een afname van de bestemmingsreserves tegenover van € 6,1 miljoen. De gedeeltelijke opheffing van de reserve kapitaallasten is hier voor het grootste gedeelte de oorzaak van.

Ontwikkeling van het eigen vermogen

Na resultaatbestemming neemt de algemene reserve toe met € 7,8 miljoen en komt daarmee uit op een saldo van € 53,1 miljoen. Hiermee vormt het vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen van € 45,1 miljoen circa 75% van het totale vermogen van € 59,9 miljoen na bestemming van het resultaat.

Ontwikkeling van de schuldpositie

Ultimo 2019 is sprake van een liquiditeitsoverschot van € 33,1 miljoen dat nagenoeg geheel (verplicht) bij het Rijk wordt aangehouden. Dit is ongeveer € 16,2 miljoen hoger dan vorig jaar, hetgeen grotendeels kan worden verklaard door het vrijvallen van de Rabobanklening van € 15,0 miljoen. De uitstaande kortlopende schulden zijn met € 3,6 miljoen toegenomen.

Investeringsprogramma 2020-2023

Naast het uitvoeren van de nog openstaande investeringen staan er in de huidige meerjarenraming 2020-2023 ambitieuze (investerings-)plannen opgenomen. Voor een overzicht hiervan wordt verwezen naar de laatste bijlage op bladzijde 200 van de begroting 2020.

In het Coalitieakkoord is besloten om deze investeringen uitsluitend met eigen middelen te financieren.

RESULTAATBESTEMMING

In 2019 zijn de beschikbare budgetten niet in alle gevallen volledig benut. Voor een deel van de middelen die hierdoor niet zijn besteed wordt voorgesteld om deze over te hevelen naar 2020.

In totaal gaat het hier om een bedrag van € 189.903.

Daarnaast is nog € 1.624.813 bestemd aan:

Instellen voorziening Transitievisie warmte	€ 237.000
Aanvullen reserve Grote projecten	€ 1.000.000
Dotatie reserve Invoering omgevingswet	€ 387.813

Na verwerking van deze posten in het saldo van de jaarrekening (€ 2.503.875) resteert € 689.159. Dit restant wordt toegevoegd aan de algemene reserve (vrij besteedbare deel).

Naast deze resultaatbestemming wordt voorgesteld de reserves Kapitaallasten en Frictiekosten -vanwege het ontbreken van een bestedingsdoel- op te heffen.

De toelichting op de bestemming van het resultaat volgt hieronder. De letters A t/m C verwijzen naar de tabel "Opbouw resultaat jaarrekening 2019" voorin deze paragraaf.

A. BUDGETOVERHEVELINGEN TEN LASTE VAN HET RESULTAAT

Sociale kaart Wassenaar en implementatie lokaal beheer € 50.000

In 2018 is na een motie in de raad een toezegging gedaan te komen tot de inrichting van een Sociale kaart Wassenaar. De raad heeft een structureel budget voor lokaal beheer in de begroting opgenomen van € 10.000. In 2019 is een participatief traject gestart om te komen tot draagvlak en optimale functionaliteit van een sociale kaart en deze kaart te borgen door middel van lokaal beheer. Dit traject is samen met maatschappelijke partijen (beoogde gebruikers/beheerders) doorlopen en zal in 2020 worden voortgezet. De afronding in 2020 heeft betrekking op de initiële kosten voor het verder bouwen en testen van de sociale kaart, kosten voor de software (licentie), het vullen van de database, de begeleiding (opleiding en servicedesk) en implementatie van lokaal beheer. Met deze activiteiten is een budget van € 50.000 gemoeid, dit budget is in 2019 beschikbaar. Voor een succesvolle afronding dient het totaalbudget van € 50.000 naar 2020 te worden doorgeschoven.

Verkeersonderzoek wegennet Wassenaar € 10.000

Er is sprake van sluipverkeer binnen Wassenaar en vooral bij werkzaamheden op hoofdwegen, calamiteiten en evenementen is dit zichtbaar. Eind 2019 is dan ook het onderzoek gestart naar de draagkracht van het

Wassenaarse wegennet en de mogelijkheden het wegennetwerk van Wassenaar toekomstbestendig te maken, waarbij aanbod en capaciteit beter op elkaar zijn afgestemd. In totaal is hier bij de najaarsnota € 70.000 voor beschikbaar gesteld, waarvan € 10.000 in 2019 en € 60.000 in 2020. Offerteaanvragen hebben eind 2019 plaatsgevonden; de opdrachtbevestiging vindt echter pas in 2020 plaats. Om deze reden dient het budget van € 10.000 overgeheveld te worden naar 2020.

Actieplan Jeugd € 88.000

In de voorjaarsnota 2019 is voor 2019 € 117.000 beschikbaar gesteld voor extra capaciteit om meer sturing en grip te hebben op de transformatie van de jeugdhulp (actieplan Jeugdhulp). Mede door de krappe arbeidsmarkt is in 2019 slechts een deel van dit budget benut. Om in 2020 extra in te kunnen zetten op de uitvoering van het actieplan Jeugd wordt voorgesteld het resterende budget ter hoogte van € 88.000 over te hevelen naar 2020.

Opstellen evenementenbeleid € 15.970

In de najaarsnota is een budget van € 25.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van evenementen- en para-commercieel beleid. Hiervan is in 2019 € 9.030 uitgegeven. Ten behoeve van het afronden van deze werkzaamheden in 2020 wordt voorgesteld het restant over te hevelen naar 2020.

Actualisatie woonvisie, € 15.000

De startnotitie woonvisie is in december 2019 vastgesteld, daarna is opdracht verleend. Kosten komen volledig ten laste van 2020. Budgetoverheveling is daarom noodzakelijk.

Prins Frederiks Parkenroute, € 10.933

Het gaat om een tweejarig project, waarvoor vanuit de provinciale erfgoedlijn Landgoederen en de Landschapstafel Duin, Horst en Weide subsidie wordt ontvangen. Het is een project dat samen met de gemeente Voorschoten wordt uitgevoerd, die ook een bijdrage levert.

De provincie heeft een subsidievoorschot verleend van € 40.000 voor het gehele project. Dit is 80% van de beschikte € 50.000. Het aandeel van de gemeente Wassenaar bedraagt nog € 10.933.

B. BUDGETOVERHEVELINGEN MET DEKKING

Duiker Maaldrift € 12.575, dekking uit subsidie

De werkzaamheden aan de duiker bij Maaldrift zijn nog niet tot uitvoering gekomen. Zowel de lasten als de baten (PZH) moeten worden overgezet naar 2020.

Buurtweg 116 Koffiehuisje € 50.000, dekking uit subsidie

Voor de renovatie van het koffiehuisje is subsidie ontvangen vanuit de Provincie Zuid-Holland, welke is verlengd tot 31 december 2020. In het voorjaar van 2020 wordt een voorstel voor het koffiehuisje aan de raad voorgelegd.

Kwekerij De Paauw € 15.000, dekking uit subsidie

Voor het aanbrengen van historische beplantingen in de voormalige kwekerij is een subsidiebeschikking ontvangen van € 15.000. De werkzaamheden zijn vertraagd en worden in 2020 uitgevoerd.

Oprijlaan De Paauw € 25.000, dekking uit subsidie

Voor het herstellen van het historische karakter van de Raadhuislaan heeft de Provincie Zuid-Holland een subsidiebeschikking ontvangen van € 25.000. De werkzaamheden zijn vertraagd en worden in 2020 uitgevoerd.

Vorbereidingskrediet De Paauw / Toekomst buitenplaats De Paauw € 60.000, dekking uit reserve grote projecten

De raad heeft besloten De Paauw aan te houden. Daarbij is verzocht om nader te onderzoeken hoe De Paauw beter exploiteerbaar kan worden gemaakt. Het resterende budget is nodig om de onderzoeken uit te voeren. Voorgesteld wordt ook de begrote dekking uit de reserve grote projecten over te hevelen naar 2020.

Verbeteren doorstroming N44 € 93.000, dekking uit reserve grote projecten

In het coalitieakkoord is een bedrag van € 100.000 genoemd voor het aanjagen en verbeteren van de doorstroming op de N44. Dit bedrag is vervolgens ook in de begroting opgenomen. Dit project kent een langdurig proces dat dan ook niet op korte termijn zal zijn afgerond. Overheveling van het resterende budget is noodzakelijk om dit speerpunt binnen Wassenaar te kunnen verwezenlijken. In 2019 hebben diverse gesprekken en werksessies met stakeholders plaatsgevonden over het verbeteren van de doorstroming op de A44/N44. Op basis van deze consultaties is en wordt gewerkt aan een nieuwe strategie met stappenplan voor de N44. Deze wordt in de eerste helft van 2020 aan de gemeenteraad voorgelegd. Voorgesteld wordt ook de begrote dekking uit de reserve grote projecten over te hevelen naar 2020.

Lokale Energiestrategie € 154.368, dekking uit reserve volkshuisvesting

In 2019 resteert € 154.368 van het totale budget van de Lokale Energiestrategie (LES). Voorgesteld wordt dit budget over te hevelen naar 2020. In 2019 zijn er projecten gestart, die bij afronding in 2020 tot kosten zullen leiden. Dit is een totaal van € 82.000 en daarmee geormerkt geld. Voor de uitvoering van de LES voor de periode 2020-2022 blijft dan € 72.368 over voor de intensivering van het programma. Met de intensivering worden duurzame initiatieven extra ondersteund en wordt ingezet op verbetering van de communicatie. Ook de bijbehorende dekking van deze kosten wordt overeenkomstig de oorspronkelijke raming overgeheveld en ten laste gebracht van de reserve volkshuisvesting en duurzaamheid.

Procesgeld klimaatprogramma € 16.322, dekking uit reserve volkshuisvesting

In 2019 resteert op het procesgeld voor de uitvoering van het Klimaatprogramma € 16.322. Voorgesteld wordt dit budget over te hevelen naar 2020 inclusief begrote dekking uit de reserve volkshuisvesting en duurzaamheid.

Onderzoek lightrailverbinding € 50.000, dekking uit reserve grote projecten

Voor wat betreft de door Wassenaar gewenste lightrailverbinding is door de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) aangegeven dat in zijn algemeenheid geldt dat een tramwaardige verbinding (i.p.v. een busverbinding) maatschappelijk effectief kan zijn bij verwachte aantallen van 15.000 tot 20.000 reizigers per dag. Volgens de MRDH geven de huidige en verwachte vervoercijfers aan dat deze aantallen niet gehaald gaan

worden. In het kader van het verbeteren van de doorstroming van de N44 zal het onderzoek worden meegenomen en bekeken worden of lightrail hier wellicht toch nog kansen biedt. Dit is ook in de najaarsnota aangekondigd. Voorgesteld wordt ook de dekking uit de reserve grote projecten over te hevelen naar 2020.

Talking Traffic € 37.227, dekking uit subsidie

Het afgelopen jaar zijn de verkeersregelininstallaties op de N44 bij Van der Valk, Van der Oudermeulenlaan en de Houtlaan omgebouwd tot intelligente verkeersregelininstallaties om (vooruitlopend op de toekomst) de verkeersafwikkeling op deze kruispunten te verbeteren. De ombouw van de verkeerslichten op de Van Zuylen van Nijeveltstraat naar intelligente verkeerslichten is niet in 2019 afgerond. Het betreft hierbij zowel de fysieke als de softwarematige ombouw. In de 1e helft van 2020 vindt de ombouw naar verwachting daadwerkelijk plaats. De functionaliteit van de verkeerslichten tot aan de realisatie is verder niet in het geding.

Hertaxaties gemeentelijk vastgoed € 12.500, dekking uit algemene reserve

De hertaxaties zijn nodig voor de verzekering van de panden. Voorgesteld wordt ook de begrote dekking uit de algemene reserve over te hevelen naar 2020.

Verkeersveilige schoolomgevingen € 28.099, dekking uit algemene reserve

Het afgelopen jaar is in overleg met scholen, politie en Veilig Verkeer Nederland verder aandacht besteed aan de verkeersveiligheid rondom schoolomgevingen. Zo is onder andere bij de reconstructie van de Groeneveltlaan de schoolomgeving van de Sint Jozefschool aangepakt. Daarnaast heeft een gezamenlijke schouw bij de Bloemcampschool en de Montessorischool plaatsgevonden. Dit zijn de twee laatste scholen binnen Wassenaar waar nog kleine verkeersmaatregelen uitgevoerd dienen te worden. Voorgesteld wordt ook de begrote dekking uit de algemene reserve over te hevelen naar 2020.

IRV Katwijk-Wassenaar € 60.000, dekking uit algemene reserve

Voor de uitwerking van de 'Integrale Ruimtelijke Verkenning gebied tussen Katwijk en Wassenaar' (IRV) is een bedrag van € 60.000 gehaald uit de Algemene reserve. Aangezien de totstandkoming van de Bestuurlijke afspraken langer heeft geduurd dan voorzien, kan de daadwerkelijke uitwerking van de Groene Zone pas in 2020 worden opgepakt. In 2019 hebben we middels een 'Plan van Aanpak' uitgewerkt op welke wijze de ambities tot uitvoering gebracht kunnen worden. In dit 'Plan van Aanpak' wordt gesteld dat er een Nota van Uitgangspunten wordt opgesteld waarin de verschillende uitgangspunten zijn verwoord. Na instemming bij de Raad wordt het document voorgelegd aan stakeholders en partners. Na deze consultatie- en onderhandelingsronde zal een Programma worden opgesteld, waarin definitieve en concrete landschappelijke ingrepen worden genoemd. Daarom wordt voorgesteld de € 60.000 over te hevelen naar 2020 voor inhoudelijke vervolgonderzoeken, draagvlakontwikkeling en financieringsmogelijkheden van het 'Programma'.

De € 60.000 is specifiek bedoeld voor optimalisatie van de IRV. Voor optimalisatie zijn vervolgonderzoeken noodzakelijk voor o.a. verkeer, ecologie en cultuurhistorie. Ook de verdere uitwerking van de Groene Zone valt onder de optimalisatie van de IRV. Dus ook de afweging of we bepaalde functies gaan uit- of verplaatsen en onderzoek naar de financiële consequenties daarvan.

Groene zone Valkenburg € 95.000, dekking uit reserve grote projecten

De € 95.000 wordt voor het komende jaar ingezet voor het op langere termijn inzichtelijk maken van de investerings- en beheerskosten voor de Groene Zone, het investeren in samenwerking met onze partners, waar nodig inhuren van specialistische expertise en het uitdragen van de kwaliteiten en positionering van de Groene Zone (communicatie, lobby).

Met het budget wordt ook de dekking uit de reserve grote projecten overgeheveld naar 2020.

Valkenburg Atlantikwall € 9.866, dekking uit subsidie

Als onderdeel van de uitwerking van integrale ruimtelijke verkenning (IRV-Valkenburg) wordt een cultuurhistorische verkenning uitgevoerd met voorstellen voor een deel van de Atlantikwall waar een ecologische verbindingszone is voorzien. Dit sluit aan bij het provinciale doel voor behoud, beter zichtbaar en beleefbaar maken van cultureel erfgoed. De provincie draagt daardoor € 14.000 bij vanuit de erfgoedlijnen aan de onderzoekskosten. De subsidie van de Provincie is al geheel ontvangen.

Uitvoering Landschapsontwikkelingsplan Duin Horst & Weide € 39.346, dekking uit algemene reserve

De toezegging gemeente Wassenaar aan Meerjarenprogramma van de Landschapstafel Duin Horst & Weide, is bedoeld voor ecologische maatregelen in Papewegsepolder. De uitvoering ligt bij Stichting Twickel en daar is in 2019 een begin mee gemaakt. Afronding wordt in 2020 verwacht.

Groencompensatie Amerikaanse Ambassade € 492.000, dekking uit bijdragen en algemene reserve

Voor het project groencompensatie Amerikaanse Ambassade zijn in 2019 geringe kosten gemaakt, omdat eerst gerechtelijk duidelijkheid moest worden verkregen over de vrije beschikbaarheid van gronden, voordat met de herinrichting kan worden gestart. Voorgesteld wordt de resterende middelen plus de daarbij behorende dekking over te hevelen naar 2020 en de beschikbare middelen te storten in een te vormen reserve 'Groencompensatie Amerikaanse Ambassade'.

ANWB anterieure overeenkomst € 183.895, dekking uit bijdrage

Er is een anterieure overeenkomst afgesloten van € 190.000, waarvan 50% ontvangen is voor gemeentelijke plankosten (€ 95.000). Hiervoor wordt een projectleider ingehuurd. Uitvoering is in 2019 gestart en zal in 2020 een vervolg krijgen.

Vorbereidingskrediet combisporthal Dr. Mansveltkade € 69.510, dekking uit reserve grote projecten

Aanbesteding is reeds gebeurd. Voor de € 70.000 is een verplichting aangegaan. Voorgesteld wordt het restant voorbereidingskrediet ad € 69.510 over te heven naar 2020.

Innovatiebudget sociaal domein € 50.000, dekking uit reserve sociaal domein

In het coalitieakkoord is overeengekomen dat er voor het Sociaal Domein voor innovatieve projecten een bedrag van € 200.000 voor de gehele collegeperiode beschikbaar wordt gesteld, € 50.000 per jaar. In 2019 zijn er geen uitgaven ten laste van dit budget gedaan, in 2020 zullen deze kosten wel worden gemaakt voor pilots op het gebied van valpreventie, participatie voor de GGZ doelgroep en op het thema inclusie en eenzaamheid.

Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid € 38.489, dekking uit rijksbijdrage

Het rijksbudget voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid wordt jaarlijks aan gemeenten beschikbaar gesteld in de vorm van een specifieke uitkering. Voor niet bestede middelen in het tijdvak 2019-2022 geldt dat deze aan het einde van het tijdvak moeten worden terugbetaald aan het rijk. Het voor 2019 niet bestede deel ter hoogte van € 38.489 moet daarom inclusief de dekking worden overgeheveld naar 2020.

Muurschilderingen tunnel Houtlaan € 14.098, dekking uit subsidie

In het najaar 2019 waren werkzaamheden geraamd om een muurschildering aan te brengen in de tunnel Raaphorstlaan/Houtlaan in Wassenaar. Door te veel vocht in de lucht zijn de werkzaamheden stopgezet en verplaatst naar april 2020. Daarom moet ook budget worden overgeheveld naar 2020. De gemeentelijke bijdragen vanuit Zoetermeer, Den Haag, Leidschendam-Voorburg en Voorschoten zijn in 2019 volledig aan Wassenaar betaald. Na afronding van de werkzaamheden vindt afrekening met de provincie plaats via de landschapstafel Duin, Horst en Weide waarvan Leidschendam-Voorburg penvoerder is.

Toeristisch informatiepunt € 20.000, dekking uit algemene reserve

De ontwikkeling van een VVV-kantoor in de bibliotheek komt in 2020 tot stand. Voorgesteld wordt het budget inclusief dekking over te hevelen naar 2020.

Verbeteren bestuurs- en realisatiekracht € 59.199, dekking uit reserve versterken bestuurs- en realisatiekracht

Voor het doen van onderzoek naar vergroten van de realisatiekracht is in 2019 een budget van € 150.000 beschikbaar gesteld. De onderzoeksactiviteiten lopen nog door in 2020 en daarom wordt voorgesteld het restantbudget (€ 59.199) inclusief dekking over te hevelen naar 2020.

C. OVERIGE RESULTAATBESTEMMING

Transitievisie warmte (€ 237.000)

In de decembercirculaire is in de algemene uitkering een bedrag van € 237.000 opgenomen voor klimaatmiddelen die beschikbaar zijn gesteld voor de opstelling van transitievisies voor warmte, wijkaanpakplannen en de informatievoorziening via energieloketten in de periode 2019 t/m 2021.

Voorgesteld wordt in het kader van de bestemming van het resultaat over 2019 hiervoor een reserve 'Transitievisies Klimaatakkoord' te vormen.

Reserve Grote projecten (€ 1.000.000)

Bij vaststelling van de begroting 2019 is in de reserve grote projecten een bedrag van € 1.000.000 gestort voor de dekking van incidentele lasten ten behoeve van grote (investerings) projecten. Inmiddels is een groot aantal voorstellen ingediend, waardoor deze reserve nagenoeg volledig benut is. Voorgesteld wordt om de reserve aan te vullen met een bedrag van € 1.000.000.

Reserve Invoering omgevingswet (€ 387.813)

Voor invoering van de Omgevingswet was zowel een voorziening als een reserve ingesteld. Bij nadere beschouwing is gebleken dat de voorziening omgevingswet niet voldoet aan de eisen voor het vormen van een

voorziening, waardoor deze is vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Voorgesteld wordt om het resterende saldo van de voorziening toe te voegen aan de reserve Invoering omgevingswet.

Afwikkeling oude investeringskredieten en -budgetten

Jaarlijks stelt de raad middelen beschikbaar voor het doen van investeringen. De afgelopen jaren tonen aan dat we bij de uitvoering van investeringen door omstandigheden niet alle projecten binnen de voorgenomen termijn (volledig) tot uitvoering kunnen brengen waardoor kredieten vooralsnog (deels) onbenut blijven. Om te voorkomen dat door de gemeenteraad beschikbaar gestelde kredieten te lang aan de integrale afweging van de aanwending van schaarse middelen onttrokken blijven, is in de nota activabeleid verwoord dat kredieten voor investeringen maximaal twee jaar beschikbaar blijven. Daarom houden we bij het opstellen van de jaarrekening de projecten tegen het licht om te zien of de nog niet bestede middelen nodig zijn in 2020.

In totaal staat eind 2019 ongeveer € 5,0 miljoen aan investeringskredieten op lopende projecten open, waarop € 3,9 miljoen is geboekt. Met betrekking tot het restantkrediet van € 1,1 miljoen wordt voorgesteld:

Met de vaststelling van de jaarrekening te besluiten tot het verwerken van de volgende kredieten conform bijlage drie bij de jaarrekening:

- a. Restantkredieten van afgeronde investeringsvoorstellen te laten vervallen voor per saldo € 179.571;
- b. De (restant)kredieten van in totaal € 138.735 voor investeringen die conform de nota activabeleid in 2020 moeten zijn gerealiseerd, door te schuiven naar 2020;
- c. Voor investeringen die in afwijking van de nota activabeleid pas in 2020 worden gerealiseerd, een bedrag van € 734.533 door te schuiven naar 2020.

Recapitulatie

Bedragen x € 1.000 ("-" = nadeel / "+" = voordeel)

Programma's	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	690	-4.270	-3.580	603	-3.857	-3.254	664	-4.235	-3.571
P1 Veiligheid	46	-2.778	-2.732	72	-2.855	-2.783	52	-2.773	-2.721
P2 Verkeer en vervoer	362	-4.179	-3.817	464	-4.750	-4.286	425	-4.537	-4.112
P3 Economie	126	-397	-271	150	-532	-382	155	-542	-387
P4 Onderwijs	344	-2.788	-2.444	273	-3.254	-2.981	348	-3.278	-2.929
P5 Sport, cultuur en recreatie	564	-6.442	-5.878	1.107	-7.689	-6.582	704	-6.747	-6.043
P6 Sociaal Domein	6.127	-20.340	-14.213	6.370	-20.801	-14.430	6.663	-20.161	-13.498
P7 Volksgezondheid en milieu	6.840	-7.533	-693	6.998	-8.106	-1.108	7.281	-8.059	-779
P8 Wonen en bouwen	1.280	-1.947	-666	1.845	-2.395	-551	-833	-2.247	-3.080
Totaal programma's	16.379	-50.674	-34.295	17.881	-54.239	-36.357	15.457	-52.578	-37.121
Algemene dekkingsmiddelen	41.544	-436	41.108	41.873	-411	41.462	42.328	-392	41.936
Overhead	67	-8.656	-8.589	52	-9.309	-9.257	56	-8.581	-8.525
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	-22	-22
Onvoorzien	0	-33	-33	0	-33	-33	0	0	0
Saldo van baten en lasten	57.990	-59.799	-1.808	59.806	-63.991	-4.185	57.841	-61.573	-3.732
Mutaties reserves	7.988	-5.985	2.003	14.338	-9.951	4.387	13.189	-6.953	6.236
Gerealiseerde resultaat	65.978	-65.784	194	74.144	-73.942	203	71.030	-68.526	2.504

* De Algemene dekkingsmiddelen (taakveld 0.5, 0.61, 0.62, 0.64, 0.7 en taakveld 3.4, de overhead (taakveld 0.4), de heffing vennootschapsbelasting (taakveld 0.9) en het bedrag voor onvoorzien (taakveld 0.8 alleen bedrag onvoorzien) zijn in deze tabel apart zichtbaar gemaakt en met regels onder het totaal van programma's opgenomen. De bedragen van deze taakvelden horen bij programma 0 en programma 3 en zijn in deze tabel anders dan in de overige tabellen in deze jaarrekening in mindering gebracht op de bedragen in te tabelregel van programma 0 en programma 3.

P0 Bestuur en ondersteuning

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Bestuur van hoge kwaliteit en deskundigheid, een luisterend bestuur;

Een duurzame lokale democratie, waaraan iedereen een bijdrage kan leveren;

Samenwerken met initiatiefrijke bewoners die bijdragen aan het gemeentelijk belang;

Een bestuurscultuur gebaseerd op vertrouwen en integriteit;

Een zuinig, efficiënt en doelmatig bestuur;

Goede kwaliteit van raadsstukken;

Goede dienstverlening aan de inwoners, deze is tijdig, duidelijk, klantgericht en toegankelijk;

Wassenaar werkt als zelfstandige gemeente samen in regionaal verband.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 0.1 Bestuur

Wat waren we van plan ?

Wassenaar is en blijft zelfstandig.

De bestuurlijke cultuur, een sluitende begroting en de bestuurskracht zijn op orde, dit willen we zo houden.

Streven naar een open bestuurscultuur en nadrukkelijke participatie met inwoners.

We willen een verantwoordelijke samenwerkingspartner zijn.

Betrekken van zo veel mogelijk inwoners die een belang hebben bij het bedenken of uitvoeren van

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Met de installatie van burgemeester Leendert de Lange op 18 juli 2019 heeft de gemeente Wassenaar na een tweejarige periode van waarnemende burgemeesters weer een kroonbenoemde burgemeester.

Raadsbesluit Versterken realisatiekracht De gemeenteraad van Wassenaar besloot op 18 juni 2019 om de realisatiekracht van onze gemeente duurzaam te versterken. Met de ontwikkeling van het realisatiedocument "Op weg naar Wassenaar 2030" is hier invulling aan gegeven. ***'Wij werken met elkaar aan een veilig, groen en internationaal dorp, data in beweging is,***

plannen van de gemeente die de leefomgeving raken. Dus ook inwoners die buiten het bestaande netwerk van de belangenverenigingen vallen.

Evenwichtige en transparante belangenafweging maken in samenwerking met inwoners, waardoor een zorgvuldig besluitvormingsproces kan plaatsvinden, met een grotere kans op een gedragen en kwalitatief hoogwaardig resultaat.

Bewerkstelligen dat meer inwoners initiatief en verantwoordelijkheid kunnen nemen voor het verbeteren van hun eigen leefomgeving.

waarbij we bouwen aan een solide basis, die duurzaam en toekomstbestendig is, waar we denken in mogelijkheden en iedereen meedoet'.

In de raadscommissie Bestuur en Middelen van 4 juli 2019 is de nota inwonerparticipatie 'Zo werken we samen in Wassenaar' ter consultatie voorgelegd. Het college heeft besloten de nota vast te stellen en de acties uit het plan van aanpak zoveel mogelijk 'going concern' uit te voeren. Ook bij de ontwikkeling van het realisatiedocument 'Op weg naar Wassenaar 2030' speelt inwonerparticipatie een belangrijke rol.

Raadsbesluit Versterken realisatiekracht

De gemeenteraad van Wassenaar besloot op 18 juni 2019 om de realisatiekracht van onze gemeente duurzaam te versterken. Met de ontwikkeling van het realisatiedocument "Op weg naar Wassenaar 2030" is hier invulling aan gegeven. Op een opgavengerichte en programmatische manier van samenwerken tussen college van B&W, programmateam Wassenaar 2030 en de Werkorganisatie Duivenvoorde worden zes realisatieaanpakken uitgevoerd. Het realisatiedocument "Op weg naar Wassenaar 2030" is in samenhang met een aantal bestaande visies opgesteld. De burgemeester en wethouders hebben op 1 oktober 2019 de ambities van hun programma's in concept aan de raad gepresenteerd en de uitkomsten hiervan verwerkt. Tijdens de gezamenlijke bijeenkomst van de raden van Voorschoten en Wassenaar op 10 december 2019 is het programmatisch en opgavengericht werken door de colleges benoemd als leidend organisatieprincipe. ***'Wij werken met elkaar aan een veilig, groen en internationaal dorp, data in beweging is, waarbij we bouwen aan een solide basis, die duurzaam en toekomstbestendig is, waar we denken in mogelijkheden en iedereen meedoet'.***

In de raadscommissie Bestuur en Middelen van 4 juli 2019 is de nota inwonerparticipatie 'Zo werken we samen in Wassenaar' ter consultatie voorgelegd. Deze nota is opgesteld naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamercommissie 'De burger neemt het initiatief'. De raad heeft in dit kader het college opdracht gegeven om processen en communicatie te verbeteren op het gebied van inwoner- en overheidsparticipatie.

Bij de behandeling van de kadernota in de vergadering van de Raad op 10 juli 2019 heeft de raad amendement 039 en motie 71 aangenomen. In motie 71 heeft de raad het college gevraagd, vanwege het dwarsdoorsnijdende karakter, inwonerparticipatie via de beleidsterreinen integraal aan te pakken en de noodzakelijke financiële en ambtelijke middelen binnen de bestaande begroting hiervoor aan te wenden. In amendement 39 wordt inwonerparticipatie als een 'belangrijk doorsnijdend thema voor de toekomst' genomen. Het amendement gaat ervan uit dat binnen de bestaande financiële kaders kan worden gezorgd voor een juiste invulling van inwonerparticipatie. Het college geeft hier uitvoering aan in regulier beleid en met het

Realisatiedocument Op weg naar Wassenaar 2030.

Uitvoering, ook als onderdeel van Op weg naar Wassenaar 2030: Het college heeft besloten de nota vast te stellen en de acties uit het plan van aanpak zoveel mogelijk 'going concern' uit te voeren. Dat bij de totstandkoming van de nota de inhoud is afgestemd met het college van de gemeente Voorschoten, vereenvoudigt het voor de WODV de participatieve manier van werken op te pakken.

Ook bij de ontwikkeling van het Realisatiedocument 'Op weg naar Wassenaar 2030' speelt inwonerparticipatie een belangrijke rol. Het college wil deze agenda samen met inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van organisaties ontwikkelen en zodoende de kennis, kunde en betrokkenheid van inwoners benutten. Per programmaonderdeel wordt daarom bekeken hoe inwoner- en/of overheidsparticipatie optimaal kan bijdragen aan de uitvoering van het programma. Via deze weg kan rekening gehouden worden met eventueel extra benodigde kennis en capaciteit én kan deze zo efficiënt en concreet mogelijk worden ingezet. Het wordt zo mogelijk maatwerk te leveren voor de diverse programma's, terwijl tegelijkertijd participatie als manier van werken stevig verankerd wordt in de bestuurlijke en ambtelijke organisatie.

Onderzoek naar verordeningen

Een van de actiepunten uit de nota was om te checken of de huidige Verordening op het burgerinitiatief uit 2006, de Wijziging inspraakverordening en samenspraak uit 2015 en de Referendumverordening nog toereikend zijn voor:

- het uitvoeren van het huidige inwonerparticipatiebeleid, volgens de uitgangspunten die zijn verwoord in de nota;
- het eventueel mogelijk maken van nieuwe vormen van participatie, zoals het Right-to-Challenge (waarbij bewoners kunnen aanbieden om taken van de gemeente over te nemen, als zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen).

Het college gaat toetsen in welke mate de omschreven participatieprocessen en de genoemde verordeningen nog met elkaar overeenstemmen.

Communicatie en burgerparticipatie

De gemeente Wassenaar communiceert op een open en gestructureerde wijze met alle inwoners, zodat de wederzijdse verwachtingen duidelijk zijn. Er is een noodzaak voor 'meedenken en meedoen'. Het gaat erom inwoners te steunen die mee willen denken, werken en doen.

Participatie van inwoners, ondernemers, verenigingen en andere organisaties wordt nadrukkelijk opgezocht, van beleidsvorming tot aan uitvoering. De inwoner wordt in een vroegtijdig stadium op een goede manier betrokken bij het beleid. Daarbij wordt ook ruimte gelaten aan andere opvattingen en discussie.

Nota burgerparticipatie

Het college heeft in 2019 de nota inwonerparticipatie 'Zo werken we samen in Wassenaar' opgesteld en ter consultatie voorgelegd aan de raad. De raad heeft het college gevraagd, vanwege het dwarsdoorsnijdende karakter, inwonerparticipatie via de beleidsterreinen integraal aan te pakken en de noodzakelijke financiële en ambtelijke middelen binnen de bestaande begroting hiervoor aan te wenden. Het college heeft daarop besloten

de nota vast te stellen en de acties uit het bijbehorende plan van aanpak zo veel mogelijk 'going concern' uit te voeren.

Social media

In 2019 zijn we gestart met het inzetten van social media om inwoners, bedrijven en instellingen ook op een digitale manier te voorzien van nieuws van en over de gemeente. Dit doen wij op Facebook en op Instagram. Met de inzet van deze nieuwe kanalen willen we het bereik van gemeentelijk nieuws vergroten. Bijvoorbeeld door het geadverteerd plaatsen van berichten op Facebook en Instagram over wegwerkzaamheden. Of het plaatsen van filmpjes over onderwerpen waar veel vragen over binnenkomen bij het KCC of de gemeentelijke social-mediakanalen. In 2020 gaan we deze inzet uitbreiden, onder andere met flitspeilingen en richten we ons nog meer op het vergroten van ons bereik van digitale berichten en video's.

Taakveld: 0.2 Burgerzaken

Wat waren we van plan ?

Tijdig en klantgericht helpen van de inwoners en de ondernemers volgens het uitgangspunt "digitaal als het kan, persoonlijk waar nodig".

De informatiebeveiliging binnen de gemeente voldoet aan de wettelijke normen. Deze normen zijn voor alle gemeenten hetzelfde en zijn vastgelegd in het gemeentelijk vastgesteld informatieveiligheidsbeleid.

De kostendekkendheid van de leges wordt verhoogd.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Het plan van aanpak dienstverlening is vastgesteld. Hierin staan de uitgangspunten en langs verschillende thema's zijn de acties uitgewerkt.

De website wordt continu verbeterd op basis van feedback van gebruikers en nieuwe digitale mogelijkheden.

De bereikbaarheid is beter gewaarborgd door drie nieuwe vaste medewerkers. In 2019 is de aanbesteding gedaan voor de nieuwe telefooncentrale die in 2020 wordt geïmplementeerd.

De openingstijden zijn aangepast aan de behoefte van de inwoner/ondernemer. De dagelijkse vrije inloop is een succes.

Het digitale aanbod van Engelstalige producten is verder geoptimaliseerd.

Wij zijn geslaagd voor de jaarlijkse audits voor informatieveiligheid. Aanbevelingen zijn doorgevoerd.

De legestartieven voor verstrekkingen van diverse documenten en kabels en leidingen zijn per 1

Plan van aanpak dienstverlening

Het plan van aanpak dienstverlening is in juni 2019 vastgesteld. Hierin staan de belangrijkste ontwikkelingen, drie uitgangspunten: duidelijk, tijdig en vraaggericht met veiligheid van gegevens als basisvoorwaarde.

De concrete projecten zijn uitgezet langs drie thema's. De doorontwikkeling van de digitale dienstverlening, van buiten naar binnen en anders werken.

De projecten dragen bij aan één of meerdere uitgangspunten. Projecten in 2019 gerealiseerd zijn onder andere het digitaal toezenden van archieftekeningen, de aanpassing van de openingstijden, het monitoren en verder verbeteren van de productencatalogus, een klantreis voor meldingen openbare ruimte en er is een start gemaakt met het digitaliseren en optimaliseren van verschillende processen van de gemeente.

Bereikbaarheid

Voor wat betreft de website zijn in 2019 diverse e-formulieren vereenvoudigd en aangepast. Ook is een start gemaakt met de pagina MijnWassenaar waarop inwoners en ondernemers in de toekomst de status van hun aanvragen kunnen zien. Daarnaast monitort de gemeente de succesratio van de aanvragen die inwoners en ondernemers doen. Dit geeft informatie welk product of formulier prioriteit verdient om mee aan de slag te gaan.

Er zijn voorbereidingen getroffen voor de aanschaf en introductie van de nieuwe telefooncentrale in samenwerking met ICT. Dit is een aanpassing van de centrale voor alle medewerkers en het klantcontactcentrum. Het callcenterteam is op orde gebracht door de toevoeging van drie vaste medewerkers waardoor een goede mix bestaat tussen vaste medewerkers en de flexibele schil wat bijdraagt aan een betere bereikbaarheid van de gemeente.

Er heeft een pilot gedraaid om paspoorten thuis of op het werk te bezorgen. Dit was kostendekkend voor wat betreft de bezorgkosten. Omdat hier onvoldoende animo voor was is dit aanbod niet gecontinueerd.

Er is een start gemaakt met het upgraden van de Engelstalige producten en diensten wat in het nieuwe jaar verder vervolg krijgt.

Informatieveiligheid

De ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) faciliteert gemeenten op het gebied van zelfevaluaties en audits. Aan de hand van zelfevaluatievragenlijsten op verschillende gebieden als Basisregistratie Personen (BRP), paspoorten en rijbewijzen weet de gemeente welke maatregelen nodig zijn om de informatieveiligheid verder te verbeteren. Ook vindt er jaarlijks een DigiD-audit plaats. Dit alles draagt bij aan de doorontwikkeling van de informatieveiligheid.

Kostendekkendheid leges

Met ingang van 2019 zijn de legestarieven voor het verstrekken van diverse documenten met 20% verhoogd. Daarnaast zijn de legestarieven voor kabels en leidingen verhoogd. Deze legestarieven zijn hiermee aangepast aan de legestarieven zoals deze in de omliggende gemeenten in rekening worden gebracht. De legestarieven voor zaken zoals paspoorten en rijbewijzen zijn vastgesteld op een wettelijk maximum.

Taakveld: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Wat waren we van plan ?

Optimaliseren van het vastgoedbeheer.

Verduurzamen van het vastgoed en besparen op energielasten.

Een voorstel opstellen over de toekomst van de buitenplaats de Paauw.

Afstoten van gebouwen die niet bijdragen aan gemeentelijke doelen en/of een wettelijke taak zijn.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Vorbereiden invoeren kostprijs dekkende huren.

Uitwerken duurzaamheidsscenario's gemeentelijk vastgoed.

Toekomstscenario's uitgewerkt voor de buitenplaats de Paauw en het cultureel centrum de Warenar.

Verschillende scenario's uitgewerkt voor een combi sporthal en gymzaal.

Vorbereiden invoeren kostprijs dekkende huren

Het uitgangspunt is duurzaam, flexibel en toekomstbestendig vastgoed, dat invulling geeft aan de gemeentelijke doelstellingen en aansluit bij de behoeften in de samenleving. In 2019 zijn er bij gemeentelijke panden oppervlakte metingen uitgevoerd en zijn de energie labels in beeld gebracht. Deze gegevens zijn nodig voor de invoering van kostprijs dekkende huren. Er wordt ingezet op invoering van kostprijs dekkende huren in 2021.

Uitwerken duurzaamheidsscenario's gemeentelijk vastgoed

Er is in 2019 begonnen met het in kaart brengen van de portefeuille en daarbij is op basis van een inventarisatie een eerste (financiële) doorkijk gegeven voor het verduurzamen van het vastgoed. Deze drie sporen worden uitgewerkt in 2020. Het betreft:

1. Compliance; minste uitgaven/investeringen. Dit betekent alleen voldoen aan wet- en regelgeving.
2. Compliance + beperkt investeren; naast wet- en regelgeving investeringen doen die binnen 5 jaar terugverdiend worden.
3. Energieneutraal; compliance + extra investeringen om uiterlijk in 2050 energieneutraal te zijn.

Het optimaliseren van het vastgoedbeheer betekent ook dat er bepaald moet worden welke panden voor welke functies worden aangehouden en hoe dit het beste vorm kan worden gegeven. Het afgelopen jaar zijn er voor de volgende objecten onderzoeken uitgevoerd en voorstellen voorgelegd en/of voorbereid.

Buitenplaats de Paauw

Voor de buitenplaats de Paauw zijn in 2019 drie toekomstscenario's uitgewerkt inclusief de (financiële) consequenties. Op basis hiervan heeft de raad in oktober 2019 besloten buitenplaats De Paauw in eigendom te houden. Daarbij heeft hij verzocht om te onderzoeken of de exploitatie van het pand verder is te optimaliseren. De resultaten van dit onderzoek worden in de eerste helft van 2020 gepresenteerd.

De renovatiewerkzaamheden aan de buitenzijde van de Paauw zijn voor circa driekwart gerealiseerd. De renovatie wordt uitgevoerd conform de restauratievisie, waarbij de periode van bewoning van prins Frederik als belangrijkste referentieperiode dient. Medio 2020 worden de werkzaamheden afgerond.

Hertenhuisje en Zonneveldweg

In 2019 is voor de Rijksmonumentale woning Hertenhuisje en voor Zonneveldweg 55a onderzocht onder welke voorwaarden deze objecten konden worden afgestoten. Eind 2019 zijn de adviezen afgerond, welke begin 2020 aan de raad worden voorgelegd.

Cultureel centrum Warenar

In 2019 is voor het cultureel centrum De Warenar onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor de toekomst van het gebouw en het behouden van de theater- en dorpshuisfunctie. Eind 2019 is het advies afgerond, dat begin 2020 aan de raad wordt voorgelegd.

Combinatie sporthal

Vanwege het bereiken van het einde van de levensduur van zowel de tennishal van de Kieviten als de sporthal de Schulpwei heeft de raad in 2017 besloten om de twee hallen te vervangen voor een nieuw te bouwen combi sporthal. Met een combi sporthal als uitgangspunt zijn er drie varianten uitgewerkt en aan de raad voorgelegd. In juli 2019 heeft de raad besloten tot de bouw van een combi sporthal voor een taakstellend budget van € 7,4 miljoen.

Gymzaal

De gymzaal aan de Burmanlaan is, vanwege dat het een verouderde zaal en de constructie verzwakt was, in 2017 gesloopt. Uit onderzoek is gebleken dat er het beste invulling wordt gegeven aan het bewegingsonderwijs door de bouw van een nieuwe gymzaal. In 2019 heeft de raad besloten tot de bouw van een gymzaal die gebaseerd is op een vernieuwende visie op bewegen en bewegingsonderwijs. Uitdaging, interactie en beleving staan hierbij centraal.

Tot slot zijn de voorbereidingen gestart voor het afstoten van Backershagenlaan 13. Dit advies gaat in 2020 naar de raad voor wensen en bedenkingen.

Disclaimer: genoemde objecten hebben betrekking op andere taakvelden in dit jaarwerk, maar zijn hier centraal weergegeven (zie ook paragraaf onderhoud kapitaalgoederen)

Taakveld: 0.4 Overhead

Wat waren we van plan ?

Het zo efficiënt en effectief mogelijk uitvoeren van de dienstverlening.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

In overleg treden met het bestuur van de werkorganisatie Duivenvoorde om efficiency en effectiviteit te waarborgen.

De gemeente Wassenaar werkt intensief samen met de gemeente Voorschoten in de gezamenlijke 'Werkorganisatie Duivenvoorde'. Op diverse thema's trekken Wassenaar en Voorschoten vanuit een gezamenlijk belang samen op. Beleid op een aantal thema's is met het oog op efficiëntie geharmoniseerd. Er zijn verschillende gezamenlijke overlegmomenten geweest tussen de deelnemende gemeenten en de Werkorganisatie Duivenvoorde met als doel de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen. De gemaakte kosten op dit taakveld in 2019 hebben betrekking op de sturing en ondersteuning van de primaire processen. Nadat beide gemeenten zich in 2018 nadrukkelijk hebben uitgesproken over hun zelfstandigheid en de regio waarin ze (willen) opereren hebben beide gemeenten in 2019 door externe bureaus een analyse laten maken van de bestuurlijke ambities en opgaven en de organisatie(vorm) die daar per gemeente het beste bij past. Na het verschijnen van deze onderzoeksrapporten is eind 2019 besloten om met een aantal ingrepen binnen de Werkorganisatie Duivenvoorde tegemoet te komen aan de wensen van beide gemeenten. Met de keuze van beide gemeenten voor een verschillende regionale focus is echter ook onderkend dat dit mogelijk consequenties kan hebben voor samenwerking tussen de beide gemeenten in de Werkorganisatie Duivenvoorde.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
01	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens		0,17
02	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens		0,08
03	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting		355,14
04	Externe inhuur	kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting		18,61%
05	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting		12,50%

Met uitzondering van de griffie, gemeentesecretaris en de schooladviesdienst heeft de gemeente Wassenaar geen bezoldigd personeel in dienst. De gemeente betaalt een bijdrage aan de GR Werkorganisatie Duivenvoorde voor de uitvoering van de gemeentelijke dienstverlening. Daardoor zijn de indicatoren onvergelijkbaar met andere gemeenten.

Taakveld: 0.5 Treasury

Wat waren we van plan ?

De financieringsfunctie van de gemeente is zo georganiseerd dat we een zo optimaal mogelijk financieringsresultaat behalen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Bij het uitblijven van enige rentevergoeding op aangehouden middelen wordt vnl. gekeken naar de beschikbaarheid van middelen om (kapitaal)uitgaven uit eigen middelen te kunnen voldoen.

Mede door het halverwege het jaar afgelost krijgen van de 4,7%-renderende Rabo-lening van € 15 miljoen staat het treasuryresultaat onder druk door het uitblijven van enige rentevergoeding op aangehouden middelen. Ook de vergoeding op de bij het Rijk aan te houden tegoeden is nihil; gelukkig maar want in de markt is sprake van negatieve tarieven voor de korte en middellange termijn. Daarnaast neemt het bedrag aan nog uitstaande ambtenarenhypotheken gestaag af waardoor de hiervoor ontvangen rente vermindert.

Taakveld: 0.61 OZB Woningen

Wat waren we van plan ?

Het totaal van de OZB blijft binnen de geprognosticeerde inflatiecorrectie.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Toepassen inflatiecorrectie.

Toepassen inflatiecorrectie

De opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB) voor woningen is voor 2019 verhoogd met het inflatiepercentage van 2,3%. Omdat de OZB-opbrengst voor 2018 incidenteel met € 70.000 is verlaagd door de bij de begroting 2017 aangenomen motie Erwich, stijgt de opbrengst OZB ten opzichte van 2018 iets meer dan het inflatiepercentage. Per saldo is de opbrengst OZB woningen met circa 3,34% verhoogd.

In 2020 wordt de opbrengst van de OZB met 5% verhoogd, in 2021 met 10%.

Taakveld: 0.62 OZB Niet-Woningen

Wat waren we van plan ?

Het totaal van de OZB blijft binnen de geprognosticeerde inflatiecorrectie.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Toepassen inflatiecorrectie.

Toepassen inflatiecorrectie

De opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB) voor niet-woningen is voor 2019 verhoogd met het inflatiepercentage van 2,3%. In de opbrengst OZB niet-woningen gebruikersdeel is een extra verhoging verwerkt van € 83.000 in verband met compensatie halvering tarieven bouw- en onderhoudswerken precariobelasting. Per saldo is deze opbrengst met circa 10,4% verhoogd.

In 2020 wordt de opbrengst van de OZB met 5% verhoogd, in 2021 met 10%.

Taakveld: 0.64 Belastingen overig

Wat waren we van plan ?

De stijging van de belastingopbrengst bedraagt niet meer dan de correctie voor inflatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Toepassen inflatiecorrectie.

Overige belastingen

Onder de overige belastingen vallen hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, ondernemersheffing (reclamebelasting) en de BIZ-bijdragen (Bedrijveninvesteringszone).

In de begroting 2019 zijn de opbrengsten voor de hondenbelasting en de toeristenbelasting met het inflatiepercentage van 2,3% verhoogd. De opbrengst voor de toeristenbelasting is, buiten het inflatiepercentage, conform het coalitie-akkoord verhoogd met € 240.000. De precariobelasting voor kabels en leidingen is niet verhoogd met een inflatiecorrectie omdat dit wettelijk niet meer is toegestaan met ingang van 2017. Het maximale tarief is gelijk aan dat van 2016.

De opbrengst voor de ondernemersheffing (reclamebelasting) wordt onder aftrek van kosten uitgekeerd aan het ondernemersfonds. De opbrengst is voor 2018 niet verhoogd ten opzichte van 2017.

De opbrengsten Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Maaldrift en de BIZ pandeigenaren Centrum Wassenaar worden onder aftrek van kosten uitgekeerd aan de BIZ-verenigingen. Op de BIZ-bijdrage is geen inflatiecorrectie toegepast.

Taakveld: 0.7 Algemene uitkering & overige uitkeringen gemeentefonds

Wat waren we van plan ?

Bestuur en organisatie zijn tijdig en juist geïnformeerd over de ontwikkeling van het gemeentefonds. Het is daardoor mogelijk om tijdig te anticiperen op de gevolgen en hierop

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

College en gemeenteraad zijn geïnformeerd over de consequenties van de mei-, september- en decembercirculaire van het gemeentefonds. Daarnaast is bericht over de ontwikkelingen op

beleid te ontwikkelen.

het gebied van de herziening van de verdelingssystematiek die zich na vertraging waarschijnlijk met ingang van 2022 zal doen gelden.

In het verslagjaar zijn 3 circulaire verschenen waarover de raad met raadsinformatiebrieven is geïnformeerd. Het betrof de mei-, september- en decembercircularen.

Met betrekking tot de algemene uitkering uit het gemeentefonds spelen drie zaken:

1. het bij het lastenniveau van de gemeenten achterblijven van de verstrekte middelen voor de Jeugdzorg;
2. de normeringssystematiek waarbij de *omvang* van het accres (de groei van het gemeentefonds) afhankelijk is van de accres relevante uitgaven van het Rijk gedurende het boekjaar;
3. de herziening/herijking van de *verdelingssystematiek* van het gemeentefonds.

ad 1. In 2019 is voor de periode 2019 t/m 2021 € 1 miljard extra beschikbaar gesteld voor de Jeugdzorg. Vooralsnog bestaat er geen zekerheid over extra middelen in het gemeentefonds na 2021.

ad 2. Wij hebben eerder als gemeente gepoogd de schommelingen van de algemene uitkering in enig jaar te dempen. In de kadernota en begroting 2020 ontbrak de benodigde budgettaire ruimte hiervoor evenwel. Het voordeel van de septembercircularen is geoormerkt om de verwachte nadelen van de herziening van de verdelingssystematiek op te vangen. De herziening hangt als een donkere wolk boven alles wat in de komende jaren vanuit het gemeentefonds kan worden tegemoet gezien. De discussie over de normering was dan ook geparkeerd in afwachting van de meicircularen 2020 waarin uitsluitsel over de herziening werd verwacht. Nu de herziening met één jaar wordt uitgesteld, zullen wij ook een voorstel om tot een stabielere raming van de algemene uitkering te komen uitstellen (motie LW en D66, nr. 099). Dit neemt uiteraard niet weg dat wij ook de ontwikkelingen over de normering blijven volgen. Wij zullen motie 099 bovendien aan de orde stellen als onderdeel van de discussienota 2030, die naar verwachting gezamenlijk met de Kadernota 2021 in juli met de Raad wordt besproken.

ad 3. Halverwege 2019 zijn de gemeentefondsbeheerders gestart met de werkzaamheden om de verdelingssystematiek van het gemeentefonds beter te laten aansluiten bij het kostenniveau van de gemeenten. Om de ontwikkelingen daarin te kunnen volgen neemt de WODV deel in een klankbordgroep. Gezien de op het klassieke domein optredende grote aansluitverschillen hebben de fondsbeheerders inmiddels besloten om de herziening van de verdeling van het gemeentefonds een jaar uit te stellen en deze tijd te gebruiken om nader onderzoek te kunnen doen.

Taakveld: 0.8 Overige baten en lasten

Wat waren we van plan ?

Verantwoorden van lasten en baten die niet zijn toe te rekenen aan andere taakvelden.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Op dit taakveld worden de lasten en baten verantwoord die niet aan specifieke taakvelden zijn toe te rekenen. Het gaat daarbij onder andere om loon- en prijsindexatie, de post onvoorzien en eventuele bijstellingen van de voorziening voor dubieuze debiteuren.

Taakveld: 0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)

Wat waren we van plan ?

Op een verantwoorde wijze de nieuwe regelgeving implementeren in onze (administratieve) organisatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Met ingang van 1 januari 2016 is de Wet Vennootschapsbelasting van kracht voor publiekrechtelijke lichamen voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Voor de gemeente Wassenaar heeft een actualisatie van de activiteiten plaatsgevonden. Daarbij kan worden geconcludeerd dat het merendeel van de activiteiten buiten de reikwijdte van de Vpb blijft, omdat deze verlieslatend zijn of kunnen steunen op een (winst) vrijstelling. Voor het bedrijfsmatig afval is een positief fiscaal resultaat te verwachten en bedraagt te betalen Vpb-druk circa € 4.500 per belastingjaar.

Op een aantal Vpb-onderwerpen is op landelijk niveau nog discussie met de Belastingdienst. Het gaat daarbij o.a. om reclame-opbrengsten, opbrengsten benzineverkooppunten en uitstaande geldleningen. De Belastingdienst is van mening dat deze activiteiten Vpb-plichtig zijn. Wij zullen de ontwikkelingen rondom deze onderwerpen nauwgezet blijven monitoren en beheersmaatregelen treffen bij veranderingen van omstandigheden.

Taakveld: 0.10 Mutaties reserves

Wat waren we van plan ?

Verantwoorden van de mutaties in de reserves.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Opnemen van de mutaties van de reserves in de jaarrekening.

Reserves worden jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening geëvalueerd. Bij alle reserves wordt beoordeeld of het doel waarvoor de reserves zijn gevormd nog relevant is en of de omvang nog in overeenstemming is met de gestelde doelen.

Van de reserve Kapitaallasten (€ 6.924.315) en de reserve Fricatiekosten (€ 514.584) is vastgesteld dat deze kunnen worden opgeheven.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland	0.61, 0.62 en 0.64
Werkorganisatie Duivenvoorde	Alle taakvelden
Holland Rijnland	0.1
BNG NV	0.5
Alliander NV	0.5
Dunea NV	0.5

Wat heeft het gekost

P0 Bestuur en ondersteuning bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primair	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Verschil 2019 Begr. actueel / rekening
0.1 Bestuur	Baten	0	0	89	89
	Lasten	-1.991	-2.000	-2.032	-32
	Saldo	-1.991	-2.000	-1.943	57
0.2 Burgerzaken	Baten	588	505	478	-27
	Lasten	-949	-1.002	-1.007	-5
	Saldo	-361	-498	-529	-31
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	101	98	97	-1
	Lasten	-464	-519	-485	34
	Saldo	-362	-421	-388	33
0.4 Overhead	Baten	67	52	56	3
	Lasten	-8.656	-9.309	-8.581	728
	Saldo	-8.589	-9.257	-8.525	732

0.5 Treasury	Baten	1.050	1.430	1.422	-7
	Lasten	-42	-32	-19	13
	Saldo	1.007	1.397	1.403	6
0.61 OZB Woningen	Baten	6.919	6.919	6.947	28
	Lasten	-228	-212	-205	7
	Saldo	6.692	6.707	6.742	35
0.62 OZB Niet-Woningen	Baten	2.557	2.557	2.656	99
	Lasten	-59	-59	-59	0
	Saldo	2.498	2.498	2.596	99
0.64 Belastingen overig	Baten	2.207	2.207	2.263	56
	Lasten	-107	-107	-109	-1
	Saldo	2.099	2.099	2.154	54
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Baten	27.670	27.552	27.832	280
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	27.670	27.552	27.832	280
0.8 Overige baten en lasten	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-898	-368	-711	-344
	Saldo	-898	-368	-711	-344
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Baten	0	0	0	0
	Lasten	0	0	-22	-22
	Saldo	0	0	-22	-22
0.11 Resultaat rekening baten en lasten	Baten	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0
Totaal baten		41.159	41.320	41.839	519
Totaal lasten		-13.394	-13.609	-13.230	379
Saldo van baten en lasten		27.765	27.710	28.609	899

Onttrekking reserves	6.872	7.652	7.517	-135
Toevoeging reserves	-5.985	-6.485	-6.485	0
Mutaties reserves	886	1.166	1.031	-135

Programma resultaat	28.651	28.877	29.640	764
----------------------------	---------------	---------------	---------------	------------

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 0.1 Bestuur

Op dit taakveld is per saldo een voordeel ontstaan van € 57.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een bate (voordeel) ten gevolge van de vrijval van een bedrag van € 81.000 uit de voorziening wachtgelden. Daarnaast is er een tegenvaller op de overige lasten; dit is voornamelijk te wijten aan de inhuurlasten van de interim griffier, werving (met externe begeleiding) nieuwe griffier, salariskosten gemeenteraad/presentiegelden en hogere lasten voor de fiscale advisering, de begrotingsscan en de accountantskosten.

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

De geplande hertaxaties voor de verzekering voor de gemeentelijke gebouwen worden niet in 2019 maar in 2020 uitgevoerd. Voor de hertaxaties is € 12.500 benodigd.

Taakveld 0.4 Overhead

De afrekening van de Werkorganisatie Duivenvoorde leidt tot een teruggave van € 537.000. De uitgaven communicatie (€ 37.000) en bestuursondersteuning (€ 36.000) zijn ook lager uitgevallen. Op het budget vergroting realisatiekracht is € 60.000 over.

Op het voorbereidingskrediet De Paauw resteert nog € 35.000 en op het budget voor de toekomst buitenplaats De Paauw € 25.000. Voorgesteld wordt deze budgetten met bijbehorende dekking uit reserves over te hevelen naar 2020.

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen

Dit taakveld laat per saldo een positief saldo zien van € 99.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere opbrengsten als gevolg van opbrengsten uit eerdere boekjaren en leegstandscontroles.

Taakveld 0.64 Belastingen overig

Dit taakveld laat per saldo een positief saldo zien van € 54.000. Dit wordt veroorzaakt door hogere opbrengsten als gevolg van opbrengsten uit het vorige boekjaar.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

Het bruto voordeel van de decembercirculaire van € 252.000 kon niet meer in de ramingen voor 2019 worden verwerkt. In dit voordeel zit een post van € 237.000 aan klimaatmiddelen opgesloten die beschikbaar zijn gesteld voor de opstelling van transitievisies voor warmte, wijkaanpak-plannen en de informatievoorziening via energieloketten in de periode 2019 t/m 2021. In de resultaatbestemming wordt dan ook voorgesteld deze middelen toe te voegen aan een daarvoor in te stellen bestemmingsreserve 'Transitievisies Klimaatakkoord'. Ook de over 2019 voor de maatschappelijke begeleiding van 19 statushouders in 2020 te ontvangen € 45.030 kon niet in de ramingen worden verwerkt.

De verrekeningen over de jaren 2016 t/m 2018 laten een nadeel van € 66.700 zien.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

WODV heeft voor nu zekerheidshalve besloten de koepelvrijstelling met terugwerkende kracht per 1 januari 2018 niet meer toe te passen om verdere fiscale kosten en risico's te beperken. WODV blijft met de Belastingdienst in gesprek om de koepelvrijstelling onder de voorwaarden te kunnen toepassen. Daarbij zullen de fiscale ontwikkelingen nauwgezet worden gevolgd en mogelijke opties in kaart worden gebracht om besluitvorming hiertoe mogelijk te maken.

Het niet meer toepassen van de koepelvrijstelling zorgt er voor dat WODV de totale vergoeding in de BTW trekt en de gemeente Wassenaar een groter nadeel BTW in rekening gebracht krijgt die niet volledig voor compensatie en of aftrek in aanmerking komt. Deze zogenaamde kostenverhogende BTW is te berekenen op € 137.000 over het jaar 2018 en € 156.000 over het jaar 2019.

Mutaties reserves

Per saldo is er € 135.000 minder onttrokken aan de reserves dan voorgenomen. Van de voorgenomen onttrekking voor de Paauw (€ 115.000; voorbereidingskrediet en toekomst buitenplaats) is in 2019 bijna € 61.000 minder onttrokken. Op het onderdeel realisatiekracht is in 2019 bijna € 60.000 minder onttrokken dan voorgenomen. Daarnaast is € 15.000 voor de hertaxatie van de gemeentelijke gebouwen niet tot uitvoering gekomen.

P1 Veiligheid

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Een veilig dorp, daarom richten we ons op het verder terugdringen van inbraken en overlast;

Verhogen van de sociale veiligheid;

De politie en handhavers zijn zichtbaar aanwezig; er is toezicht op handhaving van de regels;

Inwoners zijn betrokken bij het veiligheidsbeleid en nemen hierin zelf ook initiatieven;

Integrale samenwerking tussen alle partners die betrokken zijn bij de veiligheid, we werken hiervoor samen in de Veiligheidsregio Haaglanden.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat waren we van plan ?

Bij crisisbeheersing ligt het accent op preventie en zelfredzaamheid. We ondersteunen kwetsbare groepen waar het nodig is.

De brandweer anticipeert op de ontwikkelingen van de samenleving (bijvoorbeeld veroudering) en fysieke omgeving (onder andere klimaatverandering). Hierbij gaat het vooral om het beïnvloeden van brandveilig gedrag en het vergroten van het bewustzijn met betrekking tot brandveiligheid bij vooral ouderen en minder zelfredzamen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Het jaar 2019 heeft in het teken gestaan van een robuuste intergemeentelijke samenwerking in de Veiligheidsregio Haaglanden. De intergemeentelijke samenwerking staat.

In het aanbod aan opleidingen, trainingen en oefeningen stond (het stimuleren en bewustwording) van zelfredzaamheid centraal.

Het concept Meerjaren beleidsplan brandweer Haaglanden 2020-2025 gaat in op deze ontwikkelingen en fysieke omgeving. Dit plan zit in de besluitvormingscyclus van het AB en DB Veiligheidsregio Haaglanden.

Samenwerking

De intergemeentelijke samenwerking heeft met de vaststelling van het Regionaal plan gemeentelijke crisisbeheersing (Sturen op resultaten, januari 2019) invulling gegeven aan de eerder vastgestelde 'Visie gemeentelijke crisisbeheersing Haaglanden'. De invulling bestaat uit een uniforme afspraken kader en een concrete uitwerking van de werkwijze van gemeentelijke crisisbeheersing binnen de regio.

Het heeft zich vertaald in een beschrijving van gemeentelijke crisisbeheersing waarbij een gemeentelijk incidentenbestrijdingsteam en het team Bevolkingszorg (bij GRIP opschaling) centraal staan. De uitvoering van de gemeentelijke crisisbeheersing ligt daarbij zo dicht mogelijk bij de dagelijkse praktijk. Dat houdt in dat de reguliere organisatie het uitgangspunt vormt. Echter, daar waar taken niet regulier door gemeenten worden uitgevoerd, is beschreven hoe deze taken dan georganiseerd worden. In het kader van het efficiënt inrichten van deze specialistische taken is de werkwijze van intergemeentelijke bijstand met dit regionaal plan hernieuwd vormgegeven.

De negen gemeenten binnen Haaglanden willen vanuit de kracht van hun eigen organisatie aansluiten bij de inzet van hun partners en bij de regionale multidisciplinaire crisisorganisatie. Dit geldt niet alleen voor klassieke rampen en crises, maar ook voor (dreigende) incidenten in bijvoorbeeld het sociale domein en het domein van openbare orde en veiligheid met (mogelijke) maatschappelijke impact. De gebeurtenissen rond Huize Ivecké laten zien dat een dergelijke aanpak een toegevoegde waarde kan bieden. In 2020 zal aan dit gemeentelijke incidentbestrijdingsteam verder vorm en inhoud worden gegeven.

Opleidingen, trainen, oefenen

Binnen de Regionale Rampenbestrijding en Crisisbeheersing Haaglanden is de werkgroep Multidisciplinair Opleiden trainen Oefenen actief. Dit is de faciliterende partij die team-, persoons- en taakgerichte opleidingen, trainingen en oefeningen aanbiedt. Focus ligt op het uitbouwen van de samenwerking van crisispartners en de samenwerking op basis van nieuwe operationele ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld zelfredzaamheid. Wassenaar levert piketfunctionarissen die opgeleid zijn en deelnemen aan trainingen en oefeningen.

De opvang van asielzoekers door het COA op Duinrell is onderwerp geweest van een bestuurlijke training. Naar aanleiding van deze training is intensiever ingezoomd op de onderlinge voorbereiding en samenwerking in geval van een crisis. Dit heeft geleid tot (concept) afspraken rond een bestuurlijke en operationele oefening in 2020.

Ontwikkelingen

Naast het (concept) Meerjaren Beleidsplan brandweer Haaglanden 2020 – 2025 is 2019 gedomineerd door de oud en nieuw gebeurtenissen bij Duindorp / Scheveningen. Op basis van de rapportage van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (oktober 2019) is de voorbereiding voor de jaarwisseling Wassenaar aangescherpt en aangepast. Het heeft geresulteerd in een (verplicht) vergunningstraject inclusief een veiligheidsplan, duidelijke verantwoordelijkheden tussen aanvrager en gemeente en een intensief traject van handhaving en toezicht. Het vreugdevuur Kerkehout kon op basis van duidelijke afspraken worden gecontinueerd in een goede samenwerking met de betrokken hulpdiensten, organisatoren en faciliterende maatregelen.

Taakveld: 1.2 Openbare orde en veiligheid

Wat waren we van plan ?

Bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid investeren in participatie, door de samenwerking in veiligheidsketen, bewoners, maatschappelijke organisaties te behouden en te bevorderen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Versterking aanpak ondermijnende criminaliteit door voorlichting en deelname districtelijke ondermijningstafel.

Aansluiting bij het Haags Economisch Interventie Team voor de aanpak van malafide bedrijven.

Beleidsregels wet woonoverlast vastgesteld.

Bespreking complexe casuïstiek in lokaal ketenoverleg en in het Veiligheidshuis.

Vorbereiding invoering wet verplichte ggz (lokaal en in Haagse regio).

Training en opleiding toezichthouders en handhavers.

Participatie door middel van voorlichtingscampagnes samen met de politie zoals rondom verkeersveiligheid, inbraken en kwetsbare ouderen.

Lokaal veiligheidsbeleid

Ondermijning

Begin 2019 hebben de medewerkers van de werkorganisatie een training gehad over ondermijning. Vlak voor de zomer heeft Wassenaar zich aangesloten bij het Haags Economisch Interventie Team voor de aanpak van malafide bedrijven. Eind december is door het RIEC een bestuurlijke quickscan opgeleverd. In combinatie met het concept ondermijningsbeeld geeft dit een beeld van de ondermijning in Wassenaar, de maatregelen die de gemeente kan nemen in het vergroten van de weerbaarheid en het versterken van de aanpak op ondermijnende criminaliteit. De gemeente werkt hierin samen met partners zoals het RIEC, OM, politie en belastingdienst.

Overlast en complexe casuïstiek

Op 1 januari 2020 treedt de wet verplichte ggz in werking. Binnen de Haagse regio zijn afspraken gemaakt over de lokale en regionale uitrol van de wet.

Aansluitend op de bepaling in de APV zijn beleidsregels vastgesteld in de aanpak van de woonoverlast. Wet aanpak woonoverlast is een ultimatum remedium, de beleidsregels geven kaders mee hoe te komen tot een zorgvuldige inzet van deze wet.

Complexe casuïstiek is opgepakt in samenwerking met het ACT-team. Enkele zaken zijn dermate complex of overstijgen de gemeentegrens dat deze zijn besproken in het veiligheidshuis.

In het kader van jeugdoverlast werken politie, jongerenwerk, Halt en gemeente samen op zowel repressie als in preventie. Er wordt voorlichting gegeven op scholen over onder andere alcohol en drugs. Het jongerenwerk organiseert activiteiten in de wijk. Minderjarige softdrugs gebruikers zijn onder andere doorverwezen naar Halt. Met vertegenwoordigers van verschillende ketenpartners wordt in een periodiek signaleringsoverleg-jeugd informatie uitgewisseld over relevante actuele ontwikkelingen en vindt afstemming plaats over een eventuele vervolgaanpak. Naar aanleiding van een concreet geweldsincident tussen groepen van minderjarigen uit Wassenaar en enkele naastgelegen gemeenten werden de ouders van deze jongeren individueel door de burgemeester aangeschreven en in kennis gesteld van het incident. Deze ouders werden specifiek opgeroepen vooral met hun zoon of dochter het gebeurde te bespreken en daarbij vooral in te gaan op diens eigen rol en verantwoordelijkheid. Omdat dit ook bewoners van buiten Wassenaar betrof zijn ook de andere gemeenten geïnformeerd zodat daarmee ook zij in de gelegenheid zijn gesteld eventuele aanvullende acties te ondernemen.

Veiligheid, Toezicht en handhaving (VTH)

De totale BOA-capaciteit voor 2019 is in het voorjaar op orde gebracht.

Er is veel geïnvesteerd in het opleiden, trainen en oefenen van de boa's.

De cursus omgaan met publiek, de bikersopleiding en de jeugdopleiding zijn succesvol afgerond, daarnaast zijn er trainingen in aanhoudings- en zelfverdedigingsvaardigheden gevolgd.

Twee van de boa's zijn in het najaar gestart met de opleiding Drank- en Horecahandhaving.

Sluiting panden op basis Opiumwet

Op bevel van de burgemeester werd op basis van diens bevelsbevoegdheid op grond van de Opiumwet in het eerste kwartaal een drietal panden tijdelijk gesloten en verzegeld. Directe aanleiding hiervoor was het aantreffen van een hennepkwekerij in deze panden.

Inbraken

Samen met de politie is er op verschillende manieren ingezet om het aantal inbraken terug te dringen. Na een inbraak worden Burgernetberichten en besmettingsbrieven verzonden. Meerdere malen heeft er een tekstkar gestaan om bewoners te wijzen op de inbraken. Ook is er samen met de politie een actie geweest rondom bewegingssensoren en tijdschakelaren.

Huize Ivicke

In de zomer heeft op het terrein van Huize Ivicke het No Border Camp plaatsgevonden. Deze manifestatie was mede de aanleiding voor het College om door te pakken op het onderhoud van het rijksmonument en het handhaven op de bestemming. Op meerdere sporen is ingezet richting de eigenaar en de krakers. Dit zal in 2020 worden voortgezet.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
06	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt		50
08	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS		1,1
09	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS		2,9
10	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS		2,9
11	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS		4,4

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)	1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat heeft het gekost

P1 Veiligheid bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primair	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Verschil 2019 Begr. actueel / rekening
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	0	6	3	-2
	Lasten	-2.070	-2.062	-2.029	33
	Saldo	-2.070	-2.057	-2.026	31
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	46	66	49	-17
	Lasten	-708	-792	-744	48
	Saldo	-662	-726	-696	31
Totaal baten		46	72	52	-20
Totaal lasten		-2.778	-2.855	-2.773	82
Saldo van baten en lasten		-2.732	-2.783	-2.721	62
Onttrekking reserves		0	0	0	0

Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0

Programma resultaat	-2.732	-2.783	-2.721	62
----------------------------	---------------	---------------	---------------	-----------

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Er zijn geen grote verschillen op dit programma.

P2 Verkeer en vervoer

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Een betere bereikbaarheid van Wassenaar voor alle modaliteiten, waarbij de veiligheid voor fietsers en voetgangers gewaarborgd blijft.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 2.1 Verkeer en vervoer

Wat waren we van plan ?

Verbeteren van de doorstroming en afname van sluipverkeer binnen Wassenaar.

Verbeteren van de verkeersveiligheid van Wassenaar.

De openbare ruimte, schoon, heel en veilig houden.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Monitoring van de bouwwerkzaamheden aan de RijnlandRoute om vervolgens met maatregelen de verkeershinder zoveel mogelijk te beperken.

Onder de aandacht brengen van businesscase N44 om de doorstroming te verbeteren.

Afronding onderzoek kruising N44/Rozenweg en proef inzet verkeersregelaars bij rotonde Rozenplein.

Start onderzoek robuustheid Wassenaars wegennet en tegengaan sluipverkeer.

Ombouw vier verkeersregelinstallaties op N44 naar intelligente verkeersregelinstallaties.

Uitvoeren kleine verkeersonderzoeken en maatregelen.

Diverse acties voor het verminderen van zwerfvuil uitgevoerd.

De aanleg van de RijnlandRoute is in volle gang. Samen met de provincie Zuid-Holland, Leiden en de aannemerscombinatie Comol5 heeft in 2019 veelvuldig overleg plaatsgevonden en zijn maatregelen genomen om de verkeersoverlast te beperken. De ondernemers van Wassenaar zijn onder andere geïnformeerd tijdens een inloopavond.

In 2019 hebben diverse gesprekken en werksessies met stakeholders plaatsgevonden over het verbeteren van de doorstroming en de hinder rond de A44/N44. Op basis van deze consultaties is en wordt gewerkt aan een nieuwe strategie met stappenplan voor de N44. Deze wordt in de eerste helft van 2020 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Als uitvloeisel van de bestuursovereenkomst RijnlandRoute is samen met Rijkswaterstaat en de provincie Zuid-Holland afgesproken om te onderzoeken welke verbeterlagen er mogelijk zijn om de doorstroming van het verkeer rondom de kruising N44/Rozenweg te verbeteren. In de eerste helft van 2019 zijn de resultaten van dit onderzoek met de raad gedeeld. Vervolgens heeft in de tweede helft van het jaar een proef met verkeersregelaars plaatsgevonden. Tijdens de spits werden fietsers door verkeersregelaars gedoseerd toegelaten op de rotonde Rozenplein. Helaas hebben het onderzoek en deze proef geen oplossing opgeleverd om de doorstroming op dit knelpunt op korte of middellange termijn te verbeteren.

Wassenaars wegennet

In 2019 heeft een reconstructie van de Storm van 's-Gravesandeweg en Duinrellweg plaatsgevonden. Tijdens deze wegwerkzaamheden is de kwetsbaarheid van het Wassenaarse wegennet zichtbaar geworden. Er is sprake van sluipverkeer en vooral bij werkzaamheden op hoofdwegen, calamiteiten en evenementen is dit zichtbaar. Eind 2019 is het onderzoek gestart naar de draagkracht van het Wassenaarse wegennet en de mogelijkheden om het wegennetwerk van Wassenaar aan te laten sluiten bij leefbaarheid. We gaan het sluipverkeer door het dorp verminderen en we managen de bereikbaarheid.

Verkeersregelininstallaties N44

Het afgelopen jaar zijn de verkeersregelininstallaties op de N44 bij Van der Valk, Van de Oudermeulenlaan en de Houtlaan omgebouwd tot intelligente verkeersregelininstallaties om (vooruitlopend op de toekomst) de verkeersafwikkeling op deze kruispunten te verbeteren. In de 1^e helft van 2020 vindt naar verwachting de ombouw van de verkeerslichten naar intelligente verkeerslichten op de Van Zuylen van Nijeveltstraat plaats. De functionaliteit van de verkeerslichten tot aan de realisatie is verder niet in het geding.

In het verkeersplan Wassenaar is opgenomen dat verkeersveiligheid prevaleert boven leefbaarheid en bereikbaarheid. Conform deze beleidsuitgangspunten zijn in 2019 diverse (kleine) verkeersmaatregelen uitgevoerd. Er heeft een definitieve inrichting plaatsgevonden van de afsluitingen van de Paauwlaan en de Raadshuislaan op de N44. Onder andere op basis van de uitkomsten van een enquête is de definitieve inrichting van de Johan de Wittstraat vastgelegd.

Het afgelopen jaar is in overleg met scholen, politie en Veilig Verkeer Nederland aandacht besteed aan de verkeersveiligheid rondom schoolomgevingen. Zo is onder andere bij de reconstructie van de Groeneveltlaan de schoolomgeving van de Sint Jozefschool aangepakt. Daarnaast heeft een gezamenlijke schouw bij de Bloemcampschool en de Montessorischool plaatsgevonden. Dit zijn de twee laatste scholen binnen Wassenaar waar nog kleine verkeersmaatregelen uitgevoerd dienen te worden. Daarnaast is in overleg met de Wassenaarse Onderwijsraad besproken op welke wijze in het vervolg meer ingezet kan worden op verkeerseducatie.

Met elkaar zijn wij verantwoordelijk voor een schone en fijne leefomgeving. Zwerfafval heeft een grote invloed op hoe de leefomgeving wordt beleefd. In 2019 zijn de volgende acties uitgevoerd om zwerfafval te voorkomen en/of te verminderen:

- Faciliteren van Opschoonacties van inwoners;
- Het zwerfafvalparticipatietraject Grondstofjutters op het strand is opgestart;
- Opstellen van een visie voor de afvalinzameling voor het strand;

- Inventarisatie / optimalisatie afvalbakken in de gemeente;
- Verspreiding vuurwerkafvalzakken bij uitgiftepunten.

Taakveld: 2.2 Parkeren

Wat waren we van plan ?

Voldoende parkeergelegenheid voor alle doelgroepen, zodanig dat de kwaliteit van de leefomgeving gewaarborgd is.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Faciliteren van verzoeken voor openbare laadpalen, autodeelplaatsen en gehandicaptenparkeerplaatsen.

Om het gebruik van elektrische auto's te stimuleren is het aantal openbare oplaadpalen uitgebreid tot 49 locaties met 94 oplaadpunten. In 2020 zal het aantal locaties verder toenemen.

Taakveld: 2.3 Recreative havens

Wat waren we van plan ?

Het verbeteren van de leefbaarheid en de kwaliteit van de Dorpshaven en het Havenkanaal.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Plan van aanpak Havenkanaal on hold gezet.

Er is vanwege prioritering geen krediet beschikbaar gesteld voor de aanpak van het openbaar gebied van het Havenkanaal.

Taakveld: 2.5 Openbaar vervoer

Wat waren we van plan ?

Pleiten voor verbeteringen binnen en rondom het OV-netwerk van Wassenaar.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Realiseren nachtbus tussen Den Haag, Wassenaar en Voorschoten.

Actief bijgedragen aan concessie Haaglanden.

Gesprekken gevoerd lightrailverbinding binnen MRDH.

Sinds de dienstregeling 2019 rijdt er in het weekend een nachtbus tussen Den Haag naar Wassenaar via Voorschoten. Op vrijdag- en zaterdagavond rijdt deze bus tussen 01.00 - en 05.00 op het hele uur vanaf de halte Buitenhof.

Bij aanbesteding van de concessie Haaglanden Streek is de vervoerder Connexxion vervangen door EBS. Binnen Wassenaar worden sinds augustus 2019 de buslijn 43, 44 en 144 (voorheen 444) dan ook door EBS uitgevoerd. Hier is ook de busverbinding van Wassenaar naar station Voorschoten (lijn 42) bijgekomen.

Mogelijkheid lightrailverbinding toetsen

Voor wat betreft de door Wassenaar gewenste lightrailverbinding is door de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) aangegeven dat in zijn algemeenheid geldt dat een tramwaardige verbinding (i.p.v. een busverbinding) maatschappelijk effectief kan zijn bij verwachte aantallen van 15.000 tot 20.000 reizigers per dag. Volgens de MRDH geven de huidige en verwachte vervoercijfers aan dat deze aantallen niet gehaald gaan worden. In het kader van het verbeteren van de doorstroming op en leefbaarheid rond de N44 zal nu bekeken worden of lightrail hier toch nog kansen biedt. Het onderzoek lightrailverbinding wordt gekoppeld aan de doorstroming N44.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
GR Metropoolregio Rotterdam-Den Haag	2.5 Openbaar vervoer

Wat heeft het gekost

P2 Verkeer en vervoer bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primair	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Verschil 2019 Begr. actueel / rekening
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	198	300	270	-30
	Lasten	-3.898	-4.462	-4.256	206
	Saldo	-3.700	-4.162	-3.986	175
2.2 Parkeren	Baten	137	137	134	-3
	Lasten	-259	-266	-260	6
	Saldo	-122	-129	-126	3
2.3 Recreatieve havens	Baten	27	27	21	-5
	Lasten	-13	-13	-12	1
	Saldo	13	13	9	-4
2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-9	-9	-9	0
	Saldo	-9	-9	-9	0
Totaal baten		362	464	425	-38
Totaal lasten		-4.179	-4.750	-4.537	213
Saldo van baten en lasten		-3.817	-4.286	-4.112	174
Onttrekking reserves		250	815	624	-191
Toevoeging reserves		0	0	0	0

Mutaties reserves	250	815	624	-191
Programma resultaat	-3.567	-3.471	-3.488	-16

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

De gerealiseerde lasten zijn per saldo € 206.000 lager dan begroot. Voor € 191.000 is dit toe te schrijven aan een aantal éénmalige verkeersprojecten waarmee wel is gestart, maar die niet tot afronding zijn gekomen. De kosten van deze projecten worden uit reserves gedekt. Het gaat dan om het aanjagen van de ondertunneling van de N44, het onderzoek naar een elektrische busverbinding en verkeersveilige schoolzones.

Met het verkeersonderzoek wegennet en de oprijlaan landgoed De Paauw is nog niet begonnen.

Voor de projecten oprijlaan en Talking Traffic ontvangen wij een subsidie vanuit de provincie. Voor alle benoemde projecten wordt voorgesteld de resterende budgetten over te hevelen naar 2020. Het gaat dan om een bedrag van in totaal € 233.000.

Tegenover deze lagere lasten staan € 65.000 hogere kosten voor openbare verlichting in verband met storingen, schades en hogere energielasten.

De per saldo € 30.000 lagere baten houden voor € 62.000 verband met de nog niet tot besteding gekomen provinciale subsidie. Daartegenover staat dat schades in de openbare ruimte, voornamelijk aan lichtmasten, zijn verhaald op de veroorzaker waardoor € 30.000 meer baten zijn ontvangen.

Mutaties reserves

De lagere onttrekking aan de reserves houdt voor € 191.000 verband met de niet tot uitvoering gekomen verkeersprojecten in 2019. Bij de resultaatbestemming wordt voorgesteld de resterende dekking uit de reserves over te hevelen naar 2020.

P3 Economie

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Wassenaar is een aantrekkelijk vestigingsgebied voor ondernemers. Ondernemers krijgen de ruimte, onder ander door minder regels en een goed faciliterend beleid passend binnen het karakter van Wassenaar;

Er is een goede mix van grote en kleine ondernemers, Wassenaar is aantrekkelijk voor innovatieve bedrijfstakken.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 3.1 Economische ontwikkeling

Wat waren we van plan ?

Samen met ondernemers en inwoners aantrekkelijk en toekomstbestendig maken van het gevarieerde en kwalitatief hoogwaardige winkel- en horeca-aanbod in Wassenaar.

Stimuleren van werkgelegenheid met aandacht voor duurzame bedrijvigheid en behouden van de aantrekkelijkheid van het vestigingsklimaat voor bedrijvigheid, in samenwerking met de regio.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Beeldkwaliteitsplan centrum is opgesteld en uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp.

Horeca ontwikkelperspectief is opgesteld.

Versterking positie lokale bedrijven.

Beeldkwaliteitsplan centrum

In 2019 is het Voorlopig Ontwerp inrichtingsplan voor de noodzakelijke kwaliteitsimpuls van het centrum opgeleverd. Ook is samen met ondernemers, pandeigenaren, inwoners en het centrummanagement intensief gewerkt aan het concept Definitief Ontwerp welke begin 2020 gereed is. Voor het in voorbereiding zijnde gevelfonds, dat wordt opgezet om de historisch ruimtelijke kwaliteit te verbeteren in het dorpscentrum, zijn begin 2020 spelregels opgesteld.

Horeca ontwikkelperspectief

Het concentratiebeleid voor winkels en horeca is voortgezet en samen met Koninklijke Horeca Nederland, afdeling Wassenaar is een Horeca ontwikkelperspectief opgesteld met een uitgebreid participatietraject, zodat horecaontwikkelingen gaan bijdragen aan de versterking en vitaliteit van Wassenaar. Het verminderen van regeldruk is een onderdeel hiervan.

Versterking positie lokale bedrijven

In 2019 zijn lokale bedrijven gestimuleerd om zich in te schrijven in het ondernemersregister, zodat lokale bedrijven hun zichtbaarheid en kansen vergroten. De focus van het Economisch overleg Wassenaar (EOW) is verlegd, waardoor de verschillende partijen steeds meer gezamenlijk vanuit ieder zijn eigen verantwoordelijkheid kunnen en zullen gaan bijdragen aan de verbetering van het vestigingsklimaat.

Winkeliers en pandeigenaren van het Stadhoudersplein hebben in 2019 nog geen initiatief getoond voor het opzetten van een BIZ (bedrijfsinvestingszone). Er is daarom nog geen plan voor het Stadhoudersplein opgesteld.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
14	Functiemenging	%	LISA		45,4
16	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA		155,7

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Het percentage functievermenging geeft de verhouding weer tussen het aantal banen en het aantal woningen. In Wassenaar zijn iets meer woningen dan banen (functiemenging <50).

Taakveld: 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Wat waren we van plan ?

Zorgdragen voor, en stimuleren van, een hoog kwaliteitsniveau van de bedrijfsinfrastructuur.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoeren Bedrijven investeringszone en oplossingen ontwikkelen parkeerproblematieken op Maaldrift.

Maaldrift e.o.

De samenwerking met het VOM (Vereniging Ondernemers Maaldrift) en de BIZ is gecontinueerd. Daarnaast is gewerkt aan een oplossing voor de parkeerproblematieken op bedrijventerrein Maaldrift door onder meer een plan van aanpak op te stellen en parkeertellingen te houden. Deze worden in 2020 uitgevoerd.

Taakveld: 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Wat waren we van plan ?

Streven naar optimale dienstverlening aan ondernemers en bedrijven.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Proactief accountmanagement.

Proactief accountmanagement

In 2019 is het proactief accountmanagement gestart met het verbeteren van de samenwerking tussen ondernemers en de gemeente. Zo werden ondernemers proactief benaderd en is gewerkt aan het intern en extern vergroten van de bekendheid van de bedrijfscontactfunctionarissen.

Taakveld: 3.4 Economische promotie

Wat waren we van plan ?

Kwaliteitsverbetering van het strand samen met ondernemers vormgeven.

Bevorderen toename van:

- Verblijfsduur van bezoekers;
- Het aantal banen in toeristische branche;
- Toeristische bestedingen;
- Draagvlak voor publieke en commerciële voorzieningen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Begeleiden aankoop/verkoop strandpaviljoen en toeristisch aantrekkelijk strand.

Bekrachtiging en versterking van lokale en Regionale samenwerkingen.

Meting ontwikkeling economische en maatschappelijke betekenis Toerisme en Recreatie.

Begeleiden aankoop/verkoop strandpaviljoen en een toeristisch aantrekkelijk strand

Samen met strandondernemers is onderzocht op welke wijze de uitstraling van de strandopgang en terrein rotonde verbeterd kan worden zodat de uitvoering in 2020 kan plaatsvinden.

Het aankoop/verkooptraject van een strandpaviljoen is begeleid, zodat deze behouden blijft voor de Wassenaarse Slag (nieuwe huurovereenkomst). Er is ook een start gemaakt met strandzoning voor de veiligheid en duidelijkheid van de bezoeker.

Bekrachtiging en versterking van lokale en Regionale samenwerkingen

Met Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing is uitvoering gegeven aan het convenant + actieplan 'Versterken Toerisme en Recreatie' en een Service Level Agreement (SLA) 2020-2021 gesloten zodat gezamenlijk gewerkt kan worden aan de verdere versterking van de sector.

In 2019 is samen met de bibliotheek Wassenaar, het centrummanagement en Wassenaar-Voorschoten Marketing de realisatie van een toeristisch informatiepunt in de bibliotheek voorbereid, zodat deze in 2020 gerealiseerd kan worden.

De samenwerkingen binnen Vrijetijdseconomie MRDH, Stad+Kust, Nationaal Park Hollandse Duinen, Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide, Limes en Landgoederen + activiteiten Hollands Buiten (Zie taakveld 5.5 en 5.7) zijn voortgezet en versterkt.

In 2019 hebben wij een meting verricht naar de ontwikkeling van de economische en maatschappelijke betekenis van toerisme en recreatie welke in 2020 aan de raad wordt voorgelegd.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
GR Metropoolregio Rotterdam-Den Haag	3.1 Economische ontwikkeling
Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland	3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen 3.4 Economische promotie

Wat heeft het gekost

P3 Economie bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primair	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Verschil 2019 Begr. actueel / rekening
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	0	45	45	0
	Lasten	-222	-255	-255	0
	Saldo	-222	-210	-210	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0
	Saldo	0	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	118	105	99	-6
	Lasten	-102	-102	-98	4
	Saldo	16	3	1	-2
3.4 Economische promotie	Baten	1.150	1.208	1.219	11
	Lasten	-73	-176	-189	-13
	Saldo	1.077	1.033	1.030	-3
Totaal baten		1.268	1.358	1.363	5
Totaal lasten		-397	-532	-542	-9
Saldo van baten en lasten		871	826	822	-4

Onttrekking reserves	25	265	240	-25
Toevoeging reserves	0	-180	-180	0
Mutaties reserves	25	85	60	-25

Programma resultaat	896	911	882	-29
----------------------------	------------	------------	------------	------------

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden $\geq$ € 50.000

Er zijn geen grote verschillen op dit programma.

P4 Onderwijs

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Goede voorbereiding van de jeugd, cognitief, sociaal, sportief en cultureel met ruimte voor eigen ontwikkeling;

Alle kinderen gaan naar school. Scholen zijn daarom een belangrijke schakel in het Sociaal Domein;

Goed onderwijs is de basis in de ontwikkeling van onze kinderen;

Het onderwijsaanbod in Wassenaar is goed, divers en internationaal en is goed gehuisvest in frisse, duurzame scholen;

Al onze inwoners hebben de mogelijkheid om hun talenten te ontwikkelen;

Sociale achterstanden en taalachterstanden reduceren en voorkomen;

Schooluitval en schoolverzuim terugdringen, iedereen heeft een startkwalificatie.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 4.1 Openbaar basisonderwijs

Wat waren we van plan ?

Zorg dragen voor voldoende openbaar onderwijs.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoeren wettelijke taken.

De gemeente heeft een aantal wettelijke taken om invulling te geven aan de zorgplicht voor voldoende openbaar onderwijs, zoals het aanstellen van het bestuur van een openbare school. De gemeente heeft voldaan aan deze verplichting. In Wassenaar bevindt zich 1 openbare school, De Bloemcampschool. Deze school legt verantwoording af aan de gemeente door het overleggen van de begroting en jaarrekening.

Taakveld: 4.2 Onderwijshuisvesting

Wat waren we van plan ?

Zorgdragen voor goede onderwijshuisvesting.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Vaststellen Integraal Huisvestingsplan.

De kwaliteit van de onderwijsgebouwen behouden.

Optimaal gebruik onderwijsgebouwen.

Zorgdragen voor kwalitatief goede onderwijshuisvesting.

Bij onderwijshuisvestingsvraagstukken het optimaal gebruik stimuleren.

Vaststellen Integraal Huisvestingsplan

Er is een Integraal Huisvestingsplan opgesteld en dat is op 15 oktober jl. door de gemeenteraad vastgesteld. Dit is een beleidsnota met een kaderstellend karakter. Deze nota geeft een doorkijk welke huisvestingsbehoefte er is voor de komende 16 jaar en biedt daardoor gelegenheid financieel en organisatorisch te anticiperen.

Een aanvraag voor de noodlokalen bij het Rijnlands Lyceum voor het Internationaal Onderwijs is door de raad gehonoreerd en het gebouw wordt inmiddels voor deze onderwijssoort gebruikt.

Zorgdragen voor kwalitatief goede onderwijshuisvesting

De gemeente heeft als uitgangspunt dat er kwalitatief goede onderwijshuisvesting is. Het IHP legt hiervoor de basis.

De verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud van scholen ligt bij de schoolbesturen. De bekostiging voor uitbreiding, renovatie en nieuwbouw is nog belegd bij de gemeente. Het IHP geldt als een richtinggevend document en naar aanleiding van dit document kunnen aanvragen ingediend worden bij de gemeente. Elke aanvraag wordt middels een separaat raadvoorstel behandeld. Het IHP is opgesteld en is op 15 oktober door de raad vastgesteld.

Optimaal gebruik van onderwijsgebouwen

De gemeente streeft er naar dat onderwijsgebouwen optimaal gebruikt worden.

Taakveld: 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat waren we van plan ?

Ervoor zorgen dat ieder kind de ondersteuning krijgt die het nodig heeft om aansluiting te vinden en te behouden bij geschikt onderwijs.

Sociale achterstanden en taalachterstanden bij kinderen voorkomen. Samenwerken in preventieprogramma's.

Kinderen de mogelijkheid bieden om hun talenten te ontwikkelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Deelnemen aan het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) in de Leidse regio.

Vaststellen VVE-beleid.

Participeren in het directieoverleg (Scholencollectief) en deelnemen aan de Wassenaarse Onderwijsraad.

Deelnemen aan het OOGO in de Leidse regio

In het kader van het OOGO hebben wij in 2019 deelgenomen aan het regionaal overleg Passend Onderwijs. Er is een ontwikkelagenda opgesteld dat als richtlijn dient voor de komende jaren. Het Leerlingenvervoer is uitgevoerd.

Vaststellen VVE-beleid

Het VVE-beleid is vastgesteld en wordt uitgevoerd door de betrokken partijen (Norlandia, SAD en JGZ). De subsidieregeling 2019 voor de VVE is vastgesteld. Vijf organisaties maken gebruik van deze subsidieregeling. Voor leerplicht zijn de wettelijke taken uitgevoerd. Er is een jaarverslag leerplicht opgesteld en de ambtsinstructie wordt aangepast.

Participeren in het directieoverleg/deelnemen Wassenaarse Onderwijsraad

In het scholencollectief en de WOR worden onderwijsgerelateerde thema's besproken met de onderwijsorganisaties en de schooladviesdienst (SAD). In 2019 beleefde de SAD haar 40-jarig bestaan en heeft veel aandacht gekregen voor het positieve effect van de Wassenaarse werkwijze. Tevens heeft de SAD de driejaarlijkse onderwijsmiddag georganiseerd voor het gehele onderwijsveld. De evaluatie van Talentum is gestart, hieruit komen suggesties voort voor het invullen van de taken ná beëindiging van Talentum eind 2020.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
17	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO		1,0
18	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO		11
19	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO		2,1

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Het percentage voortijdig schoolverlaten, het absoluut en relatief verzuim liggen onder het landelijk gemiddelde. Kinderen zijn steeds beter in beeld en scholen melden sneller waardoor problemen eerder worden aangepakt.

Wat heeft het gekost

P4 Onderwijs bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primair	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Vershil 2019 Begr. actueel / rekening
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-31	-55	-43	12
	Saldo	-31	-55	-43	12
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	0	0	130	130
	Lasten	-1.271	-1.780	-1.820	-40
	Saldo	-1.271	-1.780	-1.690	90
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	344	273	218	-55
	Lasten	-1.486	-1.419	-1.414	5
	Saldo	-1.142	-1.145	-1.196	-51
Totaal baten		344	273	348	75
Totaal lasten		-2.788	-3.254	-3.278	-24
Saldo van baten en lasten		-2.444	-2.981	-2.929	51

Onttrekking reserves	64	584	572	-12
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	64	584	572	-12

Programma resultaat	-2.380	-2.397	-2.357	39
----------------------------	---------------	---------------	---------------	-----------

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Er zijn hogere baten door een gedeeltelijke vrijval van de voorzieningen Warme overdracht regulier buitenonderhoud scholen (€ 109.000) en een gehele vrijval van de voorziening onderhoud buitenzijde schoolgebouwen (€ 21.000). Hogere lasten dan geraamd waren er voor het opstellen van het IHP (€ 14.000) en voor de lokale lasten van diverse scholen (€ 22.000).

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Het nadelig saldo wordt veroorzaakt door € 36.000 hogere lasten voor leerlingenvervoer en € 12.000 hogere lasten voor schoolzwemmen, hier zijn tijdelijk extra lessen ingezet om wachtlijsten te voorkomen. Daarnaast waren er lagere lasten voor onderwijsbegeleiding (€ 4.000), peuterspeelzalen (€ 3.000), vroeg- en voorschoolse opvang (€ 14.000) en het onderwijsachterstandenbeleid (€ 11.000). Het rijksbudget voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid wordt jaarlijks aan gemeenten beschikbaar gesteld in de vorm van een specifieke uitkering. Voor niet bestede middelen in het tijdvak 2019-2022 geldt dat deze aan het einde van het tijdvak moeten worden terugbetaald aan het rijk. Het voor 2019 niet bestede deel moet daarom inclusief de dekking worden overgeheveld naar 2020. Verder waren er € 39.000 lagere baten dan geraamd vanwege een lagere bijdrage van de SAD voor gedetacheerd personeel.

P5 Sport, cultuur en recreatie

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Sport en cultuur dragen bij aan een hoogwaardig leefklimaat en saamhorigheid in Wassenaar;

Gezonde, betrokken en actieve inwoners en goed georganiseerde verenigingen die zoveel mogelijk samenwerken;

Een zo breed en divers mogelijk cultuur- en sportaanbod in Wassenaar behouden en versterken met een teruglopend subsidiebudget;

Een ondernemende, betaalbare en toekomstbestendige bibliotheek voor alle inwoners;

Behoud en versterking van de specifieke Wassenaarse cultuurhistorische, natuur- en landschappelijke kwaliteiten;

Behouden van de groene buffer bij Valkenburg en groengebieden aan de zuid- en noordkant van Wassenaar.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 5.1 Sportbeleid en activering

Wat waren we van plan ?

Stimuleren dat meer mensen gaan sporten.

Versterken van de positie van het Wassenaars Sportcontact als partner in de ontwikkeling van het sportbeleid.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Toegankelijker maken van accommodaties en ondersteunen verenigingen.

Verbreiden vertegenwoordiging in Wassenaars Sportcontact.

Aanstellen sportformateur en tekenen intentieovereenkomst lokaal sportakkoord.

Toegankelijker maken accommodaties en ondersteunen verenigingen

Op basis van de sportnota is de gemeente in 2019 doorgegaan met investeren in de sportaccommodaties om hiermee de kwaliteit te verhogen en daarmee het toegankelijker maken van sporten voor leden en niet-leden, voor mensen zonder of met een beperking. Tevens subsidieert de gemeente de verenigingen met een jeugdledensubsidie.

In 2019 heeft het college een beroep gedaan op de hardheidsclausule op basis van artikel 15 lid 1 van de Algemene subsidieverordening Wassenaar 2017. Het betrof hier meerdere aanvragen voor de jeugdledensubsidie. Er is gebruik gemaakt van de hardheidsclausule omdat het strikt toepassen van de voorwaarden onevenredig nadelige gevolgen zou hebben voor de betrokken organisaties. Er waren hieraan geen financiële consequenties verbonden, omdat de uitgaven passen in het beschikbare budget.

Verbreden vertegenwoordiging in Wassenaars Sportcontact

Door de gemeente is aan het sportcontact gevraagd om te onderzoeken of zij de diversiteit aan sportverenigingen kunnen verbreden. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan de zeil-, water- en denksporten. Hierdoor kan het Sportcontact nog beter de totale sport in Wassenaar vertegenwoordigen en gesprekspartner zijn bij het ontwikkelen van het sportbeleid. Tevens wordt de samenwerking tussen sport en welzijn, om onder meer bewegen voor jong en oud te bevorderen, steeds hechter.

Aanstellen sportformateur en tekenen intentieovereenkomst lokaal sportakkoord

In 2019 is een sportformateur aangetrokken. Deze formateur zal met lokale verenigingen en organisaties het nationale sportakkoord vertalen naar een lokaal sportakkoord, waarvoor de intentieovereenkomst reeds is getekend door de gemeente en lokale partners.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
20	Niet-sporters	%	Gezondheids- enquête (CBS, RIVM)		47,5

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Onder een sporter wordt iemand verstaan die minimaal 1 keer in de week sport.

Over heel Nederland genomen is het percentage niet-sporters 48,7%. Landelijk wordt gestreefd naar een afname van het aantal niet-sporters van 10%. Dit streven is voor Wassenaar overgenomen.

Taakveld: 5.2 Sportaccommodaties

Wat waren we van plan ?

Samenwerking stimuleren tussen sportverenigingen bijvoorbeeld bij het delen van accommodaties.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Samenwerking sportverenigingen.

Multifunctioneel gebruik en breed toegankelijk maken van de sportfaciliteiten.

Multifunctioneel gebruik sportfaciliteiten.

Besluit sporthal en gymzaal Burmanlaan.

Samenwerking sportverenigingen

Het stimuleren van de samenwerking tussen sportverenigingen is een onderwerp dat de constante aandacht heeft tijdens de verschillende gesprekken met de diverse verenigingen.

Multifunctioneel gebruik sportfaciliteiten

Door te investeren in de sportfaciliteiten vindt een kwaliteitsverbetering plaats waardoor het sporten toegankelijker wordt voor iedereen. Er worden tevens afspraken gemaakt over het multifunctioneel maken van de faciliteiten door bijvoorbeeld de sportparken open te stellen voor derden. Verder is de verduurzaming van sportaccommodaties gestart, bijvoorbeeld bij Blauw-Zwart, het zwembad en sportpark Roggewoning.

Besluit sporthal en gymzaal Burmanlaan

In 2019 is het besluit genomen over de bouw van een nieuwe sporthal en een gymzaal aan de Burmanlaan. Zie taakveld 0.3.

Taakveld: 5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip

Wat waren we van plan ?

Faciliteren waar dat nodig is, passend binnen de beleidsdoelen en mogelijkheden van de gemeente op het gebied van kunst en cultuur.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Stimuleren van inwoners en instellingen om samen vorm te geven aan het cultureel programma.

Uitvoeren cultuurnota.

Uitvoeren subsidiebeleid.

Proeftuin Cultuuranker-methodiek

De minister van OCW heeft in 2019 besloten om de proeftuin van regio Haaglanden 'Cultuuranker-methodiek' in 2019 en 2020 te matchen. Gemeente Wassenaar wil de proeftuin benutten om, in lijn met het coalitieakkoord 2018-2022 Wassenaar: Zelfstandig en Verantwoordelijk, inwoners en instellingen te stimuleren om meer in gezamenlijkheid cultuur in Wassenaar vorm te geven. De proeftuin is in 2019 van start gegaan en zal in 2020 in samenwerking met betrokken organisaties verder vorm krijgen.

Cultuurnota

Ook in 2019 heeft uitvoering van de cultuurnota Wassenaar plaatsgehad. De nota beslaat de periode 2017-

2020. In dit kader heeft onder meer een onderzoek naar het beheer van de gemeentelijke kunstcollectie plaatsgevonden, waarover in 2020 besluitvorming volgt.

Subsidiebeleid

In 2019 ontvingen 18 organisaties vallend onder dit taakveld een subsidie.

Taakveld: 5.4 Musea

Wat waren we van plan ?

Faciliteren Brandweermuseum

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Leveren bijdrage ten behoeve van collectiebeheer.

Deelname overleg musea Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

Jaarlijks ontvangt het Brandweermuseum een bijdrage voor collectiebeheer. De gemeente Wassenaar participeert in het Bestuurlijk cultuuroverleg musea Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

Taakveld: 5.5 Cultureel erfgoed

Wat waren we van plan ?

Stimuleren en faciliteren van de eigenaren van het cultureel erfgoed.

Meer verantwoordelijkheid laten bij eigenaren van erfgoed, met duidelijke waarborgen.

Uitvoering van het erfgoedbeleid is doelmatig; onderzoeken worden door derden en alleen indien noodzakelijk uitgevoerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Communicatieplan uitgevoerd herstel parken De Paauw en Backershagen.

Eigenaren hebben meer eigen verantwoordelijkheid gekregen door een versoering van het uitvoeren van wettelijke taken.

Gehonoreerde projecten voor de Erfgoedlijnen Atlantikwall en Landgoederen zijn afgerond, dan wel voortgezet.

De eigenaren van beschermd erfgoed hebben meer verantwoordelijkheid gekregen door een versoering van het uitvoeren van wettelijke taken. Voor het Erfgoedloket is aansluiting gezocht bij de procedures die vanuit de opgave van de Omgevingswet worden ontwikkeld. Dat betekent dat waar mogelijk en bij voorkeur zo vroeg mogelijk in het vergunningstraject per mail of telefonisch vragen worden beantwoord en adviezen gegeven.

Bestaande, met steun van de provinciale erfgoedlijnen opgezette projecten zijn voortgezet, dan wel afgerond. Het grootste deel van de werkzaamheden voor het herstel van de als rijksmonument beschermde parken. De

Paauw bevindt zich in een afrondende fase. Backershagen is voor 50% gerealiseerd. Vanuit de voorbeeldfunctie die de gemeente vervult, zijn met financiële steun van de provincie over beide projecten een reeks artikelen gepubliceerd over de verschillende aspecten die aan de orde zijn bij het herstel van een cultuurhistorisch waardevol park. In het provinciale maatregelenpakket 2019 zijn projecten gehonoreerd voor Frederiks parkenroute, de tankgracht bij Vliegveld Valkenburg, het herstel van de historische oprijlaan van De Paauw, het herstel van het park Rust en Vreugd en het plan van aanpak park Kasteel Wittenburg. In samenwerking met de stichting Rust en Vreugd zijn, met de gemeente als beheerder, de voorbereidingen voor dit herstelplan afgerond.

Voor het project 'Ontdek Prins Frederiks Parkenroute' wordt samengewerkt met de Landschapstafel Duin Horst & Weide en de gemeente Voorschoten. Om het recreatief gebruik en de beleving van het verhaal van Frederiks parkenroute te vergroten is meegedaan met de Kastelendag en de Open Monumentendag door het houden van koetsritten en rondleidingen.

Als onderdeel van het plan van aanpak voor de ecologische verbindingszone in de Groene Zone van Valkenburg is samen met de gemeente Katwijk een cultuurhistorische verkenning opgesteld voor het erfgoed in en rond het Vliegveld. Er zijn daarbij concrete voorstellen gedaan om dit deel van de Atlantikwall met de tankgracht beter herkenbaar en beleefbaar te maken. De bijbehorende fietsroute die is gemaakt over de militaire geschiedenis van het gebied, wordt mei 2020 gelanceerd.

Taakveld: 5.6 Media

Wat waren we van plan ?

Faciliteren van een eigentijdse en ondernemende bibliotheek.

Regie voeren op bibliotheekfunctie.

Aandacht hebben voor laaggeletterdheid.

Voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor bekostiging van lokale omroepactiviteiten.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoering geven aan het subsidiebeleid.

Met de bibliotheek regelmatig ambtelijk overleg voeren.

Faciliteren van het Taalhuis.

Financiering Midvliet.

Uitvoering subsidiebeleid

Zie toelichting 5.3 uitvoering subsidiebeleid.

Regelmatig (bestuurlijk) overleg

Met de bibliotheek vindt ambtelijk en bestuurlijk regelmatig overleg plaats. De ontwikkeling van de bibliotheek wordt gemonitord en waar nodig worden afspraken opnieuw bezien en herijkt. De bibliotheek en gemeente hebben afspraken gemaakt over de uitvoering van Sociaal Domein taken uit programma 6, dit heeft voorkomen dat de taakstelling op het Sociaal Domein een bezuiniging op de bibliotheek betekende.

Faciliteren Taalhuis

De ingezette lijn van een grotere samenwerking tussen de bibliotheek en haar netwerk op de verschillende terreinen, waaronder met name ook het sociaal domein, is in 2019 voortgezet.

De bibliotheek draagt met haar activiteiten, waaronder de activiteiten gericht op bestrijding van laaggeletterdheid en digibetisme, bij aan het bevorderen van zelfredzaamheid, participatie en preventie. Daarnaast heeft de bibliotheek het taalhuis opgezet dat zich in haar programma voornamelijk richt op volwassen laaggeletterden. Deze activiteiten worden gefinancierd via centrumgemeente Zoetermeer en een bijdrage van de gemeente Wassenaar.

Financiering Midvliet

Het Commissariaat voor de media heeft in 2017 Midvliet aangewezen als lokale omroepinstelling die de lokale omroepactiviteiten voor Wassenaar verzorgt. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht deze omroepactiviteiten te bekostigen. Dit gebeurt, op wettelijke basis, zonder inmenging in de inhoud van de omroepactiviteiten. Wel wordt bij toekenning van de bekostiging gecontroleerd of de omroep voldoet aan de kwaliteitscriteria voor een 'Lokaal toereikend media-aanbod' (Itma). Deze Itma-criteria zijn door de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO, voorheen OLON) en de VNG vastgelegd in een convenant.

Taakveld: 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

Wat waren we van plan ?

Verbeteren van de groene kwaliteit in het centrum.

Zorgdragen voor een goede kwaliteit van het groen in Wassenaar, Wassenaar als Landgoed aan Zee.

Het met partners vitaal en authentiek houden van het buitengebied Duin, Horst en Weide, het strand en de landgoederenzones.

Inzetten op kwalitatief hoogwaardige ontwikkeling van Valkenburg.

Versterken biodiversiteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Renovatie van landgoed Backershagen en landgoed de Paauw.

Er zijn in regionaal verband bij-vriendelijke maatregelen voorbereid.

Opstellen van een plan van aanpak voor de ecologische verbindingszone in de groene zone.

Groene plekken en stroken zijn als adoptiegroen uitgegeven.

Er is een plan van aanpak en een Nota van Uitgangspunten samen met de Raadswerkgroep Valkenburg opgesteld.

Wassenaar als landgoed aan zee

Herstel van park De Paauw is grotendeels afgerond. Ook het herstel van park Backershagen vordert gestaag. Het parkherstel wordt in samenwerking met de klankbordgroep Backershagen uitgevoerd. Tijdens de

voorbereiding van het opstellen van het herstel- en beheerplan hebben bijeenkomsten plaatsgevonden met bewoners en belanghebbenden. In 2019 hebben in de Wassenaarse kranten en op de gemeentelijke website artikelen gestaan met een toelichting op de werkzaamheden en het belang van maatregelen voor behoud van natuurwaarden en cultuurhistorische waarden.

Het herstelplan voor park Rust en Vreugd is gereed. De vergunningprocedure voor de herstelwerkzaamheden loopt.

Verhogen recreatieve waarde en biodiversiteit

In het samenwerkingsverband landschapstafel Duin Horst & Weide zijn maatregelen in Wassenaar voorbereid om de biodiversiteit te versterken en de recreatieve aantrekkelijkheid en herkenbaarheid te vergroten.

In 2020 worden de ecologische maatregelen in de Papewegsepolder door Stichting Twickel uitgevoerd.

Daarnaast zijn de voorbereidingen getroffen voor de muurschildering op de wanden van de tunnel Houtlaan/Raaphorstlaan. Vanwege slechte weersomstandigheden is het aanbrengen van de muurschildering uitgesteld tot het voorjaar van 2020.

Er is geen krediet beschikbaar gesteld voor de herinrichting van het Berkheiveld, waardoor er geen verbetering heeft plaatsgevonden van de groene kwaliteit in het centrum.

Versterken biodiversiteit

In 2019 is geconstateerd door onderzoek van Deloitte dat Wassenaar de gemeente met de grootste hoeveelheid groen in tuinen is. Liefst 70% van de tuinen is groen, tegenover 11% in Amsterdam en 31% in Den Haag. Dit levert een bijdrage aan het tegengaan van hittestress, water wordt beter vastgehouden, is beter voor de biodiversiteit en zorgt ook voor een lagere temperatuur op warme dagen.

Enkele bij- en insectvriendelijke inrichtingsmaatregelen zijn in uitvoering genomen, zoals de aanpassing van bestekken voor maaibeheer en de aanplant van bij-vriendelijke beplanting (ruim 70% bij-vriendelijk).

Meedoen met groen

Ook in 2019 heeft het adopteren van groenstroken een vervolg gekregen. Zo is het plantsoen achter de Dr. Duetzlaan heringericht. Ook de groenstroken langs de Oostdorperweg en de Groot Hoefijzerlaan worden onderhouden door de bewoners.

Onder de noemer 'Meedoen met groen' is het adopteren van groen onder de aandacht gebracht tijdens verschillende wijkbijeenkomsten. Dit heeft geresulteerd in mooie initiatieven. Tijdens de uitreiking van de 'Groene Paauw' kreeg het initiatief van de bewoners Dr. Duetzlaan de hoogste waardering en won daarmee de 4^e editie.

Plan van aanpak realiseren ecologische verbinding en groene Zone Valkenburg

In 2019 heeft er een aantal vorderingen plaatsgevonden voor de Groene Zone Valkenburg. Voor het Wassenaarse gedeelte van de Project Locatie Valkenburg is een Plan van Aanpak opgesteld, dat als basis diende voor de in concept opgestelde Nota van Uitgangspunten. Beide documenten hebben raakvlakken met elkaar en zijn in een speciale raads werkgroep Groene Zone Valkenburg besproken. Onderdeel van de Nota van Uitgangspunten is het realiseren van een ecologische verbinding tussen de duinen en het Groene Hart. Na behandeling en goedkeuring van de Nota van Uitgangspunten kunnen onderdelen ("quick-wins") uit het

Stappenplan worden gerealiseerd. In 2020 zullen deze documenten aan de Commissie Fysieke Leefomgeving worden aangeboden.

Ook is in 2019 een 'Stappenplan Ecologische Verbinding' opgesteld ten behoeve van de realisatie van een ecologische verbinding tussen duinen en het Groene Hart. Uit dit stappenplan zijn een aantal 'quick-wins' geformuleerd welke op korte termijn gerealiseerd kunnen worden en waarvoor wordt onderzocht voor hoeveel subsidie Wassenaar in aanmerking komt. Het stappenplan is mede tot stand gekomen met agrariërs en andere stakeholders. In 2020 wordt dit document aan College en Raad aangeboden waarna formeel subsidie aangevraagd kan worden.

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband Landschapstafel Duin, Horst en Weide

Juridische vorm	Samenwerkingsverband
Vestigingsplaats	Geen vaste vestigingsplaats
Bestuur en toezicht	Het samenwerkingsverband heeft geen eigen bestuur waarin bestuurders van de gemeenten zitting hebben. Elke deelnemende gemeente vaardigt één wethouder af voor overleg. De landschapstafel is een bestuurlijke samenwerking, waarbij elke gemeente verantwoordelijk is voor de uitvoering van zijn eigen projecten.
Doelstelling	Behoud en ontwikkeling van de kwaliteiten van Duin Horst & Weide, gericht op waarborgen van authenticiteit, versterken van de vitaliteit en het vergroten van de leefbaarheid. Er is een gemeenschappelijk uitvoeringsprogramma, het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide. De provincie Zuid-Holland heeft 50% cofinanciering toegezegd voor uitvoering van het programma.
Bestuurlijk belang	Voor Wassenaar neemt de portefeuillehouder Ruimte en duurzaamheid deel aan het overleg.

Verbonden partijen

Verbonden Partijen	Taakveld
Landschapstafel Duin, Horst en Weide	5.7 Openbaar groen (openlucht) recreatie

Wat heeft het gekost

P5 Sport, cultuur en recreatie bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primair	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Verschil 2019 Begr. actueel / rekening
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	10	10	26	16
	Lasten	-522	-523	-522	1

	Saldo	-512	-513	-496	17
5.2 Sportaccommodaties	Baten	165	165	173	8
	Lasten	-1.078	-1.246	-1.192	55
	Saldo	-912	-1.081	-1.018	63
5.3 Cultuurpresentatie, -prod.en-particip	Baten	35	74	62	-11
	Lasten	-366	-426	-399	27
	Saldo	-331	-352	-337	15
5.4 Musea	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-13	-13	-13	0
	Saldo	-13	-13	-13	0
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	12	96	37	-59
	Lasten	-336	-424	-343	80
	Saldo	-324	-328	-307	21
5.6 Media	Baten	203	134	138	4
	Lasten	-733	-684	-689	-4
	Saldo	-530	-550	-550	0
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	138	628	268	-360
	Lasten	-3.395	-4.372	-3.589	783
	Saldo	-3.257	-3.744	-3.321	423
Totaal baten		564	1.107	704	-404
Totaal lasten		-6.442	-7.689	-6.747	942
Saldo van baten en lasten		-5.878	-6.582	-6.043	539

Onttrekking reserves	270	644	174	-470
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	270	644	174	-470

Programma resultaat	-5.609	-5.938	-5.869	69
----------------------------	---------------	---------------	---------------	-----------

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Het voordelig saldo wordt veroorzaakt door per saldo € 17.000 lagere (planmatige) onderhoudslasten, € 18.000 hogere lasten voor elektra- en gasgebruik en een € 5.000 hogere exploitatiebijdrage aan het zwembad.

Het voorbereidingskrediet van € 70.000 voor de realisatie van een sporthal is niet tot besteding gekomen.

Inmiddels zijn twee nieuwe projectleiders aangetrokken die het voorbereidingstraject naar verwachting in 2020 afronden. Aanbesteding van de architect heeft inmiddels plaatsgevonden.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

De lagere lasten van € 80.000 houden onder andere verband met € 17.000 lagere schadeherstelkosten aan de pergola van De Paauw. Het budget van € 50.000 dat gedekt wordt vanuit een subsidie van de provincie Zuid Holland voor het koffiehuisje aan de Buurtweg is niet in 2019 tot besteding gekomen. Het in 2019 gestarte onderzoek naar een ecologische verbinding van de Atlantikwall wordt in 2020 afgerond. Voorgesteld wordt het restbudget hiervan (€ 10.000) via de bestemming van het jaarresultaat over te hevelen naar 2020.

De lagere baten van € 59.000 hebben voor € 10.000 te maken met de nog niet tot besteding gekomen subsidie-bijdragen van de provincie voor de ecologische verbinding Atlantikwall. De andere € 50.000 heeft te maken met de subsidie voor het koffiehuisje.

Taakveld 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

Het voordelig saldo van dit taakveld bedraagt € 423.000. Dit is het gevolg van € 783.000 lagere lasten en € 360.000 lagere baten.

1a. Een budgetneutraal effect (€ 492.000 lagere lasten, € 332.000 lagere baten en € 160.000 lagere reservemutatie) heeft te maken met de groencompensatie van de Amerikaanse ambassade. De bij jaarrekening 2018 overgehevelde budgetten hiervoor zijn ook in 2019 niet tot besteding gekomen en moeten voor 2020 beschikbaar blijven. Bij de bestemming van het resultaat zal worden voorgesteld hiervoor een reserve 'Groencompensatie Amerikaanse Ambassade' te vormen. De groencompensatie van de Amerikaanse ambassade kan nog niet worden gerealiseerd. Eind 2021 is de huur opgezegd. Er lopen nog juridische procedures rond de uitkoop van het tuincentrum, waardoor er nog een planning gemaakt kan worden voor de uitvoering. Daarom wordt het instellen van een reserve voorgesteld.

1b. Uit de niet begrote huuropbrengst van € 20.000 voor het tuincentrum worden gemaakte kosten gedekt.

2. De hogere lasten voor klein onderhoud aan groen (€ 25.000) en aan waterbouwkundige kunstwerken (€ 43.000) zijn opgevangen door lagere lasten voor waterkering en afwatering (€ 69.000).

3. Voor het project Prins Frederiks Parkenroute zijn geringe kosten gemaakt. Het restbudget van € 58.000 met bijbehorende dekking (€ 47.500) wordt overgeheveld naar 2020.

4. Voor het Landschapsontwikkelingsplan voor Duin, Horst en Weide zijn nog geen kosten gemaakt. Ook voor dit project wordt voorgesteld het budget van € 65.000 met bijbehorende dekking uit de algemene reserve naar 2020 over te hevelen.

5. Voor het project locatie Valkenburg zijn in 2019 incidentele budgetten beschikbaar gesteld. Zo is voor een integrale ruimtelijke verkenning € 60.000 (dekking uit algemene reserve) en voor de groene zone € 95.000 (dekking uit de reserve ondersteuning grote projecten) in de begroting opgenomen. De gemaakte kosten in verband met externe inhuur zijn gedekt uit regulier exploitatiebudget. Omdat genoemde budgetten wel beschikbaar moeten blijven in 2020, wordt hiervoor ook een budgetoverheveling met bijbehorende dekking voorgesteld.

6. De subsidie van € 15.000 van de provincie Zuid-Holland voor werkzaamheden aan de kwekerij bij De Paauw is nog niet ontvangen.

7. Overige lasten binnen dit taakveld hebben per saldo een voordelig effect van € 2.000. Aan overige baten is per saldo € 14.000 meer ontvangen.

Mutaties reserves

De lagere onttrekking van € 470.000 kan als volgt worden gespecificeerd:

- Lagere onttrekking aan de reserve ondersteuning grote projecten van € 165.000 voor Groene zone Valkenburg (€ 95.000; taakveld 5.7) en voorbereidingskrediet realisatie sporthal (€ 70.000; taakveld 5.2).
- Lagere onttrekking aan de algemene reserve van € 305.000 voor Landschapsontwikkelingsplan DHW (€ 65.000; taakveld 5.7), groencompensatie Amerikaanse ambassade (€ 160.000; taakveld 5.7), IRV Valkenburg (taakveld 5,7) en ontwikkeling VVV-kantoor in bibliotheek (€ 20.000; taakveld 5.6).

Budgetoverheveling

Naast de hierboven beschreven budgetoverhevelingen zijn de volgende werkzaamheden nog niet afgerond in 2019. Voor deze projecten wordt ook budget naar 2020 overgeheveld:

- Opknappen beplanting kwekerij De Paauw € 15.000 (dekking subsidie provincie)
- Verlenging duiker bij Maaldrift € 12.575 (dekking subsidie provincie)
- Muurschilderingen tunnel Houtlaan € 29.837 (dekking derden € 24.607)

P6 Sociaal Domein

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden;

Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen;

Wassenaar is veilig en er is sociale cohesie;

Er is een duurzaam en goed bereikbaar systeem voor zorg en ondersteuning. De ondersteuning vindt dicht bij huis plaats;

Inwoners die hulp nodig hebben, krijgen de juiste ondersteuning op tijd.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Wat waren we van plan ?

Langer thuis wonen ondersteunen.

Verstevigen algemeen toegankelijke welzijnsvoorzieningen.

Investeren in preventieve voorzieningen voor alle inwoners.

Gemeenschapszin stimuleren en faciliteren.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Voortzetten transformatie sociaal domein en doorvoeren innovaties.

Ouderen en kwetsbare inwoners informeren en ondersteunen.

Organiseren van laagdrempelige preventieve zorg en ondersteuning (18- én 18+).

Sturen op prestatieafspraken jeugd- en jongerenwerk.

Verstevigen wijkbeleid.

Welzijnsveld verstevigen en ondersteunen mantelzorgers.

Vrijwilligers.

Voortzetten transformatie sociaal domein en doorvoeren innovaties

In 2019 is het convenant eenzaamheid ondertekend. Op basis van dit convenant wordt dit thema uitgewerkt met de maatschappelijke partners en worden verbindingen met diverse doelgroepen gelegd. In 2019 zijn voorbereidingen getroffen om, ten laste van het innovatiebudget Sociaal Domein, in 2020 pilots op het gebied van valpreventie, participatie voor de GGZ doelgroep en op het thema inclusie en eenzaamheid uit te voeren.

Ouderen en kwetsbare inwoners informeren en ondersteunen

Het project Langer Thuis wonen is in 2019 voor een deel belegd bij de uitvoeringspartners in het maatschappelijke veld. De ontmoetingsplekken zijn in Wassenaar in kaart gebracht en er is aandacht voor een betere afstemming van de programmering. De signaleringsfunctie voor kwetsbare mensen is belegd bij de maatschappelijke partners. Om concretere stappen te zetten in de verdere ontwikkeling van de signaleringsfunctie is dit onderwerp geagendeerd in het uitvoeringsplan Sociaal Domein 2020-2021.

Organiseren van laagdrempelige preventieve zorg en ondersteuning (18- én 18+)

In 2019 is gestart met bijeenkomsten (werksessies) van partijen in het welzijnsnetwerk Wassenaar, met als doel te komen tot een stevig netwerk met verbindingen van welzijn tot en met zorg en ondersteuning en van het Jeugd- tot het Volwassendomein met eenduidige en duidelijke ingang en doorverwijzing. En te komen tot een gezamenlijke agenda en aanpak van welzijnsopgaven met een duidelijke focus op preventie.

Sturen op prestatieafspraken jeugd- en jongerenwerk

Het jongerenwerk wordt steeds zichtbaarder in Wassenaar. De jongerenwerkers werken veel samen met het onderwijs en de bibliotheek. Ze organiseren (voorlichtings-) bijeenkomsten over bijvoorbeeld LHBTIQ, de Week van respect en Wereld vluchtelingendag. Daarnaast is er meidenwerk en zijn er regelmatig sportieve activiteiten. In samenwerking met het CJG biedt het jongerenwerk coaching trajecten en andere preventieve activiteiten aan.

Verstevigen wijkbeleid

In 2019 zijn, met als doel meer samenwerking tussen de gemeente en de inwoners, vier avonden georganiseerd onder de vlag van 'Wassenaar zijn we Samen' waarin verschillende onderwerpen centraal stonden: De Monitor sociaal domein, duurzaamheid, Groene Paauw en de Omgevingswet, de civil society en hoe daar vanuit wijken de samenwerking kan worden gezocht. Wijkmanagement heeft hiermee getracht om zowel intern als extern samen te werken rondom variabele belangrijke aspecten zowel voor de gemeente als voor de inwoners. Er zijn diverse initiatieven ontstaan naar aanleiding van goede voorbeelden uit andere wijken die leiden tot meer saamhorigheid en daadkracht waardoor de gemeente meer in een faciliterende rol komt dan in een organiserende rol. Hiermee komt de verantwoordelijkheid en dus de kracht van de wijk steeds meer tot zijn recht en daarmee het doel van wijkgericht werken, namelijk het systeem en de leefwereld met elkaar te verbinden. De buurtwerknetwerken spelen hier een belangrijke rol in.

Welzijnsveld verstevigen en ondersteunen mantelzorgers

De Vrijwilligers Centrale Wassenaar en de Stichting Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar (SMOW) zijn twee belangrijke partners in het welzijnsveld. Beide organisaties hebben in 2019 subsidie ontvangen voor het uitvoeren van hun taken, onder andere op het gebied van ondersteunen van vrijwilligers en

mantelzorgondersteuning.

VCW heeft zich ook in 2019 met name ingezet voor de bemiddeling tussen vraag en aanbod van vrijwilligerswerk en voor "Wassenaar doet". Dit heeft o.a. geresulteerd in nieuwe zogenaamde flexvrijwilligers, die geen tot nauwelijks langdurige verplichtingen willen aangaan maar zich wel maatschappelijk willen inzetten. De SMOW zet zich naast een aantal activiteiten die zij al een jaren ondernemen zoals mantelzorgondersteuning, tafeltje-dek-je en signalerend huisbezoek sinds 2019 ook in voor een aantal innoverende projecten, zoals financiële zelfredzaamheid/armoederegisseur en Automaatje. Dit resulteert in een (nog) betere maatschappelijke ondersteuning van alle Wassenaarders van 0 tot 100 jaar.

Taakveld: 6.2 Wijkteams

Wat waren we van plan ?

De netwerken voor het jeugddomein (18-) en volwassendomein (18+) verstevigen en verbinden tot een sluitend netwerk sociaal domein (0-100).

Toegang tot ondersteuning laagdrempelig, lokaal en integraal organiseren.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Integraal werken volgens het principe van een huishouden, een plan, een regisseur.

Opdracht gegeven tot het bieden van een loketfunctie met een goede sociale kaart.

Integraal werken volgens het principe van een huishouden, een plan, een regisseur

In 2019 is in het Multidisciplinair overleg (MDO 18- en 18+) met de zorgprofessionals verdere invulling en sturing gegeven aan deze werkwijze. Daarnaast wordt deze werkwijze door ketenpartijen verder uitgedragen.

Opdracht geven tot het bieden van een loketfunctie met een goede sociale kaart

In 2019 is het centrale telefonische WWZ-loket sociaal domein voortgezet. Ook is gestart met bijeenkomsten van het Welzijnsnetwerk Wassenaar, met als doel te komen tot een gezamenlijk gedragen visie op en uitrol van een eenduidige toegang tot welzijn en ondersteuning. Met de betrokken organisaties en vertegenwoordiging van de inwoners is een programma van eisen opgesteld voor de sociale kaart. Eind 2019 is op basis hiervan de opdracht verstrekt voor het maken van de softwaredrager voor de sociale kaart Wassenaar, inclusief activiteitenagenda.

Taakveld: 6.3 Inkomensregelingen

Wat waren we van plan ?

Het geven van inkomensondersteuning aan wie dat nodig heeft.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoeren beleidsplan Minimabeleid.

Verstrekken van uitkeringen aan inwoners.

Uitvoeren beleidsplan Minimabeleid

Het Beleidsplan Minimabeleid en bijzondere bijstand 2019-2022 wordt uitgevoerd ter ondersteuning van de minima. Hierin ligt meer dan voorheen de nadruk op het stimuleren van initiatieven van de maatschappelijke partners, meer aandacht vragen voor voorliggende voorzieningen, goede informatieverstrekking over inkomensregelingen en een goede bewegwijzering naar organisaties.

Tevens is in 2019 het plan van aanpak financiële zelfredzaamheid vastgesteld. Vanuit verschillende domeinen wordt ingezet op het stimuleren van zelfredzaamheid van inwoners. Financiële zelfredzaamheid is hier een onderdeel van. Gemeenten hebben daarin wettelijke taken waar zij verplicht uitvoering aan geven, zoals de uitvoering van bijzondere bijstand, het verstrekken van bijstandsuitkeringen en het bieden van schuldhulpverlening. Aanvullend daarop biedt de gemeente, op grond van dit plan, op uiteenlopende wijzen extra ondersteuning aan inwoners om financieel zelfredzaam te worden. Dit behoort tot de beleidsvrijheid die gemeenten hebben. Voorbeelden hiervan zijn minimaregelingen, budgetcursussen en schuldhulpmaatjes.

Verstrekken van uitkeringen aan inwoners

Met het verstrekken van uitkeringen aan inwoners, die niet over de middelen beschikken om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien, wordt een (gemeentelijke) ondersteunende voorziening op maat beschikbaar gesteld.

Uitvoeren re-integratie en participatiebeleid

Om zoveel als mogelijk uitstroom uit de bijstand richting betaald werk te realiseren, wordt sinds 2019 uitvoering gegeven aan het Re-integratie- en Participatiebeleid. Het bijstandsbestand is gedurende 2019 dan ook met circa 39 dossiers afgenomen, van 388 naar 349. Dit is meer dan de taakstelling van een afname van 10 dossiers, die is opgenomen in het re-integratie en participatiebeleid.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
23	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel		4
27	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS		243,2

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl).

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband Gemeenschappelijke afdeling Werk en Inkomen

Juridische vorm	Samenwerking op basis van een overeenkomst
Vestigingsplaats	Leidschendam-Voorburg
Bestuur en toezicht	Het samenwerkingsverband heeft geen eigen bestuur waarin bestuurders van de gemeenten zitting hebben.
Doelstelling	Per 1 januari 2012 zijn de gemeenten Voorschoten, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar een samenwerkingsovereenkomst aangegaan om de werkzaamheden en dienstverlening op het gebied van Werk en Inkomen door de gemeente Leidschendam-Voorburg te laten verzorgen. De samenwerking is per 1 juli 2017 in een geactualiseerde overeenkomst voortgezet.
Bestuurlijk belang	Bestuurlijke besluiten rond Werk en Inkomen worden separaat in de respectievelijke gemeenten genomen. De samenwerkingsovereenkomst kent een bestuurlijk overleg W&I. Aan dit overleg neemt deel de Portefeuillehouder Werk en Inkomen.

Taakveld: 6.4 Begeleide participatie

Wat waren we van plan ?

Er voor zorgen dat iedereen die kan werken werkt of een bijdrage levert naar vermogen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoeren wettelijke taken op grond van de Wsw voor de oude doelgroep.

Maatwerk leveren op grond van Beschut werk in het kader van de Participatiewet voor de nieuwe doelgroep.

Ondersteunen en stimuleren van werkgevers in de gemeente om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

Uitvoeren wettelijke taken Wsw

De Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) is met de invoering van de Participatiewet in 2015 komen te vervallen. Om continuïteit van ondersteuning en ontwikkeling te borgen is de afspraak gemaakt dat de 'oude doelgroep' die gebruik maakt van de voorzieningen onder de Wsw dat mag blijven doen. Daartoe maakt Wassenaar onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek (Gr KDB).

Maatwerk Beschut werk

Doel is om zoveel mogelijk mensen te bemiddelen naar een betaalde baan. Daarbij is er extra aandacht voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. In sommige gevallen is de stap naar een betaalde baan (nog) niet mogelijk. Daar waar (betaalde) arbeid op een reguliere werkplek (nog) niet tot de mogelijkheden behoort, wordt een passend alternatief geboden, zodat inwoners meedoen en kans krijgen zich te ontwikkelen. Denk hierbij aan beschut werk en maatschappelijke participatie door inzet van de tegenprestatie. Behalve de beschut werk doelgroep (deze plaatsen worden bij de Maregroep gerealiseerd) worden inwoners uit deze doelgroep direct doorverwezen naar de coach Sociale Activering.

Ondersteunen en stimuleren werkgevers

De gemeente ondersteunt werkgevers om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen door het toepassen van verschillende instrumenten waaronder loondispensatie of loonkostenvergoedingen en door het inzetten van bemiddeling door het werkgeversservicepunt.

Taakveld: 6.5 Arbeidsparticipatie

Wat waren we van plan ?

Er voor zorgen dat iedereen die kan werken, werkt of een bijdrage levert naar vermogen.

Statushouders zo snel mogelijk laten integreren.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoeren re-integratie en participatiebeleid.

Vorbereiding op invoering nieuwe Wet Inburgering.

Maatwerk voor de doelgroep statushouders.

Uitvoeren re-integratie en participatiebeleid

Sinds 2019 wordt uitvoering gegeven aan het Re-integratie- en Participatiebeleid. Gedurende het jaar zijn er 105 inwoners naar werk begeleid. Hiermee zijn zij nog niet per definitie uit de bijstand, daar het in een aantal gevallen ook om parttime werk of een leerwerkplek gaat.

Nieuwe Wet Inburgering/Maatwerk statushouders

Eén van de doelgroepen van het Re-integratie- en Participatiebeleid, is statushouders. Maatwerk en (arbeids)participatie staan hierbij centraal. In 2019 is tevens gestart met de voorbereiding op de nieuwe Wet inburgering, die per 1 januari 2021 van kracht is en welke onlosmakelijk verbonden is met de Participatiewet. In de loop van 2020 wordt de nieuwe wet verder uitgewerkt en worden ook zaken als re-integratie, participatie en maatschappelijke begeleiding hierin meegenomen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
21	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 65 jaar	LISA		677,8
24	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS		64
26	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22-jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel		1
28	Lopende re- integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 65 jaar	CBS		414,4

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

De economie is ten opzichte van 2018 nog verder aangetrokken. Dit blijkt uit een dalend aantal werklozen en een stijgend aantal banen.

Taakveld: 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Wat waren we van plan ?

Er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Het verstrekken van maatwerkvoorzieningen zoals woningaanpassingen, rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen.

Stimuleren gebruik collectieve voorzieningen.

Vraaggericht werken.

Focus op preventie.

Het verstrekken van maatwerkvoorzieningen zoals woningaanpassingen, rolstoelvoorzieningen en vervoersvoorzieningen

Meer inwoners maken gebruik van een voorziening ten opzichte van 2018. Dit heeft te maken met de stijging van het aantal ouderen en dat mensen met psychiatrische aandoeningen langer thuis blijven wonen.

Stimuleren gebruik collectieve voorzieningen

We stimuleren het gebruik van de regio taxi voor mensen die niet met het reguliere vervoer kunnen. De kwaliteit wordt continu verbeterd. Daarnaast worden de cliënten betrokken bij de kwaliteitsverbetering van de regio taxi.

Tijdens het uitvoeringsproces wordt voorrang gegeven aan de voorliggende vervoersmogelijkheden zoals Bijlbus.

In de gesprekken met de vervoersregio zijn voorbereidingen gedaan voor het opzetten van enkele pilots met het doel het gebruik passend vervoer aan te bieden voor alle doelgroepen.

Vraaggericht werken

De toeleiding naar de zorg is vraaggericht. Dit betekent dat mogelijke oplossingen uit het voorliggende veld expliciet onder de aandacht worden gebracht in het uitvoeringsproces. Deze oplossingen komen onder meer voort uit zogenaamde klantreizen, waarin vanuit het perspectief van de inwoner de gemeentelijke processen worden onderzocht en verbeterd.

Focus op preventie

Er wordt ingezet op lokale ontmoetingsplekken die voorafgaand aan de geïndiceerde dagbesteding kunnen worden ingezet. Preventie is een breed begrip en kan op diverse manieren worden ingezet zoals in het gezondheidsdomein, door ontmoeting en eenzaamheidsbestrijding en toegankelijkheid van de voorzieningen in het voorliggende veld.

Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Wat waren we van plan ?

De middelen voor zorg en ondersteuning effectief en efficiënt inzetten.

Lokaal zorg en ondersteuning bieden.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Uitvoering geven aan het beleidsplan
Schuldhulpverlening 2017 t/m 2020.

Vormgeven zorginnovaties.

Abonnementstarief WMO invoeren.

Inzetten op andere vormen van dagbesteding.

De uitvoeringsplannen sociaal domein voor 2018-2019 zijn afgerond met een evaluatie. De evaluatie is een opstap naar een nieuw uitvoeringsplan voor 2020-2021. De samenwerking tussen de maatschappelijke partners is versterkt.

Er is een nieuw beleidsplan opgesteld met betrekking tot financiële zelfredzaamheid.

In 2019 is gestart met de invoering van het abonnementstarief. Naar verwachting leverde de nieuwe eigen bijdragesystematiek een groot aantal nieuwe Wmo-aanvragen op. Hiermee was in de begroting al rekening gehouden.

Uitvoeren pilots begeleiding en ondersteuning: De Buurtcirkel is een pilot met het doel het versterken van het sociale netwerk van een zorg-intensieve doelgroep. In Wassenaar is één groep succesvol van start gegaan. De groep wordt professioneel begeleid bij het opzetten van de activiteiten. In de toekomstige evaluatie wordt bekeken hoe de zelfredzaamheid van de groep zich ontwikkelt. Verder is in overlegsituaties altijd aan de orde dat de gemeente zoekt naar innovatie in het Sociaal Domein, bijvoorbeeld in het project van de huisartsen waarin wordt voorgesteld ruimte en taken aan het gezondheidscentrum toe te voegen. Onder mee door dit aan te laten sluiten bij het project toegang in het sociaal domein wordt invulling gegeven aan het preventieve netwerk dat past bij de omvang van Wassenaar en effectief is.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
32	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners GMSD			410

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Meer inwoners maken gebruik van een voorziening ten opzichte van 2018. Dit heeft te maken met de stijging van het aantal ouderen en dat mensen met psychiatrische aandoeningen langer thuis blijven wonen.

Taakveld: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Wat waren we van plan ?

Jeugdigen de mogelijkheid bieden om gezond en veilig op te kunnen groeien en zich optimaal te ontwikkelen in hun eigen omgeving.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Beschikbaar hebben van een breed scala aan jeugdhulpvoorzieningen.

Vorbereiding van de inkoop en invoering van een resultaatgericht jeugdhulpstelsel.

Uitvoering en ontwikkeling van (regionaal)

jeugdhulpbeleid.

Opstellen en uitvoeren actieplan Jeugd.

Breed scala jeugdhulpvoorzieningen

Het aanbod van jeugdhulp is veelal regionaal gecontracteerd en daarnaast ook landelijk via het arrangement van de VNG. De totale financiële lasten jeugd komen uit op afgerond 4,6 miljoen euro. Deze lasten zijn ca. € 234.000 hoger dan de begroting 2019. De stijging ten opzichte van 2018 wordt veroorzaakt door hogere kosten voor de jeugdhulp zorg in natura, ingekocht binnen H10 verband (€ 478.000 meer dan begroot) en lagere kosten voor PGB en overige voorzieningen (€ 244.000 minder dan begroot). Wij zien de volgende belangrijkste oorzaken van deze kostenstijging:

- toename van de intensiteit van zorg (meer uren, dagdelen, etmalen per kind per maand);
- verschuiving van lichte naar zware zorg (complexere zorg);
- kinderen zitten langer in zorg (trajecten duren langer).

De regio H10 stuurt actief op de transformatie en de kostenontwikkeling in jeugdhulp. Hiertoe is een regionaal actieplan ombuiging kostenontwikkeling opgesteld, dat bestuurlijk is bekrachtigd. De belangrijkste beheersmaatregelen uit dit plan zijn:

- begrenzen van de intensiteit/omvang van de jeugdhulpvoorzieningen. Deze maatregel wordt in 2020 ingevoerd;
- grip krijgen op de verschillende verwijsstromen door afstemming in triage, bijvoorbeeld door inzet van praktijkondersteuners en uitwisselen ervaringen;
- lobby voeren voor het met aanbieders gezamenlijk afbakenen van jeugdhulp ten opzichte van de Wet langdurige zorg.

Inkoop en invoering resultaatgericht jeugdhulpstelsel

De inkoop van (hoog)specialistische jeugdhulp volgens een resultaatgericht stelsel is met 1 jaar opgeschort vanwege een rechtszaak tegen de tarieven. Er zijn overbruggingscontracten voor 2020 afgesloten. Dit aanbestedingstraject wordt gevolgd met de H10 gemeenten.

Er is een spoedappel ingediend, dat naar verwachting in maart 2020 een uitspraak oplevert. Vervolgens moeten de tarieven van de producten worden bepaald en het 'laden' van de tarieven van profielintensiteitscombinaties (PIC) worden opgestart, om de inkoop te vervolgen.

Daarbij wordt meegenomen dat vanuit het Rijk in november 2019 is aangegeven dat moet worden gestreefd naar faire tarieven. De tarieven moeten in overeenstemming worden gebracht met de Jeugdwet, zodat de tarieven (alsnog) kostendekkend en reëel worden. Ook heeft de rechter uitgesproken dat indexering moet worden meegenomen in de tarieven en dat dit zichtbaar en volledig moet gebeuren. Onderdeel van een fair tarief zijn ook afspraken over indexatie (loon- en prijsbijstelling). Gezien afgesloten Cao's in diverse sectoren, valt te verwachten dat andere Cao's in de zorg ook een stijging van de loon- en prijskosten met zich meebrengen.

(Regionaal) jeugdhulpbeleid

In het kader van uitvoering van de Transformatieagenda 2019-2021 Haaglanden ligt de nadruk van de activiteiten op het meer kinderen thuis laten opgroeien en het bevorderen van vakmanschap van (zorg)professionals.

Actieplan Jeugd

Er is een lokaal actieplan jeugdhulp 2019-2021 vastgesteld. Hierin staan lokale maatregelen om meer sturing te geven aan jeugdhulp geclusterd op basis van de thema's: versterken van preventie, kwalitatieve en kostenbewuste toegang tot jeugdhulp, integrale jeugdhulp en ondersteuning en begrenzing van jeugdhulp. Met de uitvoering van de maatregelen is medio 2019 gestart. Hierbij is het lastig gebleken om hiervoor het juiste (tijdelijke) personeel aan te trekken.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS		7,6

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Taakveld: 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Wat waren we van plan ?

In onveilige en niet-zelfredzame situaties zorgen voor passende ondersteuning en opvang.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Vorbereiding Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) en verlenging Samenwerkingsconvenant BW MO Haagse regio t/m 2022.

Implementeren Wet verplichte GGZ (Wvvgz).

Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling (HG KM) Haaglanden 2019-2022 vastgesteld.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

In 2019 is op regionaal en lokaal niveau gestart met de voorbereiding van de doordecentralisatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Inmiddels is duidelijk geworden dat de doordecentralisatie van Beschermd Wonen van centrumgemeenten naar alle individuele gemeenten niet meer in 2020 plaatsvindt maar

pas in 2022. Maatschappelijke Opvang zal, afhankelijk van de evaluatie van BW, pas in 2026 worden doorgedecentraliseerd.

Het huidige convenant BW en MO liep tot eind 2019. Omdat de doordecentralisatie van de verantwoordelijkheid BW pas ingaat per 1-1-2022 is het huidige samenwerkingsconvenant verlengd. Hiermee spreken de gemeenten uit H5 regio ook af gezamenlijk toe te werken naar de nieuwe situatie vanaf 2022.

Implementeren Wet verplichte GGZ

In 2019 zijn de gemeentelijke taken uit de Wet verplichte ggz (Wvggz) geïmplementeerd. Deze taken bestaan onder andere uit het bieden van een meldpunt, het kunnen uitvoeren van een verkennend onderzoek en het mogelijk maken om de betrokkene te horen in het geval van een crisissituatie. Met het implementeren van de Wvggz is ook gewerkt aan het realiseren van een sluitende keten als het om personen met verward gedrag gaat.

Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling

Regiovisie Aanpak HG KM Haaglanden 2019-2022 is door de colleges van centrumgemeenten Den Haag en Delft definitief vastgesteld in samenwerking met alle regiogemeenten. Er is ook begonnen in de regio Haaglanden met actief samenwerken met ketenpartners aan het uitvoeringsprogramma behorende bij deze regiovisie. Voor dit uitvoeringsprogramma is al het nodige voorwerk verricht; de prioriteiten voor 2019 zijn opgehaald en geordend en er is een eerste doorkijk gemaakt naar de jaren daarna.

Taakveld: 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Wat waren we van plan ?

In onveilige en niet-zelfredzame situaties zorgen voor passende ondersteuning en opvang van jeugdigen.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Beschikbaar hebben jeugdbescherming, jeugdreclassering, Crisisinterventieteam jeugd, Expertisecentrum Complexe Zorg en Jeugdhulpplus.

Meerjarige inkoop van jeugdbescherming, jeugdreclassering, Crisisinterventieteam Haaglanden en het Expertise Centrum Complexe zorg.

Volgen van implementatie van het regionale programma 'beter samenspel' dat werkt aan meer verbindingen tussen de Gecertificeerde Instellingen en de lokale teams.

Beschikbaar hebben jeugdbescherming, jeugdreclassering ca

De regionale samenwerkingsafspraken met het Crisisinterventieteam Haaglanden en de Raad voor de kinderbescherming zijn geactualiseerd, zoals dat periodiek gebruikelijk is.

Meerjarige inkoop

De inkoop jeugdbescherming, jeugdreclassering, Crisisinterventieteam Haaglanden voor 2020-2024 en Crisisinterventieteam Haaglanden en Regionaal Expertisecentrum Haaglanden voor 2020-2022 is uitgevoerd en zijn vanaf 2020 beschikbaar. De contracten Jeugdhulpplus zijn verlengd tot 2021.

Regionale programma 'beter samenspel'

In het kader van de uitvoering van het regionale programma 'beter samenspel' worden de ontwikkelingen van de voorlopergemeenten gevolgd, zodat in 2020 een lokaal maatwerkprogramma kan worden ontwikkeld.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
22	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21-jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel		0
30	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS		0,4
31	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS		0,3

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Zowel het percentage als het absolute aantal jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel en een jeugd reclasseringsmaatregel is de afgelopen jaren laag en stabiel.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
GR Kust Duin en Bollenstreek (KDB)	6.4 Begeleide participatie
GR Inkoopbureau H-10	6.72 Maatwerk dienstverlening 18- 6.81 Geëscaleerde zorg

Wat heeft het gekost

P6 Sociaal Domein bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primair	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Vershil 2019 Begr. actueel / rekening
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	102	69	204	136
	Lasten	-1.486	-1.474	-1.655	-181
	Saldo	-1.383	-1.405	-1.451	-45
6.2 Wijkteams	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-526	-530	-464	66
	Saldo	-526	-530	-464	66
6.3 Inkomensregelingen	Baten	5.775	6.065	6.281	216
	Lasten	-8.086	-8.055	-7.502	552
	Saldo	-2.311	-1.989	-1.221	768
6.4 Begeleide participatie	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-1.087	-1.073	-979	94
	Saldo	-1.087	-1.073	-979	94
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-1.432	-1.334	-1.280	54
	Saldo	-1.432	-1.334	-1.280	54
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-1.075	-1.083	-1.000	83
	Saldo	-1.075	-1.083	-1.000	83
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	250	237	160	-77
	Lasten	-2.768	-2.751	-2.542	209
	Saldo	-2.518	-2.514	-2.382	132
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	0	0	17	17
	Lasten	-2.878	-3.129	-3.282	-153
	Saldo	-2.878	-3.129	-3.265	-136
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-106	-107	-94	13
	Saldo	-106	-107	-94	13
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-896	-1.265	-1.363	-98
	Saldo	-896	-1.265	-1.363	-98
Totaal baten		6.127	6.370	6.663	292
Totaal lasten		-20.340	-20.801	-20.161	640
Saldo van baten en lasten		-14.213	-14.430	-13.498	932

Onttrekking reserves	475	505	384	-121
Toevoeging reserves	0	-30	-30	0
Mutaties reserves	475	475	354	-121

Programma resultaat	-13.738	-13.955	-13.144	811
----------------------------	----------------	----------------	----------------	------------

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

In de toelichting wordt het verschil per taakveld in het Sociaal Domein toegelicht. Het totale voordeel in programma 6 bedraagt € 811.000, dit wordt met name veroorzaakt door een groot overschot op taakveld 6.3 (participatiewet), hiermee worden tekorten op Jeugdzorg (6.72 en 8.82) gecompenseerd. De overschotten op taakveld 6.3 zijn incidenteel van aard, aangezien het Rijk het BUIG-budget periodiek aanpast aan de realisatie op landelijk niveau.

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Het nadelig saldo wordt veroorzaakt door hogere lasten dan geraamd voor subsidies op dit specifieke taakveld (€ 110.000), waarbij een deel betrekking heeft op subsidies over voorgaande jaren. Daarnaast waren de lasten voor de noodopvang van vluchtelingen per saldo € 74.000 hoger dan geraamd; daartegenover staan hogere baten door de vergoeding van het COA van € 135.000.

Taakveld 6.2 Wijkteams

Het voordelig saldo wordt in hoofdzaak veroorzaakt door lagere lasten dan geraamd voor het gebiedsteam (€ 56.000) doordat niet alle beschikbare functies ingevuld konden worden, deze zijn inmiddels wel vervuld.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

Het voordelig saldo wordt veroorzaakt door lagere lasten dan geraamd voor de BUIG (€ 307.000), BBZ (€ 240.000) en de bijzondere bijstand (€ 28.000). De baten voor aflossing en terugvordering en verhaal van de BUIG, BBZ en bijzondere bijstand zijn € 259.000 hoger dan geraamd. De rijksbijdrage voor de BUIG is € 52.000 hoger dan geraamd, waar die voor de BBZ € 95.000 lager is.

De lasten voor kwijtschelding zijn € 14.000 hoger dan geraamd; de uitvoeringslasten voor Werk en Inkomen vallen op dit taakveld € 9.000 hoger uit.

Taakveld 6.4 Begeleide participatie

Het voordelig saldo wordt veroorzaakt door een lagere bijdrage aan de GR KDB voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (€ 69.000), en door lagere lasten voor beschut werk (€ 25.000).

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

Dit taakveld laat per saldo een voordelig saldo van € 54.000 zien. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds lagere lasten voor participatie en re-integratievoorzieningen van € 99.000 en anderzijds hogere uitvoeringslasten voor Werk en Inkomen van € 9.000 en hogere lasten voor maatschappelijke begeleiding van statushouders van € 36.000.

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)

Het voordelig saldo wordt veroorzaakt door hogere lasten voor woonvoorzieningen (€ 47.000) lagere lasten voor rolstoelvoorzieningen (€ 100.000) en vervoersvoorzieningen van € 30.000.

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Het voordelig saldo wordt veroorzaakt door lagere lasten voor huishoudelijke ondersteuning (€ 50.000) en begeleiding (€ 133.000). Voor deze dienstverlening zijn in de kadernota 2020 extra middelen geraamd met het oog op de invoering van het abonnementstarief, de toename van het bestand kwam later op gang dan gedacht. Vooralsnog is de prognose dat de stijging van deze kosten doorzet. De lasten in het kader van de decentralisatie beschermd wonen (i.c. project Buurtcirkel) waren € 26.000 lager. Daar tegenover staan lagere baten uit de eigen bijdrage WMO (€ 77.000) als gevolg van de invoering van het abonnementstarief.

Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- en 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

De werkelijke lasten op de taakvelden maatwerkvoorzieningen 18- en geëscaleerde zorg 18-, die samen het onderdeel jeugd bestrijken, zijn € 234.000 hoger dan in de begroting geraamd. Er is sprake van hogere lasten voor Zorg in natura via regionale contracten (€ 478.000), en lagere lasten voor PGB's (€ 32.000), overige individuele voorzieningen waaronder vervoer (€ 71.000), de zorg via het jeugdteam (€ 27.000) en zorg via landelijk opererende instellingen (LTA) van € 7.000. Daarnaast is het budget voor het Jeugd Preventie Team van € 13.000 niet tot besteding gekomen.

Het budget voor het actieplan jeugd is gedeeltelijk tot besteding gekomen (€ 88.000 minder dan geraamd), omdat de werving van personeel langer heeft geduurd dan verwacht. Daarom wordt voorgesteld het restant over te hevelen naar 2020.

Toelichting op reservemutaties

Voor de decentralisatie van beschermd wonen was € 50.000 beschikbaar gesteld uit de reserve sociaal domein. De daadwerkelijke uitgaven c.q. onttrekking hiervoor bedraagt € 24.000.

Omdat de lasten voor begeleiding lager uitvielen dan geraamd, heeft de geraamde onttrekking aan de reserve sociaal domein van € 45.000 voor wat betreft de preventieve begeleiding van statushouders niet plaatsgevonden.

De geraamde onttrekking voor innovatie in het sociaal domein ter hoogte van € 50.000 is in 2019 gedurende de planvorming nog niet gedaan, dit gebeurt in 2020 alsnog.

P7 Volksgezondheid en milieu

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Door uitvoering te geven aan het lokaal gezondheidsbeleid en in te zetten op specifieke thema's willen wij inwoners gezond en veilig laten opgroeien en zich maximaal laten ontwikkelen.

Op basis van het gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) dragen wij bij aan onze zorgplicht om het milieu zo min mogelijk te belasten en de volksgezondheid te verbeteren. Het uitgangspunt is het toewerken naar een klimaatrobuuste en duurzame waterketen. Samen met inwoners willen wij grip krijgen op afvalstromen en streven wij op termijn naar 75% afvalscheiding en 100 kg afval per persoon.

Wij gaan voor een milieubewust, groener en duurzamer Wassenaar. Daarbij hebben wij als doel om in 2040 CO2 neutraal te zijn, millennium- en fairtrade gemeente te blijven en een bijdrage te leveren aan de energietransitie. Daarnaast staan wij voor verduurzaming van de samenleving en verbetering van de milieukwaliteiten van de leefomgeving.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Wat waren we van plan ?

Uitvoeren wettelijke en niet-wettelijke taken op het gebied van gezondheidszorg.

Opstellen en implementeren uitvoeringsplan lokaal gezondheidsbeleid conform beleidsplan Sociaal Domein.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

GGD voert voor deelnemende gemeenten taken uit op het gebied van gezondheid en preventie.

Uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma.

College heeft Uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid Wassenaar 2020-2022 vastgesteld.

Betrokken zijn bij ontwikkelingen ziekenhuizen en huisartsen.

Met de GGD wordt gewerkt aan preventie op de verschillende gezondheidsgebieden voor alle inwoners. Het gaat om gezondheidsbevordering, voorlichting, epidemiologisch onderzoek e.d.

Per 1 januari 2018 is het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) wettelijk verankerd in de Wet publieke gezondheid, en per wetswijziging is vanaf 1 januari 2019 de bestuurlijke verantwoordelijkheid hiervoor bij de gemeenten

gelegd. De GGD voert dit voor de gemeente uit. Het bijbehorende budget is bij de wetswijziging ook overgedragen aan de gemeente.

Uitvoeringsprogramma Lokaal Gezondheidsbeleid betreft bijna 50 actiepunten op het gebied van aanpak tegen roken (waaronder ook (soft)drugs), alcoholmisbruik en het stimuleren van gezonde voeding/bewegen. Deze worden tot uitvoering gebracht in de periode t/m 2022.

Het Haags Medisch Centrum heeft besloten de locatie Bronovo te sluiten. De gemeente is betrokken geweest om te voorkomen dat Wassenaarse inwoners hiervan nadelen ondervinden. Het gezondheidscentrum wordt lokaal gecontinueerd en gesprekken worden gevoerd over de uitbreiding van de dienstverlening aldaar.

Taakveld: 7.2 Riolering

Wat waren we van plan ?

Zorgen voor de afvoer van het afvalwater.

Optimaliseren van het grondwatermeetnet.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Beleidsuitgangspunten riolering (IWKp).

Realisatie van een digitaal grondwatermeetnet.

Beleidsuitgangspunten riolering (IWKp)

De gemeente Wassenaar neemt deel aan de samenwerking waterketen Leidse regio. In deze samenwerking wordt gekeken naar de gehele waterketen van drinkwaterproductie tot en met de afvalwaterzuivering. Vanwege de onderlinge verbindingen zijn in regionaal verband beleidsuitgangspunten opgesteld die zijn toegerust op klimaatadaptatie, duurzaamheid, burgerparticipatie en de aanstaande Omgevingswet. Een van de uitgangspunten hierin is om hemelwater waar mogelijk in het gebied vast te houden en lokaal te laten infiltreren. Op 16 april 2019 heeft de raad deze uitgangspunten via de beleidsmodule Integraal waterketenplan (IWKp) vastgesteld.

Realisatie van een digitaal grondwatermeetnet

Het aantal meetpunten van het grondwater is uitgebreid en gedigitaliseerd. Hierdoor is het mogelijk om de grondwaterstand te monitoren zodat bij veranderingen eventuele knelpunten tijdig kunnen worden gesignaleerd.

Samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverband Samenwerking Waterketen Regio Rijnland

Juridische vorm	Samenwerkingsverband van 28 gemeenten, drinkwaterbedrijven Dunea en Oasis en het Hoogheemraadschap van Rijnland.
Vestigingsplaats	Leiden

Bestuur en toezicht

De samenwerking kent drie bestuursorganen:

- Bestuurlijk algemeen, betreffende wethouder van gemeente en waterschap, waarbij Rijnland initiatiefnemer is;
- Bestuurlijk Cluster, betreffende wethouder deelnemende gemeenten (Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Zoeterwoude, Voorschoten en Wassenaar) binnen cluster Leidse Regio vertegenwoordigd door wethouder Leiden als voorzitter en wethouder Rijnland;
- C-team, overkoepelend orgaan van voorzitters van de clusters (4 in totaal) en Rijnland. Deze informeren voorzitters bestuurlijk cluster.

Doelstelling

Gezamenlijke zorg voor de gehele waterketen en krachten bundelen.

- Realiseren van de kostenbesparingen in het beheer van de waterketen;
- Verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken en het innovatievermogen;
- Verminderen van de personele kwetsbaarheid bij de uitvoering van de beheertaken.

Bestuurlijk belang

Vertrekpunt in de samenwerking is dat de bestaande taken en verantwoordelijkheden niet worden aangetast.

Samenwerken versterkt de waterketen. Met dit uitgangspunt werken gemeenten, drinkwaterbedrijf Dunea en het hoogheemraadschap van Rijnland samen toe naar een waterketen en waterketenbeheer:

- Van hoge constante kwaliteit;
- Met een lage kwetsbaarheid;
- Functionerend tegen zo laag mogelijke totaal maatschappelijke kosten.

Met het structureel opzetten van samenwerking geven Rijnland en gemeenten invulling aan het Bestuursakkoord Water.

Taakveld: 7.3 Afval**Wat waren we van plan ?**

Optimaliseren van de afvalinzameling.

In beeld brengen of de ingezette afvalscheidingsmethodiek "Grip op Grondstoffen" bijsturing vraagt.

Heroriënteringsonderzoek naar de wijze van

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Herziene afspraken gemaakt over de afvalinzameling.

Aanpassen uitvoeringsprogramma voor het intensiveren van bronscheiding.

afvalbeheer.

Afvalinzameling

Samen met Avalex en andere gemeenten is ingezet op het verbeteren van de bedrijfsvoering, kwaliteit en dienstverlening van Avalex. Een eerste stap hierin is gezet door het aanpassen van de inzamelroutes waardoor de afvalinzameling efficiënter verloopt. Aan de invoering van vulgraadsystemen wordt nog gewerkt. Verder is er met Avalex een nieuwe afrekensystematiek overeengekomen, waardoor de kosten op basis van de af te nemen producten worden doorgerekend naar de aangesloten gemeenten.

Uitvoeringsprogramma intensiveren bronscheiding

In 2018 heeft de raad aangegeven een pas op de plaats te willen maken met het uitvoeringsprogramma voor "Het Nieuwe Inzamelen". Vervolgens is er een onderzoek uitgevoerd over bronscheiding versus na-scheiding waarvan de resultaten begin 2019 aan de raad zijn gepresenteerd. Op basis van dit onderzoek heeft de raad op 16 juli 2019 besloten om vanaf 2020 de bronscheiding als volgt te intensiveren;

- Een pilot met het huis aan huis inzamelen van PMD in de wijken Wassenaar-Zuid en Rijksdorp;
- Uitbreiden van Milieuparken voor het inzamelen van glas, papier, textiel en PMD;
- Plaatsen van ondergrondse containers voor restafval bij hoogbouw.

Heroriëntatieonderzoek afvalbeheer

In het coalitieakkoord is opgenomen dat wij indien Avalex onvoldoende presteert samen met onze partners de alternatieven voor de afvalverwerking gaan onderzoeken. Tot op heden is er geen aanleiding om een dergelijk onderzoek op te starten.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
33	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	Avalex		213

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Taakveld: 7.4 Milieubeheer

Wat waren we van plan ?

Beschermen en waar mogelijk verbeteren van de milieukwaliteiten van de leefomgeving.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Reductie gemeentelijk energieverbruik.
Verduurzamen gemeentekantoor.

Stimuleren van de verduurzaming van de gebouwde omgeving.

Samen met onze regionale partners bepalen van de regiobijdrage aan de landelijke doelen voor de energietransitie.

De gemeente geeft het duurzame voorbeeld.

Ondersteunen van Fairtrade en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals).

Anticiperen op de gevolgen van de klimaatverandering.

Gestart met lokale Energie Strategie (LES).

Klimaat gerelateerde acties.

Motie voor Global Goals campagne VNG is aangenomen

De raad heeft op 22 januari 2019 opdracht gegeven voor uitvoering van de lokale energiestrategie 2019-2022. Er is een technisch-economisch onderzoek uitgevoerd naar de wijkgerichte mogelijkheden voor een warmtealternatief samen met de stakeholders, zoals de woningcorporaties en de netbeheerder. Er zijn 6 bijeenkomsten georganiseerd voor de Klimaattafel en er zijn 10 duurzame initiatieven binnen de Klimaattafel in uitvoering. De nieuwe website wassenaar.nl/LES is online en wordt veel gebruikt. De uitvoering van het leggen van zonnepanelen op het zwembad is aanstaande. Er zijn 145 aansluitingen voorzien van slimme meters. Tevens is monitoringssoftware geïnstalleerd om het verbruik en piekvermogen te kunnen analyseren, waarmee besparingen kunnen worden gerealiseerd. Door 1 school zijn zonnepanelen gelegd, 1 school is bezig met de werkvoorbereidingen voor zonnepanelen in combinatie met andere verduurzamingsmaatregelen. Met 2 anderen scholen vinden gesprekken plaats voor plaatsing van zonnepanelen in 2020.

Duurzaamheid wordt integraal meegenomen in de ontwikkeling van de nieuwe sporthal. Sportvereniging Blauw-Zwart heeft duurzame LED-verlichting. De motie aanmelden Wassenaar voor Global Goals campagne VNG is aangenomen.

In 2019 is een klimaatstresstest uitgevoerd. Uit deze test blijkt dat Wassenaar in het algemeen gunstig scoort op het gebied van hittestress en wateroverlast bij extreme neerslag. Er is vanwege bezuiniging geen risicodialoog gevoerd. Deze risicodialoog wordt uitgevoerd indien besloten wordt tot herinrichting van de openbare ruimte, zoals bij de herinrichting van het centrum.

Duurzaamheid is opgenomen in het Inkoopbeleid. Duurzaam inkopen is een breed begrip en de invulling ervan is zeer opdracht specifiek. We passen duurzaamheid in verschillende mogelijkheden en vormen zoveel mogelijk toe in (Europese) aanbestedingen als eis en/of als gunningscriterium.

Facilitaire zaken koopt de volgende producten duurzaam in:

- Koffie en thee (fairtrade);
- Fairtrade producten in het bedrijfsrestaurant;

- Zonwerende raamfolie van Solar Gard Saint Gobain (CO2 negatief certificaat);
- Elektriciteit op basis van windenergie;
- Aardgas (CO2-gecompenseerd met certificaten van oorsprong).

Eind 2019 hebben we slimme radiatoren knoppen geïnstalleerd om het gasverbruik te verminderen in het gemeentekantoor.

- Groen gas (Vertogas-certificaten)
- Elektriciteit op basis van Nederlandse windenergie
- Stack-it concept voor koffiebekertjes implementeren

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
34	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS		1,9

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

* Cijfers vanaf 2018 zijn niet beschikbaar

Anders dan bij de levering van gas en elektriciteit worden veel vormen van hernieuwbare energie niet bemeterd, bijvoorbeeld omdat opwekking en gebruik geheel of gedeeltelijk "achter de meter" plaatsvinden (zoals bij hernieuwbare elektriciteit). In de Klimaatmonitor van Rijkswaterstaat worden daarom top-down inschattingen gemaakt. Hierbij worden nationale cijfers op basis van een verdeelsleutel gealloceerd over gemeenten.

Taakveld: 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Wat waren we van plan ?

Het zorgvuldig en waardig naar de overledenen en nabestaanden beheren van de begraafplaats.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Het beheer en onderhoud van de begraafplaats is gecontinueerd op het gewenste (basis) service- en kwaliteitsniveau.

Het service- en onderhoudsniveau van het beheer en onderhoud op Begraafplaats Persijnhof voldeed het gehele jaar aan het basis onderhoudsniveau.

Verbonden partijen

Naam	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden	7.1 Volksgezondheid
Avaalex	7.3 Afval
Omgevingsdienst Haaglanden	7.4 Milieu: legalisering, toezicht, handhaving

Wat heeft het gekost

P7 Volksgezondheid en milieu bedragen x € 1.000,- ("- " = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primair	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Verschil 2019 Begr. actueel / rekening
7.1 Volksgezondheid	Baten	0	0	45	45
	Lasten	-1.695	-1.773	-1.809	-36
	Saldo	-1.695	-1.773	-1.764	9
7.2 Riolering	Baten	2.674	2.674	2.839	164
	Lasten	-1.837	-1.855	-1.946	-91
	Saldo	837	819	892	73
7.3 Afval	Baten	4.117	4.263	4.329	66
	Lasten	-3.172	-3.322	-3.322	1
	Saldo	945	941	1.007	66
7.4 Milieubeheer	Baten	0	0	3	3
	Lasten	-696	-1.009	-833	177
	Saldo	-696	-1.009	-829	180
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	49	60	65	5
	Lasten	-133	-145	-150	-4
	Saldo	-84	-85	-85	0
Totaal baten		6.840	6.998	7.281	283
Totaal lasten		-7.533	-8.106	-8.059	46
Saldo van baten en lasten		-693	-1.108	-779	329

Onttrekking reserves	25	409	214	-196
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Mutaties reserves	25	409	214	-196

Programma resultaat	-668	-699	-565	134
----------------------------	-------------	-------------	-------------	------------

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 7.2 Riolering

Het afgelopen jaar is er extra ondersteuning geweest om de beheerdata op orde te brengen en te starten met het integraal gebiedsgericht werken. Vanwege extra klein onderhoud en het uitvoeren van een extra inspectie zijn op dit taakveld € 91.000 hogere kosten gemaakt.

De € 164.000 hogere baten wordt voor € 120.000 verklaard uit een niet geraamde onttrekking aan de egalisatievoorziening riolering. De opbrengst rioolheffing was € 37.000 hoger dan begroot. Voor rioolaansluitingen is € 7.000 meer ontvangen dan begroot.

Taakveld 7.3 Afval

Dit taakveld laat € 66.000 hogere baten zien dan geraamd, als gevolg van € 36.000 hogere opbrengsten uit afvalstoffenheffing en reinigingsrecht en € 48.000 hogere opbrengsten vanuit de verpakkingsovereenkomst met Nedvang (vierde kwartaal 2018 was niet in de jaarrekening 2018 verwerkt). De onttrekking aan de egalisatievoorziening afval is € 18.000 lager geweest dan in de begroting was voorzien.

Taakveld 7.4 Milieubeheer

Van de voor deze periode beschikbare proces- en projectgelden Klimaatprogramma (€ 243.000) is € 72.000 tot besteding gekomen. Voorgesteld wordt het restbudget van in totaal € 171.000 met dekking uit de reserve volkshuisvesting en duurzaamheid over te hevelen naar 2020. In 2019 zijn projecten gestart, die bij afronding in 2020 nog tot circa € 82.000 aan kosten zullen leiden. In de aanpak intensivering LES is ten behoeve van een zorgvuldige besteding gekozen voor een gespreide uitgave van aanvullend beschikbaar gestelde middelen over de programmaduur van vier jaar en de hierdoor jaarlijks niet bestede middelen over te hevelen naar het opvolgende jaar.

Toelichting op reservemutaties

Aan reserves is € 196.000 minder onttrokken dan was voorzien.

In verband met de lagere proces- en projectkosten voor de uitvoering van het Klimaatprogramma is € 171.000 minder aan de reserve volkshuisvesting en duurzaamheid onttrokken. Daarnaast hebben we besloten de voorgenomen benchmark en impactanalyse op de afvalscheiding niet te laten plaatsvinden. De onttrekking van € 25.000 aan de reserve ondersteuning grote projecten vervalt daarmee.

P8 Wonen en bouwen

Doelstelling: "Wat wilden we bereiken ?"

Betrekken van bewoners bij het aanpassen van bestemmingsplannen, daarbij lopen we vooruit op de nieuwe Omgevingswet;

Toekomstgerichte bestemmingsplannen met ruimte voor flexibiliteit, duurzaamheid en particulier initiatief;

Versterken van het aantrekkelijke woon- en leefklimaat dat Wassenaar nu kent, hiervoor werken we onder andere samen met Voorschoten en Leidschendam-Voorburg in de Landschapstafel Duin, Horst Weide;

Optimaal benutten van beschikbare locaties voor woningbouw, met voldoende gevarieerde woningbouw zodat er plaats is voor verschillende doelgroepen (goede plek voor begeleid wonen);

Ruimte creëren voor initiatieven van Wassenaarse groepen inwoners in de woningbouw;

Voldoende woningen voor de diverse doelgroepen en verkorten van de wachtlijsten;

Een optimale benutting van de samenwerking met de woningbouwcorporaties en verkorten van de wachtlijsten door de mogelijkheden van lokaal maatwerk maximaal in te zetten.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 8.1 Ruimtelijke ordening

Wat waren we van plan ?

Behoud en versterken van de woon- en leefkwaliteit met gebruikmaking van de unieke kwaliteiten van Wassenaar op het gebied van groen, economische kwaliteit, cultuurhistorie, duurzaamheid en leefbaarheid.

Versterken van de ruimtelijke kwaliteit bij het Havenkanaal.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Formuleren van een flexibel ruimtelijk kader bij herontwikkelingen en ontwikkelingen faciliteren middels postzegelbestemmingsplannen.

Experimenteren met mogelijkheden nieuwe Omgevingswet.

In samenspraak met eigenaren en bewoners werken aan een ontwikkelingsplan voor het Havengebied.

Structuurvisie

Vooruitlopend op de te ontwikkelen omgevingsvisie is in 2019 gestart met een gebiedsgerichte verdieping op de structuurvisie. Dit doen we om binnen het bestaande ruimtelijke kader van de structuurvisie vorm te geven aan uitnodigingsplanologie en de externe focus zoals genoemd in de invoeringsstrategie van de programmavisie voor de Omgevingswet.

Omgevingswet

In 2019 is gewerkt aan de uitvoering van het plan van aanpak voor de implementatie van de Omgevingswet. De lijst met minimale vereisten en aanbevelingen van de VNG zijn daarbij leidend. Ter voorbereiding op invoering van de nieuwe wet zijn binnen dit programma in 2018 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Deelname aan de uitwerking van de samenwerkingsagenda van de regionale agenda Hart van Holland;
- Afdelings- en organisatiebreed is er gewerkt aan kennisverbreding, deelname aan diverse (regionale) leerkringen, doorontwikkeling van integraal werken (het IntegraalAfstemmingsOverleg) als voorbereiding op de omgevingstafel en inzet voor diverse werkgroepen van het programmaplan Omgevingswet.

Projecten en procedures

Om ruimtelijke kaders actueel te houden is veel inzet gepleegd op lopende dossiers. Ten aanzien van lopende projecten en procedures is de volgende voortgang geboekt:

- Voor de herontwikkeling van het ANWB-terrein is met de ontwikkelende partij een anterieure overeenkomst gesloten. Aansluitend heeft de ANWB aangegeven meer tijd nodig te hebben om een definitief besluit te kunnen nemen over hun toekomst;
- Het bestemmingsplan 'Vinkelaan 20a en Rijksstraatweg 361' is in juli 2019 door de gemeenteraad vastgesteld en is inmiddels onherroepelijk geworden;
- Het wijzigingsplan voor Wittenburg 3 en 4 is door de raad vastgesteld en in september 2019 onherroepelijk geworden;
- De herziening van het bestemmingsplan voor de bouw van vier woningen aan het Kloosterland/Vreeburglaan is in procedure gebracht;
- Het Van Polanenpark 105 is verkocht en het traject om te komen tot planvorming is in 2019 gestart;
- Voor de beoogde nieuwbouw aan de Ridderlaan/Poortlaan is actief deelgenomen aan het verdere participatietraject;
- Voorlinden: om tot een oplossing te komen is participatie georganiseerd. Er heeft een bewonersavond plaatsgevonden en aansluitend zijn gesprekken met Voorlinden en omwonenden afzonderlijk en gezamenlijk georganiseerd;
- Voor het bestemmingsplan Dorpshaven geldt dat het proces na het ter visie leggen van voorontwerp bestemmingsplan tijdelijk is geparkeerd, omdat voor dit project in de kadernota geen middelen beschikbaar zijn gesteld. Afzonderlijke verzoeken binnen dit gebied (viskiosk, plan Havenkade 71) zijn wel opgepakt.

In 2019 zijn meerdere uitgebreide omgevingsvergunningen en principe verzoeken in behandeling genomen. Zonder uitputtend te zijn moet daarbij worden gedacht aan: woonhuis Papeweg achter nr. 4, woonhuis op Ammonslaantje 39a, Laan van Pluymesteijn 11/Het Kerkehout 64, herbestemming van voormalig Nias terrein, herontwikkeling kwekerij Rijksstraatweg 607 (Griffioen), Zijdeweg (portierswoning en koetshuis nabij kruising N44/Landscheidingsweg).

Taakveld: 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijfsterrein)

Wat waren we van plan ?

Grondbeleid gebruiken voor handhaven en versterken van de ruimtelijke kwaliteit per ontwikkeling.

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

Vorbereiden van intentieovereenkomsten, om voorafgaand aan de herontwikkeling een duidelijk beeld te hebben omtrent de economische haalbaarheid.

Sluiten van anterieure overeenkomsten bij herontwikkelingen inclusief kostenverhaal.

Op transparante wijze samenwerken met marktpartijen.

Faciliterend grondbeleid

Er wordt in de basis geen actief grondbeleid gevoerd in Wassenaar, maar we faciliteren wel in een aantal projecten. Per ontwikkeling zal een afweging worden gemaakt.

In 2019 is begonnen met een uitwerking van gemeentelijke locaties, waar per locatie meer inzicht wordt geboden in de te hanteren ontwikkelstrategie. Enkele locaties die hierbij worden betrokken zijn: het O&O gebouw, de Gemeentewerf, Van Rechterenstraat, Basisschool Den Deijl e.o. en Sportveld Kerkehout. Binnen het kader van een intentieovereenkomst wordt onderzocht of het burgerinitiatief van de Twee Stokstaartjes mogelijk gemaakt kan worden.

Zowel de grond van Van Polanenpark 105, als Van Polanenpark 243 zijn verkocht en overgedragen. Waarbij de eerste in de voorbereidingsfase verkeert en de laatste al in de realisatiefase.

Ook zijn er diverse stukken snippergroen verkocht.

Taakveld: 8.3 Wonen en bouwen

Wat waren we van plan ?

Wonen

Verantwoord ontwikkelen van extra woningbouw (50-75/ jaar), die bijdraagt aan de leefbaarheid en de instandhouding van het voorzieningenniveau en minimaal voor 25% bestaat uit sociale huurwoningen;

Inzetten op woningen voor bewoners tot veertig

Wat hebben we daarvoor gedaan ?

De prestatieafspraken zijn ondertekend tussen de woningcorporaties, huurdersorganisaties en de gemeente.

Een start gemaakt met een nieuwe woonvisie.

Nieuwe huisvestingsverordening.

jaar, gezinnen en senioren met specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen;

Bieden van ruimte voor bouwinitiatieven van Wassenaarse groepen inwoners.

Vergunningverlening

Bij vergunningverlening staat de gebruiker centraal en niet de regel. Er zijn heldere normen waardoor er geldt "aanvragen is toekennen".

Handhaving

In geval van overtredingen hanteren we een strikt handhavingsbeleid ter bescherming van de woon- en leefomgeving.

De notitie uitwerking Woningbouw-programmering is opgesteld als basis voor het woningbouwprogramma in Wassenaar.

Ontwikkelingen woningbouw(verenigingen), waaronder nieuwbouwplannen Stompwijkstraat en oplevering woningen aan de Poortlaan voor de SWZ.

(Bouw)plannen die in strijd zijn met het bestemmingsplan worden besproken in het Integraal Afstemmingsoverleg (IAO).

De "beleidsregels kruimelgevallen Wassenaar" geven voor "kleine" bouwplannen bij woningen welke in strijd zijn met het bestemmingsplan helderheid over het afwijken daarvan.

Handhaving heeft plaats gevonden op basis van het VTH-uitvoeringsprogramma 2019.

Wonen

In december 2019 zijn de prestatieafspraken voor 2020 ondertekend tussen de woningcorporaties, huurdersorganisaties en de gemeente waarbij aangegeven is dat wij minimaal 25% sociale huurwoningen willen realiseren. Er zijn afspraken gemaakt op het gebied van beschikbaarheid en betaalbaarheid, duurzaamheid, zorg en leefbaarheid. Gezamenlijk gaat aan deze thema's gewerkt worden. Gemeente en corporaties zullen bijvoorbeeld verdere afspraken maken over de wijze waarop corporaties betrokken worden bij ontwikkelingen die in samenwerking met de markt worden opgepakt. De corporaties zullen optimaal uitvoering geven aan het door het college vastgestelde Lokaal Maatwerk. Dit betekent dat 25% van de vrijkomende woningen met voorrang toegewezen mag worden aan inwoners uit Wassenaar. De nieuwbouwwoningen aan het Van Polanenpark 243 van de Wassenaarsche Bouwstichting worden met voorrang voor starters uit Wassenaar ingezet. Gemeente en corporaties zullen ook de succesvolle samenwerking met betrekking tot de plaatsing van statushouders voortzetten. De corporaties huisvesten en de gemeente zorgt voor woon- en financiële begeleiding. In 2020 gaan 200 woningen door de corporaties verduurzaamd worden. Hiermee dragen de corporaties bij aan de verduurzamingsambities van de gemeente.

Er wordt gebouwd in Wassenaar; in totaal zijn het afgelopen jaar 126 woningen opgeleverd. Tot slot zijn de voorbereidingen gestart voor de nieuwe woonvisie, de startnotitie is eind 2019 vastgesteld door de raad. Met de bewoners van de woonwagenlocaties is een inventarisatie uitgevoerd van de behoefte. Hier wordt in 2020 een vervolg aangegeven.

Medio 2019 heeft de raad de nieuwe huisvestingsverordening vastgesteld. Het college heeft daarna de bijbehorende beleidsregels voor urgentieverlening en lokaal maatwerk vastgesteld, waardoor inwoners van Wassenaar voorrang kunnen krijgen bij de toewijzing van een sociale huurwoning ten opzichte van woningzoekenden uit andere gemeenten. Ook is de toetsingscommissie die adviseert over urgentieaanvragen opnieuw benoemd.

De notitie uitwerking Woningbouw-programmering is opgesteld als basis voor het woningbouwprogramma in Wassenaar.

In het voorjaar van 2019 is de nieuwbouw op de locatie Poortlaan/Ridderlaan/Kerkstraat voor de Stichting Wassenaarse Zorgverlening (SWZ) opgeleverd en in gebruik genomen. Het gaat om kleinschalig groepswonen voor ouderen, ter vervanging van het naastgelegen en verouderde Huize Willibrord. Dit project is een ontwikkeling van de Wassenaarsche Bouwstichting. In 2020 zal fase 2 van start gaan. Dit betreft de bouw van circa 90 woningen waarvan 25% sociaal en circa 50% in het middeldure huursegment. Voor deze ontwikkeling is een uitgebreid participatietraject doorlopen met de omgeving. Dergelijke trajecten kosten tijd, maar dragen bij aan de kwaliteit en acceptatie van de plannen.

De woningbouwvereniging St. Willibrordus heeft aangegeven sloop- en nieuwbouwplannen te hebben voor woningen aan de Stompwijkstraat. Vanuit de gemeente is medewerking verleend door middel van het verstrekken van een leegstandsvergunning en door middel van de aanwijzing tot actiegebied. Op basis van dit laatste kunnen de huidige bewoners een urgentie krijgen voor het vinden van een andere woning.

Vergunningverlening en handhaving

(Bouw)plannen die in strijd zijn met het bestemmingsplan worden op hun eigen kwaliteiten beoordeeld in het Integraal Afstemmingsoverleg (IAO). In dit overleg beoordelen alle relevante disciplines het plan en worden de verschillende belangen, waaronder ook het belang van de aanvrager, tegen elkaar gewogen.

Wanneer geconstateerd wordt dat een regel is overtreden wordt er gehandeld op basis van het VTH-uitvoeringsprogramma 2019. Hierin zijn de verschillende onderwerpen geprioriteerd. In geval aan een overtreding een verzoek om handhaving ten grondslag ligt krijgt dat sowieso de hoogste prioriteit.

Rijnlandroute

Voor het behandelen van de aanvraag voor omgevingsvergunning voor het aanleggen van de Rijnlandroute (de 'verdiepte ligging') op het grondgebied van Wassenaar is een overeenkomst gesloten met Leiden.

Samengevat komt het erop neer dat de inhoudelijke behandeling van die aanvraag wordt gedaan door het projectorganisatie Rijnlandroute van Leiden.

Het college van burgemeester en wethouders Wassenaar blijft overigens het bevoegd gezag om te besluiten op de aanvraag. Hierdoor is Comol5 (de aanvrager en de aannemer die de Rijnlandroute aanlegt) leges verschuldigd aan gemeente Wassenaar.

Bouwkosten en Leges

Leges worden berekend op basis van de bouwkosten. Comol5 had in eerste instantie bouwkosten opgegeven van ca. € 19 miljoen wat zou resulteren in een legesbedrag van ca. € 1 miljoen.

Op basis van een controle-calculatie zijn de bouwkosten voor de 'verdiepte ligging' vastgesteld op ca. € 94 miljoen. Deze aangepaste bouwsom resulteerde in een legesbedrag van ca. € 4,4 miljoen.

Tegen deze opgelegde leges heeft Comol5 bezwaar gemaakt. Daarbij hebben zij tevens verzocht om in overleg te komen tot een minnelijke schikking. Dit overleg heeft uiteindelijk geleid tot een overeenkomst tussen Comol5 en de heffingsambtenaar.

Samengevat is overeengekomen dat Comol5 hun bezwaar intrekt en dat de bouwsom wordt vastgesteld op ca. € 34 miljoen. Dit resulteert in een legesbedrag van ca. € 1,5 miljoen (een vermindering van ca. € 2,9 miljoen).

Financiële administratie

De leges worden in de financiële administratie geregistreerd als vordering na opleggen van de legesfactuur. Dit heeft in 2018 plaatsgevonden en in de jaarrekening 2018 is onderstaande tekst vermeld (paragraaf lokale heffingen 2018).

De meeropbrengst Wabo leges (omgevingsvergunningen) komt doordat er voor één groot bouwproject vergunning is afgegeven. Het gaat om een incidentele meeropbrengst die, naar verwachting, komende jaren niet worden herhaald. Hierom wordt voorgesteld de meeropbrengsten te storten in een bestemmingsreserve om toekomstige tegenvallende resultaten op te kunnen vangen.

Het oorspronkelijke legesbedrag van ca. € 4,4 miljoen is als opbrengst in de jaarrekening 2018 verantwoord. Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2018 is een bedrag van ca. € 3,2 miljoen gestort in de egaliseringsreserve bouwleges. Vanuit deze reserve zal de creditering van ca. € 2,9 miljoen dan ook worden gedekt.

Vergoeding aan Leiden

Over de vergoeding die Wassenaar aan Leiden zou moeten betalen voor het behandelen van de aanvraag is overeengekomen dat die berekend zou worden op basis van de legestarieven van Leiden.

Uitgaande van bouwkosten van ca. € 94 miljoen komt dat op een vergoeding van ca. € 1,2 miljoen.

Logisch vervolg is dat nu de bouwsom op ca. € 34 miljoen is vastgesteld ook de vergoeding die aan Leiden verschuldigd is wordt herrekend. Hiervoor moet nog overleg met Leiden worden opgestart.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Eenheid	Bron	*	Realisatie 2019
35	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS		€ 570
36	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen		1,9
37	Demografische druk	%	CBS		99,4 %

38	Gemeentelijke woonlasten In Euro's eenpersoonshuishoudens	COELO	€ 962
----	--	-------	-------

39	Gemeentelijke woonlasten In Euro's meerpersoonshuishoudens	COELO	€ 1.151
----	---	-------	---------

* De hierboven gepresenteerde realisatie van de beleidsindicatoren is gebaseerd op de meest recente gegevens van www.waarstaatjegemeente.nl.

Wat heeft het gekost

P8 Wonen en bouwen bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2019 primair	Begroting 2019 actueel	Rekening 2019	Verschil 2019 Begr. actueel / rekening
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	0	0	394	394
	Lasten	-751	-764	-801	-37
	Saldo	-751	-764	-407	357
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	Baten	0	0	0	0
	Lasten	-26	-28	-38	-10
	Saldo	-26	-28	-38	-10
8.3 Wonen en bouwen	Baten	1.280	1.845	-1.227	-3.072
	Lasten	-1.170	-1.604	-1.408	196
	Saldo	111	241	-2.635	-2.877
Totaal baten		1.280	1.845	-833	-2.678
Totaal lasten		-1.947	-2.395	-2.247	149
Saldo van baten en lasten		-666	-551	-3.080	-2.529

Onttrekking reserves	8	3.464	3.464	0
Toevoeging reserves	0	-3.255	-257	2.998
Mutaties reserves	8	209	3.207	2.998

Programma resultaat	-658	-342	127	469
----------------------------	-------------	-------------	------------	------------

Toelichting op verschillen tussen begroot actueel/werkelijk in taakvelden >= € 50.000

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

Bij nadere beschouwing is gebleken dat de voorziening invoering omgevingswet niet voldoet aan de eisen voor het vormen van een voorziening, waardoor deze is vrijgevallen ten gunste van het resultaat (€ 388.000). Via resultaatbestemming wordt voorgesteld dit saldo toe te voegen aan de reserve invoering omgevingswet.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

Dit taakveld laat per saldo een nadelig saldo zien van € 2.877.000 (lagere baten € 3.072.000 en lagere lasten € 196.000).

De lagere baten worden grotendeels verklaard door een lagere legesopbrengst voor omgevingsvergunningen van € 2.901.000. Deze lagere opbrengst is het gevolg van een grote aanpassing naar aanleiding van een bezwaarschrift met betrekking tot de leges voor een incidenteel groot bouwproject.

Daarnaast heeft de gesloten anterieure overeenkomst voor de ontwikkellocatie ANWB een budgettair neutraal effect (begroot € 190.000 vs. werkelijk € 6.000 lagere opbrengsten en kosten). Het project is stil komen te liggen vanwege de landelijke stikstofproblematiek.

Voorgesteld wordt het restbudget van € 184.000 met bijbehorende dekking over te hevelen naar 2020.

Tegenover de hierboven beschreven lagere lasten van € 184.000 staat dat de kosten voor omgevingsvergunningen € 31.000 hoger zijn dan geraamd.

De kosten van het duurzaamheidsonderzoek dat door BBN is uitgevoerd waren € 13.000 lager dan waarmee rekening is gehouden.

Toelichting op reservemutaties

Bij de jaarrekening 2018 is € 3.255.000 gestort in de bestemmingsreserve egalisatie omgevingsvergunningen. Op basis van de berekening van de kostendekkendheid van de leges omgevingsvergunningen over 2019 is dit bedrag uiteindelijk met € 2.998.000 verlaagd.

Verplichte paragrafen

Paragraaf Lokale Heffingen

1.1 Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de door de gemeente Wassenaar geheven belastingen, bestemmingsheffingen en rechten. De heffingsbevoegdheid ontleent de gemeente aan een wettelijke grondslag, zoals de Gemeentewet en de Wet milieubeheer. Het invoeren, wijzigen en afschaffen van lokale heffingen is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Onder de belastingen vallen de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de hondenbelasting, de reclamebelasting (ondernemersheffing) en de precariobelasting. De opbrengst van de belastingen gaat naar de algemene middelen en is vrij besteedbaar.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de rioolheffing, de reinigingsheffingen en de baatbelastingen. Heffingen zijn vergoedingen voor een specifieke taak die de gemeente uitvoert.

De rechten omvatten een zeer grote groep. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de begrafenisrechten en de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en de gemeentelijke basisadministratie.

Voor zowel bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat de opbrengst gebruikt wordt voor de dekking van de gemaakte kosten.

1.2 Beleid lokale heffingen

Het uitgangspunt voor de lokale lasten voor de gemeente Wassenaar is dat een lastenverzwaring voor de inwoners van Wassenaar alleen mag als er geen duurzame alternatieven beschikbaar zijn. Daarnaast geldt dat onder het motto "de gebruiker betaalt" heffingen zoveel mogelijk kostendekkend zijn.

1.2.1 Aanpassingen tarieven belastingen

In de vastgestelde begroting 2019 zijn de opbrengsten voor belastingen, bestemmingsheffingen en rechten voor 2019 vastgesteld. Het uitgangspunt daarbij was voor belastingen verhoging met het inflatiepercentage van 2,3%. Onderstaand wordt een aantal aanpassingen nader toegelicht.

OZB

Bij het vaststellen van de begroting 2019 is een incidentele verlaging, verwerkt in 2018, niet meer van toepassing op de OZB-woningen. Per saldo is de opbrengst OZB-woningen met circa 3,34% verhoogd. In de opbrengst OZB niet-woningen (gebruikersdeel) is een extra verhoging verwerkt van € 83.000 in verband met de compensatie voor de halvering van de precariotarieven voor bouw- en onderhoudswerken precariobelasting. Per saldo is deze opbrengst met circa 10,4% verhoogd.

Rioolheffing

De aanslagen rioolheffing worden gebaseerd op het waterverbruik, gegevens hiervan worden geleverd door Dunea aan de BSGR. Op basis van het werkelijke waterverbruik zijn de tarieven gehandhaafd op het niveau van 2018.

Toeristenbelasting

De opbrengst voor de toeristenbelasting is, buiten het inflatiepercentage, conform het coalitie-akkoord verhoogd met € 240.000.

1.2.2 Aanpassing leges en rechten

De leges en rechten zijn voor 2019 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 2,3% (consumentenprijsindex). Tarieven die door het Rijk worden vastgesteld zijn voor dat bedrag opgenomen.

1.3 Overzicht tarieven

De belangrijkste tarieven voor belastingjaar 2019 zijn:

Belastingen	Tarief 2019
Onroerende zaakbelasting voor woningen - Tarief eigenaar (% van de WOZ-waarde)	0,1008%
Onroerende zaakbelasting voor niet-woningen - Tarief eigenaar (% van de WOZ-waarde) - Tarief gebruiker (% van de WOZ-waarde)	0,2717% 0,2525%
Afvalstoffenheffing - Eenpersoonshuishouden - Meerpersoonshuishouden	€ 263,40 € 379,32
Rioolheffing - Vastrecht tot 80 m ³ - Variabel boven 80 m ³ , per m ³	€ 125,28 € 1,57
Hondenbelasting - Eerste hond	€ 85,44
Toeristenbelasting - per overnachting (camping) - per overnachting (hotel/pension/bed en breakfast)	€ 1,30 € 3,25
Precario op kabels en leidingen (per strekkende meter)	€ 2,74
Ondernemersheffing - vast bedrag - vermeerderd met € 2,20 voor elke € 1.000 aan WOZ-waarde boven € 153.000 (maximum heffingsbedrag € 900)	€ 200,00

1.4 De opbrengsten van de gemeentelijke belastingen

In onderstaand overzicht staan de geraamde en werkelijke baten voor 2019 voor wat betreft de belangrijkste belastingen.

bedragen x € 1.000

	Belastingen	Raming 2019	Werkelijk 2019
1	OZB woningen (E)	6.884	6.882
2	OZB niet-woningen (E+G)	2.557	2.656

3	Hondenbelasting	180	181
4	Precariobelasting	1.926	1.970
5	Toeristenbelasting	1.208	1.208
6	Baatbelasting	11	11
7	Ondernemersheffing	91	100
8	BIZ-Maaldrift	29	29
9	BIZ-Centrum Wassenaar	46	43

Toelichting belangrijkste verschillen

1.4.1 OZB

De hogere opbrengst OZB niet-woningen komt hoofdzakelijk door controle op leegstand en opbrengsten uit eerdere boekjaren.

1.4.2 Precariobelasting

De hogere opbrengst wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een nog gerealiseerde opbrengst uit het vorige boekjaar.

1.5 De opbrengsten van de gemeentelijke heffingen

In onderstaand overzicht staan de geraamde en werkelijke baten voor 2019 voor wat betreft de belangrijkste heffingen.

Heffingen			
10	Reinigingsheffingen	4.020	4.063
11	Rioolheffing	2.655	2.691
12	Marktgelden	30	27
13	Begrafenisrechten	49	46
14	Leges bouwvergunningen	1.250	-1.651
15	Secretarieleges	487	478
16	Retributies	48	38
17	Overige leges en rechten	27	24

Toelichting belangrijkste verschillen

De lagere opbrengst leges bouwvergunningen is het gevolg van een grote aanpassing naar aanleiding van een bezwaarschrift met betrekking tot de leges voor een incidenteel groot bouwproject.

1.5.1 Reinigingsheffingen

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. Reinigingsheffing wordt geheven bij percelen waar bedrijfsafval wordt ingezameld.

Door een hogere bijdrage aan Avalex komt de kostendekkendheid op basis van nacalculatie uit op 97%. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten worden verrekend met de egalisatievoorziening, hierdoor is de

kostendekking altijd 100%. Voor het jaar 2019 is € 128.000 onttrokken aan de egalisatievoorziening reinigingsheffingen.

Berekening kostendekkendheid reinigingsheffing	raming	realisatie
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	3.365.000	3.520.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen*	-90.000	-118.000
Netto kosten taakveld(en)	3.275.000	3.402.000
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	138.000	136.000
BTW	607.000	653.000
Totaal toerekenbare kosten	745.000	789.000
Totale kosten	4.020.000	4.191.000
Totale opbrengsten	4.020.000	4.063.000
Onttrekking egalisatievoorziening ultimo 2019		128.000
Kostendekkendheid	100,0%	100%

1.5.2 Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de rioolheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendekking altijd 100%. Door hogere kosten, inhuur en inspectie/onderhoud riolering, is voor de rioolheffing over 2019 een bedrag van € 121.000 onttrokken aan de egalisatievoorziening.

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	raming	realisatie
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.105.000	2.245.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-19.000	-27.000
Netto kosten taakveld(en)	2.086.000	2.217.000
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	290.000	288.000
BTW	281.000	307.000
Totaal toerekenbare kosten	571.000	595.000
Totale kosten	2.657.000	2.812.000
Totale opbrengsten	2.655.000	2.691.000
Onttrekking egalisatievoorziening ultimo 2019		121.000
Kostendekkendheid	99,9%	100%

1.5.3 Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. Door hogere schoonmaakkosten en een lagere bezetting komt de uiteindelijke kostendekkendheid over 2019 uit op 60,9%.

Berekening kostendekkendheid marktgeld	raming	realisatie
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	27.000	28.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	0
Netto kosten taakveld(en)	27.000	28.000
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	16.000	16.000
BTW	1.000	1.000
Totaal toerekenbare kosten	17.000	17.000
Totale kosten	44.000	45.000
Totale opbrengsten	30.000	27.000
Kostendekkendheid	68,2%	60,9%

1.5.4 Begraafenisrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaren relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen. Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid, echter gelet op het relatief geringe aantal begrafenissen en structurele onderhoudslasten is dit niet te realiseren zonder (grote) tariefsverhoging en/of teruggang in het onderhoud. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2019 uit op 21,2%.

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsrechten	raming	realisatie
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	133.000	150.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	19.000
Netto kosten taakveld(en)	133.000	131.000
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	85.000	84.000
BTW	4.000	1.000
Totaal toerekenbare kosten	89.000	85.000
Totale kosten	222.000	216.000
Totale opbrengsten	49.000	46.000
Kostendekkendheid	22,0%	21,2%

1.5.5 Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels: Algemene dienstverlening, Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen) en Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2019 voor de drie titels uit op respectievelijk 68%, 0% en 33%.

De opbrengst Wabo leges (omgevingsvergunningen) is het gevolg van een grote aanpassing naar aanleiding van een bezwaarschrift met betrekking tot de leges voor een incidenteel groot bouwproject. Deze vermindering

zal worden opgevangen door een onttrekking van € 2.998.000 uit de egalisatiereserve omgevingsvergunningen. Het afgedekte financiële risico is vermeld in de najaarsnota 2018.

Kostendekkendheid leges Algemene dienstverlening	raming	realisatie
Kosten taakvelden	546.000	497.000
Toe te rekenen overhead	245.000	244.000
Maatregel kostendekkendheid leges	-35.000	
Totale kosten	756.000	741.000
Totale opbrengsten	536.000	504.000
Kostendekkendheid	71%	68%

Kostendekkendheid leges omgevingsvergunning	raming	realisatie
Kosten taakvelden	735.000	4.043.000
Toe te rekenen overhead	500.000	559.000
Totale kosten	1.235.000	4.602.000
Totale opbrengsten	1.205.000	-1.604.000
Kostendekkendheid	98%	0%

Kostendekkendheid leges Europese dienstenrichtlijn	raming	realisatie
Kosten taakvelden	15.000	16.000
Toe te rekenen overhead	11.000	11.000
Totale kosten	26.000	27.000
Totale opbrengsten	6.000	9.000
Kostendekkendheid	23%	33%

1.6 Kwijtschelding

In de raadsvergadering van 7 april 2015 is de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Wassenaar 2015 vastgesteld. Hiermee is het kwijtscheldingsbeleid geactualiseerd. Kwijtschelding is in Wassenaar mogelijk voor de onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting (alleen eerste hond), afvalstoffenheffing en rioolheffing. Ook voor ZZP'ers is het mogelijk om onder dezelfde voorwaarden als privé-personen voor kwijtschelding in aanmerking te komen.

In 2019 zijn de volgende bedragen uitgegeven voor kwijtschelding.

bedragen x € 1.000

Belastingen	Raming 2019	Werkelijk 2019
OZB	3	0
Hondenbelasting	6	6
Afvalstoffenheffing	202	192
Rioolheffing	84	111
Totaal	295	309

1.7 Ontwikkeling woonlasten

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (zoals gepubliceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage kan de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst.

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
totale woonlasten gezin Wassenaar in jaar t	€ 1.145,00	€ 1.155,00	€ 1.151,00
woonlasten gemiddeld gezin in t-1 (cijfers Coelo)	€ 723,00	€ 721,00	€ 721,00
woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (x100%)	158,4%	160,1%	159,8%

Bovenstaande vergelijking laat zien dat de woonlasten in Wassenaar hoger liggen dan het landelijk gemiddelde, de ontwikkeling van de woonlasten ligt ten opzichte van 2018 iets hoger dan gemiddeld.

1.8 Precariobelasting kabels en leidingen

De precariobelasting wordt geheven op basis van artikel 228 van de Gemeentewet. Het is een algemene belasting voor 'het hebben van voorwerpen, onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond'. Op basis van een in 2017 aangenomen wet mogen gemeenten tot en met 2021 nog precariobelasting op kabels en leidingen heffen, maar tegen ten hoogste het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016.

1.9 Samenwerking verschillende gemeenten en het Hoogheemraadschap Rijnland

De volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, is overgedragen aan belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Voor de gemeente Wassenaar geldt dit voor de onroerende-zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, reinigingsheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, ondernemersheffing, baatbelasting en de BIZ-bijdragen.

1.10 Algemene ontwikkelingen

Verruiming lokaal belastinggebied

De lokale belastingen stonden de afgelopen jaren meer en meer in de belangstelling. Vanaf 2016 is daarbij ook gesproken over de hervorming van het gemeentelijke belastinggebied. Het nieuwe kabinet heeft hier tot op heden echter geen speerpunt van gemaakt. In de decembercirculaire gemeentefonds 2019 stelt de Minister van BZK voor dat het lokale belastinggebied verruimd zou moeten worden. De verruiming kan plaatsvinden door een belastingschuif: een groter gemeentelijk belastinggebied in combinatie met een verlaging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De lastenverzwaring voor inwoners wordt vervolgens teruggesluisd via lagere inkomstenbelastingen.

De staatssecretaris van Financiën zal de eerdere ontwikkelingen opnieuw doordenken en nieuwe varianten onderzoeken. Hierbij is de VNG eveneens betrokken. Besluitvorming over een mogelijke verruiming van het gemeentelijk belastinggebied is aan het volgende kabinet.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 2 maart 2015 is de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" vastgesteld door de raad van Wassenaar. Deze nota formuleert de kaders voor succesvol risicomanagement. De weerstandsratio van Wassenaar is 19,2. Volgens de breed gedeelde normering die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente kan een weerstandsratio van minimaal 2 getypeerd worden als 'uitstekend'.

Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Door een goed systeem van risicomanagement kunnen bestuurders en managers vervolgens voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld. Conform de nota "risicomanagement en weerstandsvermogen" toont het onderstaande overzicht de tien grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het overzicht is aangevuld met de getroffen beheersmaatregelen. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaat het college uit van deze 'top 10'. De top 10 behelst circa 90% van de totale financiële omvang van de risico's. Om voldoende dekking te hebben voor deze kleinere risico's, wordt daarnaast een buffer van 10% (van de benodigde weerstandscapaciteit) van de 10 grootste risico's gehanteerd.

De top 10 belangrijkste risico's

Risico	Gevolgen	Maatregelen
Verantwoordelijkheid Sociaal Domein (incl. Jeugd)	Financieel - Financieel verantwoordelijk voor het gehele sociaal domein. Het zijn open einde regelingen. De stijging van de doelgroep, stijging van de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg zijn de belangrijkste factoren. De ramingen voor jeugdhulp zijn binnen het sociaal domein het grootste onderdeel van het risico door grote fluctuaties in de ramingen.	Actief: Als beheersmaatregel is de reserve sociaal domein ingesteld om eventuele incidentele tekorten mee te dekken of risico's mee op te vangen. De omvang van het risico is 20% van het budget. Daarnaast investeren in innovatie en preventie. Voor jeugd is er specifiek een actieplan opgesteld om de kosten terug te dringen.

De systematiek van de verdeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt vereenvoudigd/herzien. Aanvankelijk werd verwacht dat de aanpassing met ingang van het uitkeringsjaar 2021 in zouden kunnen gaan maar dat is momenteel onzeker. Bij de herziening zal de belastingcapaciteit van een gemeente in de vorm van WOZ waarde, zijnde de negatieve maatstaf, van grotere invloed worden. Voor de gemeente betekent dit waarschijnlijk een aanzienlijk structureel nadeel. Daarnaast worden het klassieke en het sociaal domein-verdeelmodel aangepast. De grootte van het uiteindelijke totale nadeel is ingeschat door uit te gaan van het gebruikelijke maximale nadeel van € 15 per inwoner gedurende 3 jaar, hetgeen nog zeer onzeker is. Daarna dient een dan nog resterend nadeel volledig in de exploitatie te worden verwerkt. Daarnaast kan als gevolg van onderuitputting op de Rijksbegroting, eventueel minder uitkeren van de onderuitputting van het BTW-compensatiefonds of verschillen in de mate waarin de landelijke en gemeentelijke uitkeringsbasis zich ontwikkelen, en het na 2021 niet uitgekeerd krijgen van de extra tegemoetkoming voor de jeugd van € 280.000, de algemene uitkering uit het gemeentefonds achterblijven bij de raming.	Financieel - Negatief budgettair effect dat ombuigingen/bezuinigingen met zich mee kan brengen., Effect op doelstellingen - De bezuinigingen kunnen een dusdanige omvang aannemen dat voorgenomen beleid(sintensivering) niet (volledig) en misschien wel alleen getemporiseerd uitgevoerd kan worden.	De ontwikkelingen op het gebied van de herverdeling van het gemeentefonds worden op de voet gevolgd.
Voldoen aan wet en regelgeving voor verduurzaming. Vastgoed o.a. per 1 januari 2023 moeten alle kantoorpanden groter dan 100 m2 minimaal energielabel C hebben (energie index 1,3).	Financieel - er moet alternatieve kantoorruimte worden gevonden Imago - de gemeente en de bestuurders komen in een slecht daglicht te staan.	Er is een duurzaamheidsscan uitgevoerd die scenario's heeft opgesteld voor noodzakelijke maatregelen tot aan de gewenste ambitie. Deze worden momenteel vertaald naar een voorstel voor het college en raad.
Arbeidsmarkt: Het aantrekken en behouden van voldoende en kwalitatief goed personeel is afhankelijk van de aantrekkingskracht van de WODV en het aanbod op de arbeidsmarkt. Het verloop bij de WODV laat een stijgende lijn zien, evenals het aantal vacatures. Voor steeds meer functies zijn moeilijk of geen geschikte kandidaten te vinden. Voor een deel wordt dit veroorzaakt door krapte op de arbeidsmarkt. Om de bedrijfsvoering en/of de voortgang van de collegeprogramma's niet in gevaar te brengen, is het op bepaalde posities steeds vaker noodzakelijk om in te huren. Soms levert ook dat een	Financieel - De noodzaak om in te huren wordt steeds groter, wat hogere kosten met zich meebrengt. Continuïteit - Taken kunnen in het gedrang komen en kennis kan verdwijnen uit de WODV.	Om de bedrijfsvoering en/of de voortgang van de collegeprogramma's niet in gevaar te brengen, wordt op bepaalde posities steeds vaker het besluit genomen om in te huren. Verder wordt door de WODV gekeken naar diverse maatregelen hoe haar positie als werkgever aantrekkelijker gemaakt kan worden.

probleem op, omdat goede inhuurkrachten ook steeds schaarser worden.		
Boete door de Autoriteit Persoonsgegevens en imagoschade vanwege overtreding van de AVG.	Financieel: boete te betalen omdat de gemeente de AVG fors heeft overtreden.	Door de kwartiermaker AVG zijn diverse beheersmaatregelen binnen de organisatie in gang gezet.
Omgevingswet: Een adviesbureau heeft in samenwerking met de werkorganisatie Duivenvoorde gekeken naar de financiële impact voor de invoering van de Omgevingswet en geconstateerd dat mogelijk te weinig is begroot aan invoeringskosten.	Financieel: Extra kosten om de invoering van de Omgevingswet mogelijk te maken.	De kosten m.b.t. de invoering van de Omgevingswet worden constant gemonitord en indien nodig worden voorstellen aan de gemeenteraad voorgelegd om bij te sturen.
Groencompensatie ambassade (onteigening).	Financieel - Extra kosten om doel te bereiken.	De onteigeningsprocedure om het terrein beschikbaar te krijgen loopt nog. De mogelijkheid is gewaarborgd om op elk moment de onteigeningsprocedure te staken.
Subsidie wordt niet aan de gemeente uitgekeerd vanwege het niet voldoen aan de subsidie vereisten.	Financieel - dekking voor de werkzaamheden vervalt, waardoor er hogere lasten zijn voor de gemeente.	
Een deel van de kade bij het Havenkanaal verkeert in slechte staat, waardoor deze kade zou kunnen instorten.	Financieel - benodigde spoedmaatregelen voor herstel en eventuele schadeclaims. Imago - gemeente heeft haar beheer niet op orde.	Op basis van het onderzoek is de kans dat de kade direct instort beperkt.
Door wijzigingen in BTW wetgeving voor sport is de betaalde BTW voortaan een extra kostenpost.	Financieel - de betaalde BTW voor sport wordt niet meer geretourneerd. Specifiek voor het zwembad bestaat er een risico op het niet goed uitvoeren van de nieuwe wetgeving door Sportplaza bv waardoor we mogelijk niet in aanmerking komen voor compensatiesubsidie van het Rijk, aansprakelijkheid neerleggen bij Sportfondsen.	Juiste afhechting van het oude BTW regime; er wordt compensatie subsidie aangevraagd voor sport; overleg met Sportfondsen over invoering.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten is in onderstaande formule weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 45.288.000}{€ 2.358.000} = 19,2$$

De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 2,0 te hanteren, dit staat voor een uitstekend weerstandsvermogen. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen.

Kwalificatie ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Wassenaar is uitstekend net als de algehele vermogenspositie van de gemeente Wassenaar.

Kengetallen

Per 2015 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de begroting en jaarrekening dienen een zestal kengetallen opgenomen te worden. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. Eerst wordt de samenvatting van de kengetallen weergegeven gevolgd door een toelichting.

Kengetallen:	Indicatoren Wassenaar (%)			Normen VNG (%)		
	2018	2019		Voldoende	Matig	Onvoldoende
	Verslag	Begroting	Verslag			
1a. Netto schuldquote	-63	-47	-69	<100	>100 / <130	>130
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-67	-52	-73			
2. Solvabiliteitsratio	73	67	68	>50	<50 / >30	<30
3. Structurele exploitatieruimte	0,45	-1,89	2,61	>0,6	<0,6 / >0	0
4. Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Geen norm		
5. Belastingcapaciteit	158	160	160	<100	>100 / <120	>120

1. Netto schuldquote

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van begroting en jaarverslag. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' door rente en aflossing. De bovenstaande tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug, bijv. SVN-

startersleningen en ambtenarenhypotheken. Op beide indicatoren scoort de gemeente Wassenaar negatief, dat betekent dat er per saldo geen sprake van een schuld is maar van bezit hetgeen uiteraard meer dan 'voldoende' scoort.

2. Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) zijn gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Wassenaar scoort met 68% volgens de VNG-normen meer dan 'voldoende'.

3. Structurele exploitatieruimte

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. De structurele Wassenaarse begrotingsruimte is gestegen ten opzichte van het jaarverslag 2018 en de begroting voor 2019 en is volgens de VNG-normen meer dan voldoende.

4. Grondexploitatie

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Wassenaar kent geen grondexploitaties derhalve is deze indicator niet relevant.

5. Belastingcapaciteit

De indicator 'belastingcapaciteit' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. De woonlasten in Wassenaar liggen hoger dan het landelijk gemiddelde en zijn ook verder gestegen ten opzichte van het jaarverslag 2018. Deze constatering zal worden gezien in het in de realisatieaanpak van 'Bouwen aan een solide basis' voorgenomen onderzoek/discussienota naar de mogelijke toekomstige financiële ontwikkelingen en de manier waarop de ons hierbij ter beschikking staande middelen maatschappelijk het best renderend kunnen worden ingezet.

Conclusie voor de financiële positie

De ontwikkeling van de kengetallen geeft aan dat Wassenaar een uitstekende vermogenspositie heeft, voldoende structurele exploitatieruimte heeft en geen risico loopt op (niet ingenomen) grondposities. Daar tegenover wordt geconcludeerd dat de lastendruk landelijk vergeleken hoog is.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Binnen een gemeente worden gebouwen, groen, wegen en riolering kapitaalgoederen genoemd. Zij vormen samen de ruggengraat van de leefomgeving. Het is daarom noodzakelijk dat de gemeente haar eigendommen in goede staat onderhoudt. In samenwerking met inwoners en overige partners hebben wij gewerkt aan een aantrekkelijke duurzame groene woonomgeving en gemeentelijke gebouwen die optimaal de maatschappelijke functies faciliteren.

De diverse kapitaalgoederen zijn onderdeel van de taakvelden 2.1 Verkeer en vervoer, 5.7 Openbaar groen en (open-lucht) recreatie en 7.2 Riolering. Het beleidsmatige deel van het gemeentelijk vastgoed staat centraal beschreven onder 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden.

Doelstellingen

Basis op orde

2019 heeft in het teken gestaan van het in beeld krijgen en/of actualiseren van gegevens. De actuele inspecties en beoordelingen vormen de onderbouwing voor nut en noodzaak van de diverse werkzaamheden. Het op orde brengen van de beheerdata draagt bij aan de invoering van de Omgevingswet. Door de beheerdata te verwerken tot digitale kaartlagen wordt het mogelijk om actuele gegevens voor inwoners beschikbaar te maken.

Voor het gemeentelijk vastgoed is gestart met het in beeld brengen wat er nodig is om dit in stand te houden en te verduurzamen. Op basis van de richting die in 2020 voor diverse objecten moet worden bepaald, komt in beeld wat de lasten zijn om de diverse maatschappelijke taken te faciliteren.

Integraal gebiedsgericht werken

Om efficiënt en effectief in te spelen op de toekomst en klaar te zijn voor de Omgevingswet ligt de focus op integraal samenwerken, leren en expertise bundelen. Binnen de werkorganisatie is daarom gestart met het ontwikkelen van een nieuwe integrale manier van denken over en werken in de publieke ruimte: Integraal gebiedsgericht werken.

Bij deze nieuwe werkmethode wordt vanuit verschillende perspectieven bekeken welke opgaven er binnen een gebied de komende vijf jaar te verwachten zijn. Hier wordt naast de ruimtelijke en beheersmatige aspecten ook gekeken naar de sociale aspecten in een gebied. Door deze opgaven te bundelen wordt duidelijk in welke gebieden een integrale aanpak meerwaarde biedt en welke kansen/ knelpunten hierbij in beeld komen.

Voor de wijken Van Polanenpark en Nieuw Wassenaar is in 2019 gestart met deze nieuwe werkmethode. In de voorbereiding is duidelijk geworden dat niet alle benodigde informatie over de gebieden beschikbaar was. In 2019 zijn daarom inventarisaties en onderzoeken uitgevoerd om de benodigde informatie in beeld te brengen. De voorbereiding van deze projecten vraagt onder andere vanwege nog ontbrekende informatie meer tijd. Deze extra tijdsinvestering aan de voorkant zorgt dat de afwegingen transparant in beeld worden gebracht wat

uiteindelijk ten gunste komt aan de uitvoering van de werkzaamheden. Het komend jaar is erop gericht om voor deze gebieden te bepalen wat er tot uitvoering wordt gebracht.

Verduurzaming beheer

Bij het onderhoud van de kapitaalgoederen, de materiaalkeuze en bij de selectie van aannemers is duurzaamheid een belangrijk selectiecriteria. Enkele duurzaamheidsmaatregelen:

Het areaal ledverlichting is in 2019 toegenomen met 6%. Het totale areaal led is nu 24%;

Er zijn slimme meters geplaatst waardoor inefficiënt elektra- en gasverbruik in beeld komt;

Er is gestart met het visueel weergeven van duurzaamheidsthema's zodat afwegingskaders inzichtelijk gemaakt worden. Met behulp van het "ambitiweb" komen deze verduurzamingsafwegingen in beeld;

Eind 2019 heeft een extern bureau een advies opgeleverd in het kader van de verduurzamingsopgave voor de vastgoedportefeuille gemeentelijke gebouwen. In 2020 worden de consequenties hiervan in beeld gebracht.

Onderhoudsplannen

Het grootste deel van beheerplannen voor de kapitaalgoederen is opgesteld voor de jaren 2016-2020. In 2019 zijn inspecties uitgevoerd om de actuele status van het areaal in beeld te brengen. Dit vormt de technische basis voor de nieuw op te stellen plannen. In onderstaande tabel zijn de diverse beheerplannen weergegeven met daarbij de status van het areaal en wat er het afgelopen jaar is uitgevoerd.

Onderhouds-plan	Kwaliteitsniveau	Areaalgegevens	Toelichting
Bruggen 2016-2020	C	74 stuks civieltechnische kunstwerken	Er hebben diverse inspecties en onderzoeken plaatsgevonden. Het groot onderhoud en de vervanging van bruggen is voorbereid en wordt in de eerste helft van 2020 uitgevoerd. Van het areaal voldoet 87% aan kwaliteitsniveau C.
Groen 2016-2020	B	Groen: circa 173 ha Bomen: 23.600 stuks	In de gemeente zijn diverse vervangingsprojecten van groen uitgevoerd waardoor circa 85% van het areaal voldoet aan kwaliteitsniveau B. De werkzaamheden op landgoed de Paauw zijn nagenoeg afgerond en de herstelwerkzaamheden op het landgoed Backershagen zijn voor 50% gerealiseerd. Voor het park Rust en Vreugd is een herstelplan opgesteld.
Verbreed gemeentelijk rioolplan 2017-2021	basis	Riolering circa 165 km ¹ Gemalen 141 stuks Bergbezinkbas-sin 7 stuks	<i>Instandhouding</i> In gebieden die integraal gebiedsgericht worden opgepakt zijn de werkzaamheden waar mogelijk uitgesteld. In de wijk de Paauw zijn de rioleringswerkzaamheden in 2019 gestart. Van het gehele areaal van de riolering voldoet 85% aan de gestelde normen. Voornamelijk bij huisaansluitingen en kolken is het areaal nog niet op orde. Deze werkzaamheden worden de komende jaren in de diverse vervangingsopgaven meegenomen.

Onderhouds-plan	Kwaliteitsniveau	Areaalgegevens	Toelichting
			<i>Grondwater</i> Er is een grondwatermeetnet gerealiseerd die het mogelijk maakt om digitaal de grondwaterstand te monitoren.
Openbare verlichting 2016-2020	B	Circa 6.750 masten	Van het areaal zijn de lichtmasten en armaturen op orde en voldoen aan het kwaliteitsniveau B. In 2019 is het volgende uitgevoerd; • Vervanging diverse voedingskasten • Vervanging (deel) voedingskabel o.a. Polanenpark, Stoeplaan, Zonneveldweg • Metingen voedingskabels (loopt door in 2020) Diverse vervangingen zijn uitgesteld zodat deze werkzaamheden meegenomen kunnen worden binnen de integrale gebiedsgerichte aanpak.
Spelen 2016-2020	B	200 stuks	Alle speelvoorzieningen voldoen aan het kwaliteitsniveau B. In 2019 is het speelveld op de Lignestraat opgeknapt. Verder zijn de vervangingen van diverse speelplekken voorbereid en worden de werkzaamheden in 2020 uitgevoerd.
Tractie	sober		De vervanging van de tractie is in 2019 kritisch beoordeeld. Dit heeft geleid tot het bijstellen van de benodigde investeringen in de begroting voor de komende jaren. De procedure voor een Europese aanbesteding voor de aankoop van voertuigen is in 2019 gestart.
Vastgoed 2017-2020	basis	68 panden en objecten	Voor het planmatig onderhoud van vastgoed wordt gewerkt met het beheerplan 2017-2020. Voor 2019 was er een programma opgesteld voor € 542.000 waarvan 75% is gerealiseerd. Zo zijn er diverse werkzaamheden uitgevoerd aan monumenten en objecten zoals restauratie van hekwerken op de Paauwlaan, de Van Ommerenlaan en de Rijksstraatweg. In de Prinsessentuin zijn werkzaamheden aan de trappen uitgevoerd, waar extra geld nodig was voor het herstel. Verder is het schilderwerk van het theehuis achter de Paauw uitgevoerd. Voor 2020 is een groot aantal kredieten opgevoerd zoals onder andere voor een nieuwe gymzaal, strandpost, veiligheidsmaatregelen aan de molen en onderhoud aan het gemeentekantoor. Om de molen open te houden voor publiek zijn er diverse

Onderhouds- plan	Kwaliteit sniveau	Areaalgegevens	Toelichting
			maatregelen nodig om de veiligheid te waarborgen, waarvoor een plan in voorbereiding is. Daarnaast zijn er grootschalige onderhoudswerkzaamheden voorzien om de molen duurzaam in stand te houden. Hiervoor is in 2020 een krediet beschikbaar gesteld. Na de verplaatsing van het koffiehuisje is geconstateerd dat er onvoorziene restauratiewerkzaamheden moeten worden uitgevoerd om het Rijksmonumentale gebouw in stand te houden. In 2019 is hiervoor een restauratievisie opgesteld en subsidie aangevraagd. Medio 2020 wordt aan de raad een advies voorgelegd voor de restauratie van dit object. Voor de Wassenaarse reddingsbrigade zijn de onderhoudswerkzaamheden aan de strandpost tot een minimum beperkt omdat dit object in 2020 vervangen wordt. Hiervoor is in 2020 een krediet beschikbaar gesteld van € 540.000 en is de planning dat de nieuwe strandpost in het 2^e kwartaal 2020 wordt opgeleverd.
Verkeersregel - installaties 2016-2020	B	11 verkeersregel- installaties	Het gehele areaal is op orde en voorzien van ledverlichting. In 2019 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd; • Verkeersregelininstallaties op de N44 bij Van der Valk, Van der Oudermeulenlaan en de Houtlaan zijn omgebouwd tot intelligente verkeersregelininstallaties (iVRI's) • Onderzoek naar alternatieven voor de vervanging van de poller op de Buurtweg.
Water 2016- 2020	-	Oeverbescher- ming circa 28 km Waterpeil regulerend (duikers/stuwen circa 278 stuks)	Het afgelopen jaar zijn de data voor water verder op orde gebracht waardoor er nu voor circa 90% van het areaal actuele gegevens zijn. Van het areaal oeverbescherming scoort circa 90% van het areaal voldoende. In 2019 is circa 1.245 m1 aan oeverbescherming vervangen. Bij inspecties is geconstateerd dat de kade langs het water vanaf het centrum Wassenaar naar de Wiegmanweg (kade Havenkanaal) in slechte staat verkeert. Het is daardoor noodzakelijk om de kade te vervangen. In 2020 is er krediet beschikbaar gesteld en worden de voorbereidingen hiervoor opgestart. Om de doorstroming van de watergangen te borgen worden baggerwerkzaamheden uitgevoerd. In 2019 zijn de

Onderhouds-plan	Kwaliteitsniveau	Areaalgegevens	Toelichting
			voorbereidingen hiervoor gestart.
Wegen 2016-2020	C	Circa 1,45 km ²	Van het weg areaal voldoet 85% aan het kwaliteitsniveau C. In 2019 is onder andere groot onderhoud uitgevoerd op de Deijlerweg, Backershagenlaan en Storm van 's Gravensandeweg. Bij de buitenplaats de Paauw zijn de werkzaamheden gestart. Voor de vervanging van stilasfalt zijn voorbereidingen getroffen welke in de eerste helft van 2020 worden uitgevoerd. In 2019 is op circa 1% van het areaal onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.
Wegmeubilair 2016-2020	C	Circa 12.400 stuks	De status van het areaal is verder in kaart gebracht met inspecties. Van het areaal wegmeubilair voldoet circa 92% aan het kwaliteitsniveau C en hoger. Verspreid over Wassenaar zijn diverse verkeersborden vervangen.

Budgettair kader

Exploitatie

Kapitaalgoed	Begroot	Werkelijk	Restant	Toelichting
Bruggen	107	99	8	Reinigingen, schilderen, herstelwerkzaamheden en inspecties
Groen	1.483	1.500	-17	Onderhoud beplanting, bomen, maaien gras, verwijderen onkruid en zwerfvuil, herstellen en vervanging van beplanting en bomen
Openbare verlichting	557	622	-65	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen, elektriciteit
Riolering	1.463	1.552	-89	Reparaties, verhelpen storingen, reiniging en inspecties
Spelen	185	194	-9	Veiligheidscontroles, reparaties en onderhoud
Tractie	319	317	2	Belastingen, verzekeringen, brandstof en onderhoud
Vastgoed	2.526	2.449	77	Dagelijks onderhoud, elektra, water

Kapitaalgoed	Begroot	Werkelijk	Restant	Toelichting
Verkeersregelinstallaties	117	106	11	Verhelpen storingen, reparaties, reinigen en schilderen
Water	299	251	48	Maaien en krozen, baggeren, reparaties beschoeiingen
Wegen	1.840	1.835	5	Herstelwerkzaamheden asfalt, bestrating, markeringen en inspecties
Wegmeubilair	76	58	18	Reinigen, herstellen en vervanging

x €1.000 (incl. dotatie voorziening en kapitaallasten, excl. interne uren)

Bij de openbare verlichting zijn vanwege het grote aantal storingen, schades en hogere energielasten de exploitatie-uitgaven hoger. Schades worden verhaald op derden waardoor € 33.000 aan baten is ontvangen. Bij de riolering is een inhaalslag gemaakt met de inspecties. Rioolinspecties uit 2018 zijn uitgevoerd in 2019, waarbij de prognose was dat de inspectiewerkzaamheden van 2019 niet geheel in 2019 uitgevoerd zouden worden. De gehele inspectie is in 2019 uitgevoerd waardoor er een overschrijding is binnen de riolering. Deze overschrijding wordt binnen de egalisatievoorziening riolering opgevangen.

Op het gebied van water zijn diverse onderzoeken om de huidige situatie met betrekking tot waterkwaliteit en flora en fauna in beeld te brengen nog niet uitgevoerd waardoor de exploitatielasten lager zijn. Deze onderzoeken maken het mogelijk om de effecten van maatregelen zichtbaar te maken en worden in 2020 uitgevoerd.

Voor het koffiehuisje op de Buurtweg is voor de renovatie een beschikking van € 50.000 afgegeven. Zoals in de tabel bij het beheerplan vermeld, is de benodigde renovatie na verplaatsing groter dan voorzien. De begrote baten en lasten verschuiven naar 2020. Om te waarborgen dat panden niet onder- of oververzekerd zijn is het van belang dat panden 1 keer in de 6 jaar worden getaxeerd. Omdat deze taxatie in 2020 wordt uitgevoerd zijn hiervoor nog geen uitgaven geweest.

Investerings

Kapitaalgoed	Begroot	Werkelijk	Restant
Bruggen	55	0	55
De Paauw	2.815	2.165	650
Tractie	140	37	103
Waterbouwkundige kunstwerken	260	243	17
Wegen	160	141	19
Zonneveldweg	440	342	98

x €1.000

In de tabel met de beheerplannen en areaalgegevens is aangegeven wat er het afgelopen jaar is uitgevoerd. Het grootste deel van de afwijkingen wordt hiermee verklaard. Daarnaast zijn er enkele specifiek projecten. De renovatie van de buitenzijde van de Paauw is nog in volle gang en wordt medio 2020 afgerond. De werkzaamheden aan de Zonneveldweg in Wassenaar zijn op enkele herstelwerkzaamheden aan de groenvakken na afgerond met een positief resultaat.

Onttrekking voorziening

Kapitaalgoed	Begroot	Werkelijk	Restant
Bruggen	80	5	75
Openbare verlichting	210	90	120
Riolering	805	136	669
Spelen	185	31	154
Vastgoed	540	416	124
Verkeersregelininstallaties	10	4	6
Water	115	16	99
Wegen	1.315	1.015	300

x €1.000 (begroot conform beheerplan)

In de tabel met de beheerplannen en areaalgegevens is aangegeven wat er het afgelopen jaar voor de diverse kapitaalgoederen is uitgevoerd. De baggerwerkzaamheden worden vanuit de voorziening water gefinancierd. In 2019 is de voorbereiding van de werkzaamheden gestart waardoor de uitgaven beperkt zijn.

Paragraaf Financiering

Inleiding

Het beleid van de gemeente Wassenaar voor de financieringsfunctie in 2018 is vastgelegd in het door burgemeester en wethouders op 18 december 2017 vastgestelde treasury statuut 2018. Het statuut geeft de kaders aan voor de invulling van de financieringsfunctie en sluit aan bij de aanscherping van de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) en de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden.

Schatkistbankieren

Onder het schatkistbankieren zijn decentrale overheden verplicht overtollige kasmiddelen boven een drempelbedrag van 0,75% van het begrotingstotaal bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën aan te houden. Het drempelbedrag was in 2019 € 495.000. In 2019 is deze drempelwaarde in het derde kwartaal incidenteel met € 16.000 overschreden. Gedurende 2 dagen heeft de afgeloste Rabo-lening van € 15 mln. op de desbetreffende bankrekening gestaan en kon deze niet direct worden afgeroomd naar de schatkistbankrekening. Voor de berekening van de verdere onderschrijding van het drempelbedrag wordt verwezen naar de toelichting op de balans bij onderdeel liquide middelen.

Het bij het Rijk verplicht aangehouden saldo bedroeg gemiddeld ca. € 24,1 miljoen. Hierover is een rentevergoeding van € 0,00 ontvangen. Ter vergelijking: de EURIBOR-“vergoeding” voor een deposito van 1 jaar bedroeg gemiddeld -0,22%; om geld kort uit te kunnen zetten moest in de markt dus betaald worden.

Financieringspositie

Bij de begrotingsopstelling is ervan uitgegaan dat het begin- en eindsaldo van uitzettingen en liquide middelen saldi van respectievelijk +€ 31,9 miljoen en +€ 28,4 miljoen te zien zouden geven. Dit is een afname van € 3,5 miljoen.

Onder andere door het bij de ramingen achterblijven van de investeringsuitgaven in 2019 is het saldo in 2019 in werkelijkheid licht toegenomen van een overschot van afgerond € 34,4 miljoen tot afgerond € 35,5 miljoen. Ten opzichte van het in de begroting verwachte eindsaldo is daarmee sprake van een verbetering van € 7,1 miljoen.

De beleggings- en financieringsportefeuille bestaat eind 2019 uit:

Uitgezette / aangetrokken middelen	Looptijd	Bedrag 31 december 2019 (x €1.000)	Gemiddeld rente- percentage	Expiratie
<u>Uitgezette gelden</u>				
Langlopende leningen u/g		2.530	div.	
Rekening courant Schatkistbankieren	dag. opvraagb.	32.834	0,00	n.v.t.
BNG		231	0,00	n.v.t.
Opgenomen gelden				
Belegde spaarpremies hypotheek		-124		
Saldo		35.471		

Het gewogen gemiddelde renteniveau van de portefeuille bedroeg ca. 0,1%. Met aflossing van de Rabobank-lening van 4,7% is de portefeuille daarmee zo goed als niet-renderend geworden.

Ontwikkeling liquiditeit

Het jaar 2019 laat € 16,1 miljoen toename van het liquiditeitsoverschot zien van € 16,9 miljoen tot bijna € 33,1 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het vrijvallen van de Rabobank-lening van € 15,0 miljoen halverwege het jaar. Onder het regime van het schatkistbankieren dient deze overliquiditeit nagenoeg geheel bij het Rijk aangehouden te worden.

Wassenaar kan onder de financieringsovereenkomst met huisbankier BNG aanspraak maken op een rekening courantkrediet van maximaal € 2,0 mln.; eind 2019 is evenwel sprake van een voordelig creditsaldo van € 231.000.

In de begroting was een toename van de liquiditeiten voorzien van € 11,6 miljoen. Investerings worden voor € 1,1 miljoen doorgeschoven; de belangrijkste verklaring voor de verbeterde liquiditeit ligt dan ook in het € 3,8 miljoen achterblijven van de onderhoudsuitgaven ten laste van de voorzieningen.

Risicobeheer

Alle treasury-activiteiten vonden plaats binnen de kaders, richtlijnen en limieten uit het Treasury- en financieringsstatuut en overige wetgeving (voorzover deze niet in het Treasury- en financieringsstatuut is verwerkt). In dit kader vermelden we dat het geldende treasurystatuut op korte termijn in overeenstemming zal worden gebracht met de Wet Verplicht schatkistbankieren.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de korte financiering en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een looptijd van maximaal 1 jaar en wordt gerelateerd aan het begrotingstotaal per 1 januari. Uitgaande van een begrotingstotaal van € 66,0 miljoen bedroeg de kasgeldlimiet voor 2019 € 5.608.000. Deze limiet is niet overschreden, zoals uit het navolgende overzicht blijkt.

bedragen x € 1.000

Ontwikkeling kasgeldlimiet 2019	1^e kwartaal	2^e kwartaal	3^e kwartaal	4^e kwartaal
Liquiditeitssaldo (netto)	16.921	13.607	21.229	35.424

Kasgeldlimiet	5.608	5.608	5.608	5.608
Ruimte onder de kasgeldlimiet	22.529	19.215	26.837	41.032
Overschrijding van de kasgeldlimiet				

Renterisiconorm

Het renterisico op de financiering langer dan een jaar wordt beperkt door de renterisiconorm.

Die geeft aan in hoeverre er sprake is van een verantwoord geachte spreiding van aflossing en herfinanciering in de leningenportefeuille. Sinds eind 2013 heeft Wassenaar geen lang vreemd vermogen in portefeuille:

Wassenaar is schuldenvrij. Herfinanciering was dan ook niet aan de orde.

De renterisiconorm is in 2019 niet overschreden en zal op basis van de huidige verwachtingen in het meerjarenperspectief ook niet overschreden worden.

bedragen x € 1.000

Renterisico vaste schuld (x € 1.000)					
	2018	2019	2020	2021	2022
1 Renteherzieningen	0	0	0	0	0
2 Aflossingen			0	0	0
3 Renterisico (1 + 2)			0	0	0
4 Renterisiconorm	12.163	13.196	12.071	11.909	11.885
5a Ruimte onder renterisiconorm	12.163	13.196	12.071	11.909	11.885
5b Overschrijding renterisiconorm					
4a Begrotingstotaal	60.814	65.978	60.356	59.545	59.427
4b percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm	12.163	13.196	12.071	11.909	11.885

Tabel Overzicht renterisico vaste schuld 2018-2022

Renteontwikkeling

De Nederlandse economie groeide in 2019 naar verwachting bescheiden met 1,6% tegenover een verwachting van 2,5%. De gehele eurozone groeide over 2019 overigens met 1,2%.

Waar 1,7% verwacht werd bedraagt de inflatie over 2019 uiteindelijk waarschijnlijk ca. 2,6% (mede onder invloed van indirecte belastingverhogingen als BTW en energiebelasting).

Het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank is ruim gebleven. De herfinancieringsrente voor banken bleef onveranderd op 0%. In september is de depositorente bij de Europese Centrale Bank verlaagd tot -0,5%. In tegenstelling tot de verwachting dat de kapitaalmarkttarieven weer iets zouden oplopen zijn deze juist verder verlaagd.

Op basis van de door BNG uitgesproken verwachtingen werd voor 2019 een gemiddelde korte (3 maands) rente van ca. -0,2% voor kasgeld verwacht. In werkelijkheid werd hiervoor een gemiddelde waarde van -0,36% gerealiseerd. De geldmarktrente bevond zich bij het begin van 2019 op een niveau van -0,31% (3-maands Euribor). Het jaar werd afgesloten op een niveau van -0,38%. Er zat, kort gezegd, dus nauwelijks beweging in de geldmarkt.

Het tarief voor het beroep op de rekening-courantfaciliteit bij BNG bedroeg het gehele jaar 0,0%.

Van financierings(rente)lasten is dan ook geen sprake. Voor de berekening van de kapitaallasten van investeringen wordt een lange termijn rente van 0,0% gehanteerd (Zie berekening omslagrente 2019).

De oorspronkelijke rentevisie voor de kapitaalmarkt voor 2019 bedroeg 1,1% (gemiddeld). Gedurende het jaar is sprake geweest van een gemiddeld tarief van ca. 0,57% voor fixe geldleningen (10-jaar), 20-jaars met gelijke aflossing deed gemiddeld 0,78%; 25-jarige geldleningen met gelijke aflossing deden gemiddeld 0,91%. In de loop van het jaar zijn de tarieven fors afgenomen.

Renteresultaat 2019

Op basis van de in de Voor- en Najaarsnota geschetste ontwikkelingen raamden we voor 2019 per saldo een positief renteresultaat van in totaal € 390.000; fors lager dan het resultaat van € 763.000 over 2018 omdat de Rabobank-lening halverwege het jaar werd afgelost.

Ten gevolge van de 0% rentevergoeding over de bij het Rijk aangehouden middelen had de grotere omvang van het liquiditeitsoverschot ten opzichte van 2018 geen effect. Op de afnemende portefeuille ambtenarenhypotheken wordt evenwel steeds minder rendement gerealiseerd. Het treasuryresultaat over 2019 komt hierdoor uit op een voordeel van afgerond € 404.000.

Berekening omslagrente 2019

a.	Externe rentelasten over de (korte) financiering	€ 13.875
b.	Externe rentebaten	<u>€ 417.831</u> -
	Totaal door te rekenen externe rente	€ 403.956 -
c1.	Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	€ 0 -
c2.	Rente projectfinanciering toe te rekenen aan taakveld	€ 0 -
c3.	Rentebaten van doorverstrekte leningen indien daar projectfinanciering voor is aangetrokken	<u>€ 0</u> +
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 403.956 -
d1.	Rente over eigen vermogen	€ 0 +
d2.	Rente over voorzieningen	<u>€ 0</u> +
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 403.956 -
e.	Werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	<u>€ 0</u> -
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	€ 403.956 -

Omdat ook in begroting per saldo geen sprake was van rentelasten bedroeg de omslagrente 0,0%.

EMU-saldo

Gemeenten moeten het kastekort van hun exploitatie beperken tot de overeengekomen percentages van hun totale begroting. Via dit zogenaamde EMU-saldo wordt gecontroleerd of de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven te voldoen aan de Europese begrotings-doelstellingen. De VNG adviseert gemeenten overigens om niet heel strak te sturen op het maximaal toegestane kastekort. Dat staat een uitruil van over- en onderschrijdingen tussen gemeenten in de weg en leidt daardoor mogelijk tot een onnodig uitstel van investeringen. In plaats daarvan kunnen gemeenten beter sturen op de ontwikkeling van de hoogte van de schuld.

Voor 2019 is voor Wassenaar op basis van het begrotingstotaal een referentiewaarde voor het EMU-saldo vastgesteld van ca. € 2,245 miljoen. Deze waarde is gebaseerd op een macro-norm voor het totaal van gemeenten van 0,27% van het bruto binnenlands product. Bij overschrijding van de landelijke norm kunnen

sancties/maatregelen worden opgelegd al naar gelang gemeenten mede verantwoordelijk zijn voor de overschrijding. Het herziene BBV schrijft voor dat ook in het jaarverslag wordt gerapporteerd over het EMU-saldo.

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)					
Vraag			2019 <i>Volgens gewijzigde begroting 2019</i>	2019 <i>volgens jaarrekening 2019</i>	2019 <i>verschil</i>
	1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-4.185	-3.732	453
+	2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.232	2.223	-9
+	3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	3.635	3.610	-25
-	4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	3.103	2.010	-1.093
+	5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	32	32
+	6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
-	7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0
+	8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
-	9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	5.652	1.923	-3.729
-	10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
	11	Verkoop van effecten:			0
	11a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	
-	11b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0
Berekend EMU-saldo			-7.072	-1.800	5.273

Ten opzichte van de bijgestelde begroting is het geraamde EMU-saldo afgenomen van een tekort van € 7,1 miljoen tot een tekort van € 1,8 miljoen. In andere woorden: Van de (gewijzigde) begroting ging een aanmerkelijke toename van de geldhoeveelheid uit, terwijl deze volgens de jaarrekening juist flink verminderd is en uiteindelijk net € 37.000 onder de referentiewaarde blijft.

De jaarrekening laat een geldschepping van € 1,8 miljoen zien. De verbetering van € 5,3 miljoen wordt met name veroorzaakt door de achterblijvende investeringsrealisatie en onderhoudsuitgaven.

Kasstroomoverzicht 2019 (Staat van herkomst en besteding)

Bedragen x € 1.000

		Rekening 2019
Stand liquide middelen per 1 januari		354
Toename:		
Afschrijvingen	2.223	
Aflossingen verstrekte geldleningen	233	
Storting in voorzieningen	3.610	
Storting in reserves	14.696	
Afname overlopende activa	718	
Toename overlopende passiva	1.208	
Toename kortlopende schulden	2.411	
Nog te bestemmen rekeningsaldo 2019	2.504	
	totale toename	27.603
Afname:		
Netto investeringen	-1.978	
Toename vorderingen/uitzettingen < 1 jaar	-1.868	
Afname vaste schulden	-174	
Bestemming resultaat vorig jaar	-7.743	
Beschikking over en vrijval voorzieningen	-2.770	
Beschikking over reserves	-13.189	
	totale afname	-27.723
	Mutatie liquide middelen	-120
Stand liquide middelen per 31 december 2019		234

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor de taken die zij door verbonden partijen laat uitvoeren. Het is daarom van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de benodigde informatie krijgt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen en te laten meewegen in het proces van horizontale sturing en verantwoording.

Bij verbonden partijen kan het zowel gaan om publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen als om de deelneming in of inschakeling van privaatrechtelijke rechtspersonen. Voor wat betreft de private partijen gaat het om organisaties en instellingen waarin de gemeente zowel een financieel als een bestuurlijk belang heeft. In geval van gemeenschappelijke regelingen gaat het om samenwerkingsvormen met rechtspersoonlijkheid, met name openbare lichamen en bedrijfsvoeringsorganisaties ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Voor een adequate verantwoording hoe verbonden partijen bijdragen aan de realisatie van de doelstelling van de programma's is het niet alleen noodzakelijk inzicht te hebben in de beleidsmatige prestaties van verbonden partijen, maar ook in hun financiële positie.

Inzicht in de bijdragen van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's zijn in de respectievelijke programma's voor de realisatie waarvan ze worden ingezet opgenomen.

LIJST VERBONDEN PARTIJEN	
GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN	bijdrage
Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde	€ 16.790.945
Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	€ 357.651
Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	€ 62.358
Avalax	€ 2.998.056
Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)	€ 326.694
Veiligheidsregio Haaglanden	€ 1.964.994
Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden	€ 498.245
Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio (MRDH)	€ 67.343
Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek (Gr KDB)	€ 1.009.351
Totale gemeentelijke bijdrage	€ 24.075.637
VENNOOTSCHAPPEN	dividend
BNG N.V.	€ 303.217
Alliander N.V.	€ 707.209
Dunea N.V.	-
Totaal ontvangen dividend	€ 1.010.426

Overzicht verbonden partijen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Wassenaar
Webadres	werkorganisatieduivenvoorde.nl

Publiek belang	
Doelstelling	In stand houden van een gezamenlijke kwalitatief hoogwaardige ambtelijke organisatie die flexibel is om aan de gevraagde dienstverlening van beide deelnemers op een kostenefficiënte manier te kunnen voldoen.

Bestuurlijk belang Het voltallige college is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financieel belang		
		Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 16.790.945
	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 4.986.373	€ 11.338.303
		Hele jaar 2019
Gerealiseerde resultaat		

Toelichting Cijfers zijn afkomstig uit de jaarrekening 2019.

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	Voor een goed bestuur geeft de Werkorganisatie Duivenvoorde invulling aan onze ambtelijke ondersteuning. Wij vinden het belangrijk om de performance van het gemeenschappelijke ambtenarenapparaat te verbeteren, zowel qua dienstverlening als qua kosten. Wij streven naar een efficiënte, effectieve en servicegerichte ambtelijke organisatie, waarin minder bureaucratisch wordt gewerkt. Hoewel het geen echte doelstelling is om een zelfstandig Wassenaars ambtelijk apparaat in te richten, onderzoeken wij wel hoe zo'n apparaat er kan uitzien.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling De Werkorganisatie staat ten dienste van het college en de burgemeester, voor wie het het beleid uitvoert en voorbereidt.

Risico's De risico's van de WODV liggen in hoofdzaak bij de rechtspositionele verplichtingen ten

aanzien van het zittende personeel.

Naam	
Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Webadres	www.bsgr.nl
Publiek belang	
Doelstelling	Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de beleidsuitvoering, heffing en invordering van waterschaps- en gemeentelijke belastingen, bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.
Bestuurlijk belang	De gemeente Wassenaar is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met een wethouder.
Financieel belang	
Bijdrage 2019	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 357.651
Beginstand 1-1-2019	
Eindstand 31-12-2019	
Eigen vermogen	€ 2.055.000
	€ 1.524.000
Beginstand 1-1-2019	
Eindstand 31-12-2019	
Vreemd vermogen	€ 4.825,000
	€ 10.871.000
Hele jaar 2019	
Gerealiseerde resultaat	Over 2019 is een jaarresultaat behaald van € 95.000
Toelichting	
Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	De belastingtaken efficiënt, tegen lage kosten en kwalitatief hoogwaardig uitvoeren.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Door het juist, tijdig en volledig opleggen en invorderen van gemeentelijke belastingen worden de geraamde opbrengsten gerealiseerd.
Risico's	De BSGR betreft een uitvoeringsorganisatie. Op grond van artikel 32 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (GR BSGR), zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit

betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken.

Het grootste risico dat wordt ingeschat is het uittreden van één van de deelnemers. Op grond van artikel 38 van de GR BSGR wordt voor uittreding een opzegtermijn van ten minste een jaar in acht genomen en vindt uittreding plaats aan het einde van het kalenderjaar. Uittreding gedurende de eerste 5 jaar na toetreding is niet mogelijk. Er zijn geen deelnemers die te kennen hebben gegeven uit de gemeenschappelijke regeling te willen treden.

Naam		Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp		
Webadres	www.h10inkoop.nl		
		Publiek belang	
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken, administratie en informatievoorziening op taakonderdelen binnen het sociaal domein.		
Bestuurlijk belang	Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder van de gemeente Wassenaar lid van het dagelijks bestuur.		
		Financieel belang	
		Bijdrage 2019	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)			€ 62.358
		Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 24.282		
		Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 1.616.927		
		Hele jaar 2019	
Gerealiseerde resultaat			
Toelichting	*) Cijfers zijn afkomstig uit de jaarrekening 2018		
		Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en	De betrokken gemeenten zijn verantwoordelijk voor de beleidsvorming. Het		

beleidsvoornemens Inkoopbureau H-10 voert de technische inkoop uit. Door gezamenlijke inkoop, afhandeling facturering en informatievoorziening zijn efficiency voordelen (door synergie-effecten) te behalen.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling Door gezamenlijke op een efficiënte manier inkoop voor jeugdhulp beschikbaar krijgen.

Risico's In de begroting 2019 heeft de GR Inkoopbureau H10 de risico's niet gekwantificeerd. Als zich binnen de gemeenschappelijke regeling tegenvallers voordoen zijn de deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor de financiële gevolgen. De GR heeft een beperkt weerstandsvermogen. Het aandeel van de gemeente in deze risico's bedraagt ca 2,5%.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio (MRDH)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Rotterdam
Webadres	www.mrdh.nl

Publiek belang

Doelstelling In de MRDH werken 23 gemeenten samen aan het versterken van het economisch vestigingsklimaat in de regio en het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio.

Bestuurlijk belang De gemeente is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester, in de bestuurscommissie Vervoersautoriteit door de portefeuillehouder verkeer en vervoer, in de bestuurscommissie economisch vestigingsklimaat door de portefeuillehouder economie, in de adviescommissie vervoersautoriteit en adviescommissie economisch vestigingsklimaat door twee raadsleden en in de rekeningcommissie door één raadslid.

Financieel belang

Bijdrage 2019

Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage) € 67.343

Beginstand 1-1-2019 Eindstand 31-12-2019

Eigen vermogen € 15.361.000

Beginstand 1-1-2019 Eindstand 31-12-2019

Vreemd vermogen € 1.437 miljoen

Hele jaar 2019

Gerealiseerde resultaat

Toelichting

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens Rotterdam Den Haag wil een duurzame en internationaal concurrerende regio zijn. Een grootstedelijk gebied met een aantrekkelijk landschap en een infrastructureel netwerk dat woonkernen, werklocaties en voorzieningen verbiedt.

Elke nieuwe bestuursperiode stelt het bestuur een regionale strategische agenda vast, van waaruit de regionale vraagstukken worden opgepakt. In 2019 heeft de MRDH de strategische agenda "Samen aan het werk" vastgesteld. Hierin zijn vier ambities geformuleerd:

- Vernieuwen van de economie.
- Verbeteren van de bereikbaarheid van de metropoolregio.
- Versterken van de stad en de omgeving.
- Veranderen van energie.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling De MRDH bevordert voor de gehele regio het economisch vestigingsklimaat en dus ook de bereikbaarheid. Wassenaar ontvangt subsidies van de MRDH voor projecten op het gebied van verkeer en vervoer vanuit de BDU-gelden die de MRDH ontvangt. De Wassenaarse bijdrage valt binnen de pijler Economisch Vestigingsklimaat. Vanuit deze pijler kan Wassenaar aanspraak maken op subsidies ten behoeve van de bevordering van het economisch vestigingsklimaat.

Risico's In de praktijk ijlen de daadwerkelijke bestedingen van projecten vaak één of meerdere jaren na. Omdat als gevolg daarvan teveel middelen te lang ongebruikt blijven is bij de oprichting van de MRDH door het algemeen bestuur besloten dat er sprake mag zijn van overplanning. Naar aanleiding van het risico op overplanning (meer projecten met uitgaven gepland dan beschikbare BDU-middelen of andere dekking) en overbesteding (werkelijke bestedingen hoger dan beschikbare middelen) is de MRDH met de deelnemers in gesprek om dit zoveel mogelijk tegen voorkomen.

Naam		Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)
Juridische vorm		Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats		Den Haag
Webadres		www.vrh.nl
		Publiek belang
Doelstelling		Het bevorderen van de veiligheid en zorg van allen die zich in het gebied van de VRH bevinden door de samenwerking tussen burgers, private en publieke partijen te stimuleren en te faciliteren.
Bestuurlijk belang		De Burgemeester is lid van het AB.
		Financieel belang
		Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel		€ 1.964.994

belang (deelnemersbijdrage)

	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 6.630.000	

	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 112.007.000	

	Hele jaar 2019
Gerealiseerde resultaat	

Toelichting

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	De Veiligheidsregio Haaglanden behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, en geneeskundige hulpverlening. De ambities met betrekking tot de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Haaglanden staan op hoofdlijnen beschreven in het Regionaal Beleidsplan Haaglanden (RBP) 2015-2018.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Beleidsdoelstellingen van dit taakveld zijn preventie en zelfredzaamheid. Deze beleidsdoelstellingen komen terug in het Regionaal Beleidsplan VRH 2015-2018.
Risico's	• Transitie landelijke meldkamerorganisatie • Loopbaanbeleid • Ontwikkelingen vrije instroom vrijwilligers • Aansprakelijkheid dienstverlening • Terrorismegevolgbestrijding • Gemiddeld werkgeversrisico WGA/WW • Overgangsregeling FLO

Naam	Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.ggdhaaglanden.nl
Publiek belang	
Doelstelling	Bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners van de regio Haaglanden met producten en diensten die helpen gezond op te groeien en op te voeden, gezonder te leven en langer gezond te blijven.

Bestuurlijk belang In het Algemeen Bestuur is een afgevaardigde van het college van B&W van iedere deelnemende gemeente benoemd. Portefeuillehouder is wethouder volksgezondheid. Wassenaar heeft zitting in het AB, niet in het DB.

Financieel belang		
		Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 498.245
		Beginstand 1-1-2019
		Eindstand 31-12-2019
Eigen vermogen	- € 295.259	
		Beginstand 1-1-2019
		Eindstand 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 24.073.490	
		Hele jaar 2019
Gerealiseerde resultaat		

Toelichting *) In de jaarrekening 2018 van de GGD wordt aangegeven dat de balans van 31-12-2017 en 31-12-2018 niet met elkaar vergelijkbaar zijn omdat op 31 januari 2018 de gemeente Den Haag is toegetreden tot de GR en deze is uitgebreid met veilig thuis Haaglanden.

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	Bewaken, bevorderen en beschermen van de gezondheid van de inwoners van de regio Haaglanden met producten en diensten die helpen gezond op te groeien en op te voeden, gezonder te leven en langer gezond te blijven.

Veilig Thuis:

In de ordening van zaken is prioriteit gegeven aan spoedzaken (deze worden direct opgepakt), veiligheidsbeoordelingen (deze geschieden in overgrote meerderheid binnen de beoogde termijn) en verder komen relatief ernstige zaken het eerst aan de beurt. Voor de komende twee jaar is de uitdaging om de uitvoering verder te versterken (onder meer door de verhuizing naar een nieuw pand en de daaropvolgende transitie naar goed werkende ICT), de focus op ernstig en hardnekkig geweld te blijven houden, en om de aangescherpte meldcode succesvol te implementeren. Werving en behoud van personeel en het beheersbaar houden van de werkdruk is daarbij de grootste uitdaging. Voldoende aandacht voor begeleiding en opleiding en ontwikkeling van personeel is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Door de aangescherpte meldcode zal binnen de processen van Veilig Thuis vaker een beroep worden gedaan op de gedragsdeskundigen en vertrouwensartsen van VTH voor specialistisch (medisch) advies. De inzet van gedragsdeskundigen en vertrouwensartsen stijgt met 25% bij zowel de adviezen als de meldingen. Daarnaast wordt ook een beperkte extra inzet per advies (10 minuten per advies) verwacht.

Tot slot gaat de aangescherpte meldcode gepaard met een intensivering van de monitoring functie. Het landelijke besluit van de aangescherpte meldcode zorgt ervoor dat intensievere monitoring voor Veilig Thuis organisaties verplicht is. In 2019 wordt ervaring opgedaan met het gedifferentieerd inzetten van de intensievere monitoring, en biedt de sturingsinformatie meer inzicht in de feitelijke ontwikkelingen van de monitoring (in aantallen en benodigde personele inzet). Voor 2020 wordt nu in de begroting 2020 uitgegaan van een intensivering die het mogelijk maakt om binnen dit budgettaire kader gemiddeld 4,5 uur extra uur te monitoren per casus (en opzichte van circa 3 uur in de huidige situatie).

Bijdrage aan beleidsdoelstelling De GR GGD en VT Haaglanden draagt in regionaal verband bij aan preventie en het bevorderen van een gezonde en veilige leefomgeving.

Lokale taken

Naast de reguliere regionale taken zoals gezondheidsbevordering, epidemiologie, beleidsadvisering e.d., zijn er sinds 2018 ook lokale taken die elke gemeente bilateraal afsprekt met de GGD. Voor Wassenaar gaat het om de lokale taken Meldpunt bezorgd, Sociaal Medische Advisering, Schoolgezondheidsbeleid.

Risico's

Veilig Thuis, meldingen en adviezen:

Er wordt geraamd dat de "autonome groei" t/m 2018, niet verder doorzet in 2019 en 2020, wel wordt groei van het aantal meldingen als gevolg van de aangescherpte meldcode voorzien. Deze volumegroei is met onzekerheid omgeven. Er wordt binnen Veilig Thuis Haaglanden daarom gewerkt met een mix van vast personeel en inkoop van diensten bij externe partijen.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)	
Naam	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.omgevingsdiensthaaglanden.nl
Publiek belang	
Doelstelling	Ondersteunen van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de WABO in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de WABO genoemde wetten.
Bestuurlijk belang	Wassenaar levert geen DB lid. In het AB neemt de wethouder Wonen, Ruimtelijke Ordening, Cultureel Erfgoeddeel.
Financieel belang	
Bijdrage 2019	
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 326.694

	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 1.334.186	
	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 16.163.304	
Gerealiseerde resultaat		Hele jaar 2019

Toelichting

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	Geen andere dan die, die in de gemeenschappelijke regeling zijn geformuleerd.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	Taken op o.a. het gebied van vergunningverlening en handhaving en bodemtaken zijn ondergebracht bij de ODH en worden niet meer zelfstandig door de gemeente uitgevoerd.
Risico's	Het totale risico uitgedrukt in euro's 1.020.000 Met bijzondere aandacht voor: • Transitie Omgevingswet • Opwaarts effect loonlasten door Cao loonstijging

Naam	Avaalex
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.avaalex.nl
Publiek belang	
Doelstelling	Ten minste eenmaal per week de huishoudelijke afvalstoffen met uitzondering van grove huishoudelijke afvalstoffen inzamelen bij elk binnen haar grondgebied gelegen perceel waar zodanige afvalstoffen geregeld kunnen ontstaan. Groente-, fruit- en tuinafval wordt daarbij in ieder geval afzonderlijk ingezameld.
Bestuurlijk belang	Wassenaar heeft de wethouder financiën in het bestuur van Avaalex.

Financieel belang	
	Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)	€ 2.998.056
Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 5.888.000

	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 39.732.000	

	Hele jaar 2019
Gerealiseerde resultaat	

Toelichting

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en beleidsvoornemens Visie: een afvalloze regio binnen de gemeenten waarin wij actief zijn, door de verwerking van afval naar grondstoffen.

Missie: het zijn van een betrouwbare partner van gemeenten in de uitvoering van afvalinzameling en duurzame inzet van grondstoffen, op milieubewuste en maatschappelijke manier.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling Als uitvoeringsorganisatie voor de afvalinzameling draagt Avalex bij aan het behalen van de gemeentelijke afvaldoelstellingen.

Risico's Uitkomsten Governance discussie
Wisselingen in opbrengsten/verwerkingskosten/prijzen
Inzet Uitvoering

Het afgelopen jaar is er gewerkt met een nieuwe verrekensystematiek. Deze systematiek is in het eerste deel van 2019 verder ontwikkeld. Nu worden de afspraken gemaakt voor de afname van de diensten voor 2020. De financiële gevolgen zullen binnenkort duidelijk worden. Hierover zal de raad separaat geïnformeerd worden. De financiële consequenties zullen in de voorjaarsnota van 2020 worden verwerkt. Vanaf 2020 zal de cyclus van de begroting gevolgd gaan worden.

Naam	Werkvoorzieningschap Kust-, Duin-, en Bollenstreek (KDB)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Katwijk
Webadres	

	Publiek belang
Doelstelling	Uitvoering geven aan de oude Wet sociale werkvoorziening (WSW)

Bestuurlijk belang Wethouder participatie, jeugd en sport is lid van het Algemeen Bestuur van de Gr KDB

Financieel belang

Bijdrage 2019		
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 1.009.351
	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Eigen vermogen		
	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Vreemd vermogen		
Hele jaar 2019		
Gerealiseerde resultaat		

Toelichting *) Cijfers afkomstig uit de jaarrekening 2018

Visie, beleidsdoelstelling en risico's

Visie en Missie:

beleidsvoornemens Maregroep ontwikkelt en re-integreert mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, indien mogelijk, naar een reguliere baan.

Visie:

Maregroep biedt werk, begeleiding, scholing, training, aanpassingen van de werkplek en persoonlijke aandacht. Daarmee willen we bereiken dat arbeidsgehandicapten en langdurig werkzoekenden uitstromen naar de (gesubsidieerde) arbeidsmarkt. Hiertoe wordt samengewerkt met en in opdracht gehandeld van gemeenten en bedrijfsleven; dit alles binnen financieel verantwoorde kaders.

Bijdrage aan beleidsdoelstelling Uitvoering geven aan de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Sinds de invoering van de Participatiewet bestaat de Wsw niet meer, maar de GR KDB draagt zorg voor continuïteit voor de 'oude' doelgroep.

Risico's De gemeente financiert naar rato het tekort in de GR KDB. Bestaande risico's hierbij zijn daling van het deelbudget Wsw "oude stijl" uit het Participatiebudget, stijging van de personeelskosten Wsw als gevolg van cao afspraken en een daling van de dividenduitkering door MareGroep N.V. Voor een nadere toelichting op deze risico's wordt verwezen naar de verplichte paragrafen uit de jaarrekening 2017 GR KDB.

Naam	Alliander NV
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Amsterdam
Webadres	www.alliander.nl
Publiek belang	
Doelstelling	Voortdurend beter presteren op dienstverlening, leveringszekerheid en kosten

- Verbeteren van beheersing van energiestromen
- Inzicht in energieverbruik
- Klanten helpen energie te besparen en over te schakelen naar duurzame energiebronnen

Bestuurlijk belang Wassenaar heeft een belang van 644.926 aandelen van € 5 nominaal per aandeel in NV Alliander. Via dit aandelenbezit wordt 0,5%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van Alliander.

Financieel belang		
		Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		€ 707.209
	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 3,942 miljard	€ 4,129 miljard
	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 1,784 miljard	€ 1,796 miljard
Hele jaar 2019		
Gerealiseerde resultaat	In 2019 is € 707.000 aan winstuitkering over 2018 ontvangen. Incidentele baten zorgden voor een meer dan gemiddelde uitkering. Structureel wordt behoudend € 430.000 aan dividend geraamd.	

Toelichting De balanscijfers zijn over het verslagjaar 2018 omdat 2019 nog niet bekend is.

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	Dunea NV
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.dunea.nl
Publiek belang	
Doelstelling	Het doel van Dunea is het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater zowel binnen als buiten het distributiegebied. Daarbij moet Dunea voldoen aan de eisen

van verantwoord natuurbeheer van het toevertrouwde duingebied met de inachtneming van de eisen van een verantwoorde waterwinning. Tevens beheert Dunea andere onderdelen van de waterketen zoals riolering en afvalwaterzuivering zowel binnen als buiten het distributiegebied.

Bestuurlijk belang Het aandelenbezit is groot 81.830, met een nominale waarde van € 5 per aandeel. Via het aandelenbezit kan 2,0% zeggenschap worden uitgeoefend op de besluitvorming van Dunea.

Financieel belang		
		Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel belang (deelnemersbijdrage)		
	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 205,3 mln.	€ 220,9 mln.
	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 357,9 mln.	€ 348,3 mln.
Hele jaar 2019		
Gerealiseerde resultaat	Over 2018 is een bedrijfsresultaat na belastingen gerealiseerd van € 15,6 mln. Deze winst wordt toegevoegd aan de reserves en niet uitgekeerd aan de aandeelhouders.	

Toelichting Dunea kent een statutaire beperking op de uitkering van winst aan de aandeelhouders. De winst blijft in het bedrijf om daarmee een betere solvabiliteit en een lagere financieringsrente te bewerkstelligen.
NB de balanscijfers zijn die over 2018.

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet aansprakelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	BNG Bank NV
Juridische vorm	Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Webadres	www.bng.nl
Publiek belang	
Doelstelling	De BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële

dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.

Bestuurlijk belang De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (106.392 aandelen a € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit wordt 0,2%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van BNG.

Financieel belang		
		Bijdrage 2019
Gemeentelijk financieel belang (dividenduitkering)		€ 303.217
	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Eigen vermogen	€ 5,0 miljard	€ 4,9 miljard
	Beginstand 1-1-2019	Eindstand 31-12-2019
Vreemd vermogen	€ 132,5 miljard	€ 144,8 miljard
Hele jaar 2019		
Gerealiseerde resultaat	In 2019 is € 303.217 aan winstuitkering over 2018 ontvangen. Structureel wordt behoudend € 250.000 aan dividend geraamd.	

Toelichting Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Visie, beleidsdoelstelling en risico's	
Visie en beleidsvoornemens	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.
Bijdrage aan beleidsdoelstelling	
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Normaliter licht een gemeentebestuur in de begroting het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIOFACH-taken. Deze afkorting staat voor personeel, informatievoorziening, financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Ofwel de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

Voor Wassenaar geldt dat deze bedrijfsvoeringstaken zijn ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV). Daarom worden de PIOFACH-taken niet in de jaarstukken van Wassenaar toegelicht. Immers niet het bestuur van Wassenaar, maar dat van de WODV is verantwoordelijk voor deze taken. Dat betekent dat de beleidsvoornemens voor en de verantwoording over bedrijfsvoeringstaken worden opgenomen in de begroting respectievelijk jaarrekening van de WODV. Voor meer informatie verwijzen wij u dan ook naar deze stukken.

De bijdragen van de gemeente Wassenaar aan de WODV zijn als inkomsten in de begroting van de werkorganisatie opgenomen. In de gemeentelijke begroting van Wassenaar staan de bijdragen aan de werkorganisatie als kosten geraamd. Deze kosten staan verdeeld over de diverse taakvelden op basis van de geldende regelgeving.

In 2019 zag de gemeentelijke bijdrage van Wassenaar aan de WODV er als volgt uit:

Programma	Begrote bijdrage WODV 2019 na wijzigingen	Afrekening resultaat 2019 WODV	Definitieve bijdrage
0. Bestuur en ondersteuning	9.673.296	-537.412	9.135.884
1. Veiligheid	602.311		602.311
2. Verkeer en vervoer	1.035.753		1.035.753
3. Economie	154.336		154.336
4. Onderwijs	182.347		182.347
5. Sport, cultuur en recreatie	1.688.836		1.688.836
6. Sociaal Domein	1.502.314		1.502.314
7. Volksgezondheid en milieu	801.802		801.802
8. Wonen en bouwen	1.687.362		1.687.362
Totaal	17.328.357		16.790.945

Paragraaf Grondbeleid

De paragraaf Grondbeleid beschrijft de visie op het grondbeleid en de manier waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert. De gemeente Wassenaar zal per ontwikkeling bepalen in welke mate zij de regie in handen wil hebben. Gewenste initiatieven vanuit de markt worden gestimuleerd. Wel zal voorafgaand aan de werkelijke start van het project een intentieovereenkomst worden gesloten om de haalbaarheid te bepalen.

Wanneer de markt geen initiatieven ontplooit om te komen tot een door de gemeente gewenste ontwikkeling, dan zal de gemeente deze taak op zich nemen. Dus faciliterend grondbeleid waar het kan en actief grondbeleid waar nodig.

Beleidsstukken

Het grondbeleid in 2019 is gevoerd aan de hand van een tweetal beleidsstukken:

- **Nota Grondbeleid**

De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Wassenaar. De Nota beschrijft onder meer de grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft. Ook staan de concrete grondbeleidskeuzes erin. Doel is het voeren van een transparant en eenduidig grondbeleid.

- **Grondprijsbrief**

Het college van burgemeester en wethouders stelt jaarlijks de grondprijsbrief vast waarin, voor zover mogelijk, concrete (minimum) grondprijzen worden benoemd. De in de Nota Grondbeleid genoemde grondprijsmethodieken zullen dan als uitgangspunt gelden voor de concreet te benoemen grondprijs. Er zijn verschillende tarieven voor verschillende functies. Zo is in het algemeen de grondprijs voor sociale woningbouw lager dan voor maatschappelijke/commerciële functies.

Wettelijke/landelijke grondslagen:

- Wet ruimtelijke ordening (Wro);
- Besluit ruimtelijke ordening (Bro);
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Wet voorkeursrecht Gemeenten (Wvg);
- Gemeentewet (Gemw);
- Wet Markt en Overheid (Wet MenO).

Grondexploitaties

Uitgangspunt van de gemeente Wassenaar is dat het saldo van de grondexploitatie terugvloeit naar de algemene reserve (via het jaarrekeningresultaat) en dat het saldo van alle grondexploitaties minimaal nul moet zijn, maar het streven is een positief saldo. Exploitaties worden in principe niet aan elkaar gekoppeld.

Er waren in 2019 geen actieve grondexploitaties.

Intentieovereenkomst

Voor potentieel grotere initiatieven en/of projecten maakt de gemeente Wassenaar, daar waar nodig, gebruik van een intentieovereenkomst. In deze intentieovereenkomst worden afspraken gemaakt over de samenwerking tussen een projectontwikkelaar/initiatiefnemer en de gemeente om een haalbaar project te kunnen realiseren. Veelal is het wenselijk voor zowel de gemeente als de ontwikkelaar om voordat een project wordt uitgewerkt een aantal inhoudelijke punten te verkennen en te bespreken om te kunnen komen tot een haalbaar plan, zowel financieel als ruimtelijk. In deze periode wordt er al een aanzienlijke inzet van de ambtelijke capaciteit gevraagd.

Onderdeel van de intentieovereenkomst is een afspraak over vergoeding voor deze ambtelijke inzet. Dit maakt het voor de gemeente mogelijk om voldoende capaciteit beschikbaar te hebben om ontwikkelende partijen te begeleiden in de initiatieffase van een project. Voor de ontwikkelende partijen heeft dit als voordeel dat zij ervan uit kunnen gaan dat er capaciteit beschikbaar is voor hun project. Vaak krijgen zij dan ook 1 aanspreekpunt en kan er van beide kanten meer efficiënt gewerkt worden.

De intentieovereenkomst kent over het algemeen een beperkte looptijd. Als de fase die in de intentieovereenkomst is beschreven op zijn einde loopt, zullen partijen beslissen of ze met elkaar doorgaan. Als zij positief besluiten, zal er in de regel een overeenkomst gesloten worden waarin het verdere verloop van de projectontwikkeling/initiatief in meer detail wordt uitgewerkt.

Voor het geval dat partijen niet meer met elkaar verder willen, is er in de intentieovereenkomst meestal een exit-regeling beschreven, al dan niet met een regeling over vergoeding van kosten of overhandiging van geproduceerde stukken.

Met het afsluiten van een (privaatrechtelijke) intentieovereenkomst wordt nadrukkelijk nog geen besluit genomen over de uitvoering van een project. Dit komt pas later in de (publiekrechtelijke) ruimtelijke procedure.

Als praktijkvoorbeeld: binnen het kader van een intentieovereenkomst wordt onderzocht of het burgerinitiatief van de Twee Stokstaartjes mogelijk gemaakt kan worden.

Paragraaf bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen

In de begroting 2019 waren de volgende bezuinigingen opgenomen.

Bezuinigingen 2019 (bedragen x € 1.000)

	2019
1. 3% verlaging van subsidies	115
2. Wijkmanagement	9
3. Vervallen subsidie Talentum	0
4. Taakstelling sociaal domein	0
5. Heroriëntatie Warenar complex	0
6. Activerend arbeidsmarktbeleid	0
7. Meerkostenregeling	50
8. Taakstelling fysiek domein wegen van B naar C	240
9. Beperken dotatie verkeerlichteninstallaties	110
10. Afschaffen evenementenkalender	5
11. Vervallen kapvergunning	9
12. Beperken erfgoedbeleid	38
13. Beperken Welstandscommissie	30
14. Taakstelling WODV	100
15. Kostendekkende leges, rijbewijzen, etc	35
16. 0.2 fte minder wethouders	20
17. Eenmalige onttrekking reserve frictiekosten	326
18. Verhoging OZB	0
Totaal bezuinigingen	1.087

Het totaal van deze bezuinigingen van € 1.087.000 is in de begroting 2019 verwerkt door verlaging van de opgenomen budgetten.

De taakstellingen Vervallen kapvergunning (Voorjaarsnota) en Beperken Welstandscommissie (Najaarsnota) zijn in 2019 éénmalig teruggedraaid. De overige bezuinigingen zijn gerealiseerd.

Jaarrekening 2019

Balans per 31 december 2019

ACTIVA

Bedragen * € 1.000

31 december 2019

31 december 2018

Vaste activa

Immateriële vaste activa

- Bijdrage aan activa in eigendom van derden

47

0

0

Materiële vaste activa

- Investerings met een economisch nut

30.661

31.014

- Investerings met een economisch nut heffingen

2.157

2.418

- Investerings met een maatschappelijk nut

4.123

3.799

Financiële vaste activa

- Kapitaalverstrekkings aan:

- Deelnemings

2.985

3.218

455

455

- Overige langlopende lenings u/g

2.530

2.763

- Overige langlopende uitzettingen

0

0

Totaal vaste activa

39.972

40.450

Vlottende activa

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar

- Vorderings op openbare lichamen

9.471

5.494

- R/C verhouding met het rijk

32.834

16.569

- R/C verhouding niet financiële instellingen

677

144

- Overige vorderings

4.040

22.947

Liquide middelen

- Kassaldi

3

2

- Banksaldi

231

352

Overlopende activa

- Overige nog te ontvangen / vooruitbetaald

2.017

2.735

Totaal vlottende activa

49.274

48.244

TOTAAL ACTIVA

89.246

88.694

PASSIVA*Bedragen * € 1.000***31 december 2019****31 december 2018****Vaste passiva****Eigen vermogen**

Algemene reserve

Bestemmingsreserves

Gerealiseerde resultaat

60.782

45.288

12.990

2.504

37.698

19.073

7.743

64.514**Voorzieningen**

Voorzieningen

18.904

18.904

18.064

18.064**Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar**

- Door derden belegde gelden

- Waarborgsommen

128

124

4

299

3

302**Totaal vaste passiva****79.814****82.881****Vlottende passiva****Kortlopende schulden met een looptijd < 1 jaar**

- Overige schulden

5.967

5.967

3.556

3.556**Overlopende passiva**

- Nog te betalen bedragen

- Vooruit ontvangen voorschotbedragen overheid

- Overige vooruit ontvangen bedragen

3.465

2.834

542

89

1.889

368

0

2.257**Totaal vlottende passiva****9.432****5.813****TOTAAL PASSIVA****89.246****88.694****Waarborgen en garanties****105.566****100.414**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Investerings die tot 2003 hebben plaatsgevonden zijn inclusief BTW geactiveerd. De investeringen die vanaf 2003 hebben plaatsgevonden zijn, mits deze compensabel zijn in het kader van de Wet op het BTW-compensatiefonds, exclusief BTW geactiveerd.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengst van deelnemingen worden, met uitzondering van de dividenduitkering BNG, als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt. De verwachte dividenduitkering van de BNG wordt als bate verantwoord in het jaar waarover deze wordt uitgekeerd.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die door het CAK worden vastgesteld en geïnd en in de jaarrekening worden verantwoord geldt de onzekerheid over de omvang en hoogte van deze eigen bijdragen door het ontbreken van de inkomensgegevens.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke. Voor overige arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume is geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten 4 jaar.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen mogen desgewenst in mindering worden gebracht op het geactiveerde bedrag. De verkregen bijdrage wordt als bate verantwoord.

Het aanvangsmoment voor de afschrijving op bijdragen aan activa in eigendom van derden is het moment van ingebruikneming van de betrokken investering.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden dienen afzonderlijk in de balans te worden opgenomen. In de toelichting op de balans dient te worden aangegeven welke methode van afschrijving zal worden berekend. Tevens zal een verloopoverzicht worden opgenomen voor de verschaffing van het vereiste inzicht.

Materiële vaste activa

Investerings met economisch nut/ Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar volgend op de voltooiing, verwerving of het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte gebruiksduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

In het verslagjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.

De volgende materiële vaste activa worden lineair afgeschreven in:

- a. Maximaal 45 jaar: rioleringen;
- b. Maximaal 40 jaar:
 - tunnels, viaducten en bruggen;
 - parken, sportvelden en groenvoorzieningen;
 - kades en waterkeringen;
 - waterwegen, waterbergingen en walbeschoeiing;
 - nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen;
 - nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen;
- c. Maximaal 30 jaar:
 - wegen, pleinen en rotondes;
 - openbare verlichting;
- d. 25 jaar:
 - Geluidswallen (maximaal 25 jaar);
 - renovatie, restauratie en aankoop woonruimten;
 - renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen;

- aanleg tijdelijke terreinwerken.
- e. 15 jaar:
 - technische installaties in bedrijfsgebouwen;
 - pompen en gemalen;
- f. 10 jaar:
 - nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen;
 - veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen;
 - kantoormeubilair en schoolmeubilair;
 - straatmeubilair;
 - aanhangwagens en schaftwagens; 7 jaar:
 - zware transportmiddelen;
 - personenauto's en lichte motorvoertuigen;
- g. 5 jaar:
 - telefooninstallaties;
 - automatiseringsapparatuur.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Dit betreft investeringen in de openbare ruimte, zoals wegen, bruggen en openbaar groen. Deze investeringen genereren geen middelen en er is geen markt voor. Het vernieuwde BBV bepaalt dat vanaf het begrotingsjaar 2017 deze investeringen, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd worden en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven worden.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is bepaald op basis van de geschatte individuele inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De backservice verplichting ten behoeve van de wethouders is gewaardeerd op de berekening van de verzekeraar. De wachtgeldverplichting ten behoeve van wethouders is gewaardeerd op een interne berekening.

Vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarborgen en garanties

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december 2019

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid en beheer en de financiële organisatie zijn vastgesteld. Alle genoemde bedragen zijn afgerond x € 1.000, tenzij anders vermeld.

Activa

ASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Immateriële activa zijn vaste activa die niet tastbaar zijn. Het betreft bezittingen die wel een rol spelen in het financiële proces, maar nooit in het fysieke bedrijfsproces. Immateriële activa kunnen alleen dan op de balans opgevoerd worden, wanneer zij een objectief bepaalde waarde hebben.

bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Bijdrage aan activa in eigendom derden	0	47		0	47
Totaal	0	47	0	0	47

In 2019 is een bijdrage verleend aan Blauw Zwart ten behoeve van de duurzame renovatie van het dak van het clubgebouw, de tribune, de kleedkamers en het buitentoilet.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn investeringen die een meerjarig nut hebben en in meerdere jaren worden afgeschreven zodat de lasten in de exploitatie over meerdere jaren worden verdeeld. We maken conform de BBV regelgeving onderscheid tussen investeringen met een economisch nut, investeringen met een economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven en investeringen met een maatschappelijk nut.

Materiële vaste activa met economisch nut

bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	10			2	8
Bedrijfsgebouwen	29.944	1.507	32	1.636	29.783
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	600			43	557
Vervoermiddelen	286	17		130	173
Machines, apparaten, installaties	127			22	104
Overige materiële activa	48			13	35
Totaal	31.014	1.524	32	1.845	30.661

De belangrijkste (des-)investeringen per categorie worden hieronder nader genoemd.

Bedrijfsgebouwen

Restauratiewerkzaamheden raadhuis De Paauw (incl. bijdrage Provincie)
Uitbreiding capaciteit Herenwegschool

Materiële vaste activa met economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven

bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	20			7	13
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.384			253	2.131

Overige materiële activa	15			2	13
Totaal	2.418	0	0	262	2.157

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut
*bedragen * € 1.000*

	Boekwaarde 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.774	413	0	115	4.073
Machines, apparaten, installaties	0				0
Overige materiële vaste activa	25	26		1	50
Totaal	3.799	439	0	116	4.123

De belangrijkste (des-)investeringen per categorie worden hieronder nader genoemd.

Grond-, weg en waterbouwkundige werken

Vervanging waterbouwkundige kunstwerken
Duinrellweg rehabilitatie

Financiële vaste activa

*bedragen * € 1.000*

	Boekwaarde 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Deelnemingen	455				455
Overige langlopende leningen u/g	2.763			233	2.530
Totaal	3.218	0	0	233	2.985

In 2018 is een aantal aan personeelsleden verstrekte hypothecaire geldleningen volledig afgelost. Het deposito bij de Rabobank van € 15 miljoen is medio 2019 vervallen en is daarom opgenomen in 2018 onder de kortlopende vorderingen.

Deelnemingen

*bedragen * € 1.000*

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018	Aantal aandelen 31-12-2018	Nominale waarde / Aandeel
Deelnemingen borginstellingen	1	1		
Aandelen Alliander	213	213	644.926	5
Aandelen BNG	241	241	106.392	2,5
Totaal	455	455		

Langlopende leningen u/g

*bedragen * € 1.000*

	Boekwaarde 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2019
Geldlening SVN	1.775	11	5		1.781
Hypothecaire geldleningen personeel	988			239	749
Totaal	2.763	11	5	239	2.530

VLOTTENDE ACTIVA

Uitzettingen korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen betreffen de vorderingen op de Belastingdienst voor de BTW aangifte en het BTW compensatiefonds. Ook zijn hier alle debiteuren opgenomen die als overheidsinstelling worden aangemerkt te weten Rijk, provincies, waterschappen, gemeenschappelijke regelingen en gemeenten.

bedragen * € 1.000

	31-12-2019	31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	9.471	5.494
R/C verhouding met het rijk	32.834	16.569
R/C verhouding niet financiële instellingen	677	144
Totaal	42.983	22.208

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)

Verslagjaar 2019					
(1)	Drempelbedrag	495			
	Kwartalen	1	2	3	4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	221	265	511	121
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	274	230	-	373
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	16	-
(1) Berekening drempelbedrag		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	65.978			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	65.978			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	495			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen		Kwartalen			
		1	2	3	4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	19.870	24.127	47.020	11.164
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	221	265	511	121

Overige vorderingen

bedragen * € 1.000

	Belasting-debiteuren	Bijstands-debiteuren	Overig	Totaal
Vorderingen per 31-12-2018	2.119	1.697	4.634	8.450
Af voorziening dubieuze debiteuren	-140	-349	-14	-503
	1.979	1.348	4.619	7.947
Vorderingen per 31-12-2019	955	1.590	1.868	4.414
Af voorziening dubieuze debiteuren	-115	-246	-13	-373
	840	1.345	1.856	4.040

Overige kortlopende uitzettingen

bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Deposito Rabobank	0	15.000
Totaal	0	15.000

Het deposito bij de Rabobank is afgesloten voor een periode van 10 jaar en is medio 2019 vervallen. De rentevergoeding op het deposito bedraagt 4,7%. Omdat het deposito in 2019 vervallen is, is deze in de balans 2018 opgenomen onder de uitzettingen korter dan één jaar (zie ook Financiële vaste activa).

Liquide middelen

bedragen * € 1.000

	31-12-2019	31-12-2018
Kassaldi	2	2
Banksaldi	231	352
Totaal	234	354

Overlopende activa

bedragen * € 1.000

	31-12-2019	31-12-2018
Nog te ontvangen voorschotbedragen overheid met een specifiek bestedingsdoel	1.290	1.274
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen	727	1.460
Totaal	2.017	2.735

Onder de overlopende activa worden nog te ontvangen voorschotbedragen overheid met een specifiek bestedingsdoel alsmede bedragen opgenomen die in het verslagjaar betaald zijn maar betrekking hebben op 2020.

bedragen * € 1.000	31-12-2019	31-12-2018
BSGR	147	62
Rabobank, rente spaardeposito	0	338
Zorglokaal	94	158
GR Duivenvoorde afrekening	537	418
Vluchtelingenwerk 2019	0	97
Vangnetregeling	0	192
Rijk algemene uitkering	176	90
Inkoopbureau H10	72	223
MRDH, subsidie verkeersprojecten	525	525
Provincie Z-H, subsidie erfgoedlijnen	91	163
Omgevingsdienst Haaglanden	165	0
Diverse posten < € 100.000	210	467
Totaal	2.017	2.735

Passiva

Overzicht reserves

Overzicht reserves per 31 december	Saldo 31-12-2018	Vermeer- dering	Vermin- dering	Resultaat 2018	Saldo 31-12-2019
Algemene reserves					
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	29.698	4.985	-5.139	7.743	37.288
Algemene reserve weerstandsvermogen	8.000	0	0	0	8.000
Totaal algemene reserves	37.698	4.985	-5.139	7.743	45.288
Bestemmingreserves					
BR volkshuisvesting en duurzaamh.	751	0	-73	0	679
BR kunstopdrachten	44	0	0	0	44
BR Groene buffer	143	0	0	0	143
BR uitvoering Sociaal domein	1.887	0	-354	0	1.533
BR frictiekosten (jaarrek.'15) *	1.401	0	-886	0	515
BR invest sport (beg 17)	283	0	0	0	283
BR kapitaallasten (hoofdrekk.) *	13.242	0	-6.318	0	6.924
BR invoering omgevingswet	672	0	-200	0	472
BR verkeersprojecten	203	0	0	0	203
BR egalisatie omgevingsvergunningen	447	257	0	0	704
BR grote projecten	0	1.000	-69	0	931
BR incidentele armoedebestrijding	0	30	0	0	30
BR vergroten concurrentiekracht	0	180	-60	0	120
BR versterk bestuurs-en realisatiekracht	0	500	-91	0	409
Totaal bestemmingreserves	19.073	1.967	-8.050	0	12.990
Totaal Reserves	56.771	6.953	-13.189	7.743	58.278

Toelichting op de reserves

Soort reserve	Algemene reserve
Naam	Algemene reserve (vrij besteedbaar)
Doelstelling	Algemene reserve waarmee onvoorziene negatieve rekeningresultaten opgevangen kunnen worden en in dekking kan worden voorzien van incidentele exploitatielasten.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.

Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2019: € 12.728.806 Resultaat 2018 € 7.743.380 Gedeeltelijk opheffen reserve Kostendekkendheid Omgevingsvergunningen € 4.985.426
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2019: € 5.138.854 Resultaatbestemming 2018: - storting Egalisatiereserve bouwleges (Rijnlandroute) € 3.255.191 - instellen Reserve Incidentele armoedebestrijding € 30.000 - aanvulling Voorziening wegen € 500.000 - instellen Reserve Vergroten concurrentiekracht € 180.000 - instellen Reserve Versterken bestuurs- en realisatiekracht € 500.000 Budgetoverhevelingen 2018: - definitief sluiten Raadhuislane en Paauwlaan € 15.349 - storten incidenteel budget ISV-gelden in Voorziening wegen € 141.000 - openbaar basisonderwijs € 14.000 - verkeersveilige schoolzones € 3.314 Tijdelijke huisvesting Rijnlands Lyceum € 500.000
Omvang per 1-1-2019	€ 29.697.655
Omvang per 31-12-2019	€ 37.287.607
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Algemene reserve weerstandsvermogen
Doelstelling	Financiële buffer voor algemene en onbenoemde risico's.
Functie	Bufferfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Toevoeging	
Onttrekking	
Omvang per 1-1-2019	€ 8.000.000
Omvang per 31-12-2019	€ 8.000.000
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Soort reserve	Bestemmingsreserve
---------------	--------------------

Naam	Reserve volkshuisvesting en duurzaamheid
Doelstelling	Dekking van stimuleringsinitiatieven inzake het volkshuisvestingsgebied.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Toevoeging	
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2019: € 72.503 Klimaatprogramma procesgeld € 53.633 Klimaatprogramma projectgeld € 18.870
Omvang per 1-1-2019	€ 751.103
Omvang per 31-12-2019	€ 678.600
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve kunstopdrachten
Doelstelling	Dekking van de aankoop van gemeentelijk kunstbezit.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Toevoeging	
Onttrekking	
Omvang per 1-1-2019	€ 43.712
Omvang per 31-12-2019	€ 43.712
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve groene buffer
Doelstelling	Dekking voor toekomstige investeringen in de groene buffer Valkenburg.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Toevoeging	
Onttrekking	
Omvang per 1-1-2019	€ 142.886

Omvang per 31-12-2019	€ 142.886
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve uitvoering Sociaal Domein
Doelstelling	Het opvangen van tekorten die ontstaan bij de uitvoering van de nieuwe en oude taken Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet door uitgaven van zorg en ondersteuning aan inwoners.
Functie	Bufferfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Toevoeging	
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2019: € 353.856 Bijdrage collectieve woningaanpassingen € 50.000 Beschermd wonen € 23.856 Preventieve begeleiding statushouders € 30.000 Realistische raming ZIN € 250.000
Omvang per 1-1-2019	€ 1.887.304
Omvang per 31-12-2019	€ 1.533.448
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve frictiekosten
Doelstelling	De reserve frictiekosten kan aangewend worden voor de frictiekosten die ontstaan, omdat het (volledig) realiseren van bezuinigingen tijd vergt. Hierbij noemen wij expliciet bezuinigingen die gerelateerd zijn aan personeelsvermindering.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	31-12-2019
Toevoeging	
Onttrekking	Dekkingsplan begroting € 886.326
Omvang per 1-1-2019	€ 1.400.910
Omvang per 31-12-2019	€ 514.584
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	Deze reserve wordt opgeheven bij de jaarrekening 2019

Naam	Reserve investeringen sport
Doelstelling	Maatregelen uitvoering sportaccommodatiebeleid voor gemeentelijke- en niet gemeentelijke sportaccommodaties.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	2020
Toevoeging	
Onttrekking	
Omvang per 1-1-2019	€ 283.194
Omvang per 31-12-2019	€ 283.194
Minimale omvang	
Maximale omvang	€ 635.000
Bijzonderheden	

Naam	Reserve kapitaallasten
Doelstelling	Ter dekking van kapitaallasten van reeds gerealiseerde investeringen van meer dan € 20.000, waarvan bepaald wordt deze niet te laten drukken op de begroting. De kapitaallasten worden berekend van de bruto-investering en de reserve wordt gedurende de afschrijvingstermijn aangewend om de kapitaallasten (geheel dan wel gedeeltelijk) af te dekken.
Functie	Inkomensfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Toevoeging	
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2019: € 6.317.897 Gedeeltelijk opheffen reserve € 5.985.426 Kapitaallasten Langstraat: € 59.829 Kapitaallasten Rijnlands Lyceum Wassenaar € 50.000 Kapitaallasten zwembad: € 172.912 Kapitaallasten Amerikaanse Ambassade € 26.522 Kapitaallasten overige investeringen € 23.208
Omvang per 1-1-2019	€ 13.242.211
Omvang per 31-12-2019	€ 6.924.315
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	Deze reserve wordt opgeheven bij de jaarrekening 2019

Naam	Reserve invoering Omgevingswet
Doelstelling	Dekking van de incidentele kosten voor 2018 tot en met 2020 voor de invoering van de Omgevingswet.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	2020
Toevoeging	
Onttrekking	Programmavisie invoering Omgevingswet € 200.000
Omvang per 1-1-2019	€ 672.000
Omvang per 31-12-2019	€ 472.000
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve verkeersprojecten
Doelstelling	Dekking van kosten van toekomstige Wassenaarse verkeersprojecten
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	
Onttrekking	
Omvang per 1-1-2019	€ 203.300
Omvang per 31-12-2019	€ 203.300
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	Het programma Gemeentelijke Projecten binnen de Metropoolregio (MRDH) is eind 2017 stopgezet. Bij vaststelling van de jaarrekening 2017 is besloten om de uitkering van de MRDH bij de afwikkeling te storten in een bestemmingsreserve verkeersprojecten voor nog niet concrete Wassenaarse verkeersprojecten.

Naam	Reserve egalisatie omgevingsvergunningen
Doelstelling	Egalisatiereserve ter borging van stabiliteit van tarieven en opbrengsten
Functie	Egalisatiefunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	Egalisatie opbrengst 2019 (incl verrekening leges Rijnlandroute) € 257.261
Onttrekking	
Omvang per 1-1-2019	€ 446.745
Omvang per 31-12-2019	€ 704.006
Minimale omvang	
Maximale omvang	

Bijzonderheden	Bij vaststelling van de jaarrekening 2017 is besloten de meeropbrengst omgevingsvergunningen te storten in een egalisatiereserve ter borging van stabiliteit van tarieven en opbrengsten.
----------------	---

Naam	Reserve grote projecten
Doelstelling	Verlenen van incidentele financiële ondersteuning aan grote projecten.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	
Toevoeging	Gedeeltelijk opheffen reserve Kapitaallasten € 1.000.000
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2019: € 68.795 Aanjagen ondertunneling N44 € 6.000 Vorbereidingskrediet De Paauw € 54.050 Vorbereidingskrediet realisatie combisporthal Dr Mansveltkade € 490 Vorbereidingskrediet gymzaal Burmanlaan € 8.255
Omvang per 1-1-2019	€ 0
Omvang per 31-12-2019	€ 931.205
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve incidentele armoedebestrijding
Doelstelling	Geven van incidentele ondersteuning bij armoede
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	2021
Toevoeging	Resultaatbestemming jaarrekening 2018 € 30.000
Onttrekking	
Omvang per 1-1-2019	€ 0
Omvang per 31-12-2019	€ 30.000
Minimale omvang	
Maximale omvang	€ 30.000
Bijzonderheden	

Naam	Reserve vergroten concurrentiekracht
Doelstelling	Samen met de ondernemers de Wassenaaarse economische concurrentiepositie versterken in de regio door een bijdrage aan de Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing in 2019, 2020 en 2021

Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	2021
Toevoeging	Resultaatbestemming jaarrekening 2018 € 180.000
Onttrekking	Bijdrage Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing € 60.000
Omvang per 1-1-2019	€ 0
Omvang per 31-12-2019	€ 120.000
Minimale omvang	
Maximale omvang	€ 180.000
Bijzonderheden	

Naam	Reserve versterken bestuurs- en realisatiekracht
Doelstelling	Het dekken van uitgaven die voortvloeien uit het verbeteren van de bestuurs- en realisatiekracht van Wassenaar
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	2021
Toevoeging	Resultaatbestemming jaarrekening 2018 € 500.000
Onttrekking	Onderzoek vergroten realisatiekracht € 90.801
Omvang per 1-1-2019	€ 0
Omvang per 31-12-2019	€ 409.199
Minimale omvang	
Maximale omvang	€ 1.000.000
Bijzonderheden	

Overzicht voorzieningen

(Over)schrijf hier uw tekst

Overzicht voorzieningen per 31 december	Saldo 31-12-2018	Vermeer- dering	Vermin- dering	Vrijval	Saldo 31-12-2019
Voorzieningen verplichtingen, verliezen					
Voorz. wachtgeld wethouders	170	19	-68	-81	41
Vz warme overdr. reg.overh.buitenonderh.	259	0	0	-109	150
Voorzieningen voor risico's					
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	429	19	-68	-190	190
Voorzieningen voor onderhoudsegalisatie					
Voorz. vastgoed	529	597	-416	0	710
Voorz. onderhoud buitenzijde schoolgeb.	21	0	0	-21	0
Voorz. onderhoud wegen	3.189	1.601	-1.015	0	3.775
Voorz. onderhoud bruggen	23	68	-5	0	85
Voorz. onderhoud openbare verlichting	149	225	-90	0	284
Voorz. onderh. verkeersregelinstanties	1.026	0	-4	0	1.022
Voorz. onderhoud waterwegen	303	56	-16	0	343
Voorz. onderhoud speeltoestellen	108	128	-31	0	205
Voorz. onderh. en aanpass. gymnastiekloot	159	56	0	0	215
Voorz. invoering Omgevingswet	330	200	-142	-388	0
Totaal voorzieningen voor onderhoudsegalisatie	5.838	2.931	-1.720	-409	6.640
Voorzieningen vervangingsinvesteringen					
Spaarvoorziening riolering	10.811	604	-136	0	11.279
Egalisatievoorziening riolering	111	56	0	-121	46
Egalisatievoorziening afval	876	0	0	-128	749
Totaal voorzieningen vervangingsinvesteringen / heffing	11.798	660	-136	-248	12.074
Totaal voorzieningen	18.064	3.610	-1.923	-847	18.904

Toelichting op de voorzieningen

VZ verplichtingen, verliezen en risico's

Naam	Voorziening wachtgeld wethouders
Doelstelling	Bekostigen van wachtgelduitkeringen aan voormalig wethouders.
Toevoeging	Dotatie 2019 € 19.000
Vermindering	Uitkeringen 2019: € 67.650 Vrijval in verband met lagere verplichtingen € 80.884
Omvang per 1-1-2019	€ 170.309

Omvang per 31-12-2019	€ 40.775
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening warme overdracht regeling overheveling buitenonderhoud en aanpassingen schoolgebouwen
Doelstelling	Buitenonderhoud en aanpassingen van de schoolgebouwen voor basisonderwijs over de periode 2015 t/m 2019.
Toevoeging	
Vermindering	Vrijval 2019 € 109.357
Omvang per 1-1-2019	€ 258.900
Omvang per 31-12-2019	€ 149.543
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	In de komende tijd zal met de schoolbesturen overlegd worden voor welke voorzieningen nog een aanvraag wordt ingediend. Op basis van de ingediende en nog openstaande aanvragen bedraagt de verplichting een bedrag van € 149.543.

VZ onderhoudsegalisatie

Naam	Voorziening Vastgoed
Doelstelling	Planmatig groot onderhoud
Toevoeging	Dotatie aan voorziening € 574.900 Bijdrage overdracht bunker Rust en Vreugdlaan € 22.500
Vermindering	Onderhoud 2019: € 416.394
Omvang per 1-1-2019	€ 528.994
Omvang per 31-12-2019	€ 710.000
Onderhoudsplan	Beheerplan Vastgoed 2017-2020
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening buitenzijde schoolgebouwen
Doelstelling	Dekking van de onderhoudslasten van de buitenzijde van de schoolgebouwen van het primair onderwijs.
Toevoeging	
Vermindering	Vrijval 2019 € 20.857
Omvang per 1-1-2019	€ 20.857
Omvang per 31-12-2019	€ 0
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	Gebleken is dat de gemeente geen verplichtingen meer heeft.

Naam	Voorziening onderhoud wegen
Doelstelling	Dekking van de onderhoudskosten van de gemeentelijke wegen (verhardingen).
Toevoeging	Resultaatbestemming 2018: - aanvulling voorziening € 500.000 - incidenteel budget ISV-gelden € 141.000 Dotatie 2019: € 960.000
Vermindering	Onderhoud 2019: € 1.014.632
Omvang per 1-1-2019	€ 3.188.825
Omvang per 31-12-2019	€ 3.775.193
Onderhoudsplan	Beheerplan Wegen 2016-2020
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud bruggen
Doelstelling	Dekking van de onderhoudskosten van de kunstwerken.
Toevoeging	Dotatie 2019 € 67.500
Vermindering	Onderhoud 2019: € 5.314
Omvang per 1-1-2019	€ 22.860
Omvang per 31-12-2019	€ 85.046
Onderhoudsplan	Beheerplan Bruggen 2016-2020
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening openbare verlichting
Doelstelling	Dekking van de onderhoudskosten van de openbare verlichting.
Toevoeging	Dotatie 2019 € 225.000
Vermindering	Onderhoud 2019: € 89.822
Omvang per 1-1-2019	€ 148.965
Omvang per 31-12-2019	€ 284.142
Onderhoudsplan	Beheerplan Openbare verlichting 2016-2020
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud verkeersregelingstallaties
Doelstelling	Dekking van de onderhoudskosten van verkeersregelinstallaties.
Toevoeging	
Vermindering	Onderhoud 2019: € 3.840
Omvang per 1-1-2019	€ 1.026.333
Omvang per 31-12-2019	€ 1.022.493
Onderhoudsplan	Beheerplan VRI 2016-2020
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud waterwegen
Doelstelling	Dekking planmatig onderhoud en vervanging van het gemeentelijk kapitaalgoed water (watergangen en de daarbij behorende waterbouwkundige kunstwerken)
Toevoeging	Dotatie 2019 € 56.000
Vermindering	Onderhoud 2019: € 16.299
Omvang per 1-1-2019	€ 303.187
Omvang per 31-12-2019	€ 342.889
Onderhoudsplan	Beheerplan water 2016-2020
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud speeltoestellen
Doelstelling	Dekking planmatig onderhoud en vervanging van speeltoestellen en bijbehorende ondergronden in de gemeente.
Toevoeging	Dotatie 2019 € 128.000
Vermindering	Onderhoud 2019: € 30.760
Omvang per 1-1-2019	€ 107.961
Omvang per 31-12-2019	€ 205.201
Onderhoudsplan	Beheerplan Spelen 2016-2020
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud en aanpassingen gymnastieklokalen
Doelstelling	Dekking onderhoud en aanpassingen gymnastieklokalen.
Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2019: € 55.892 Dotatie Gymzaal Clematislaan € 22.953 Dotatie Gymzaal Bonifatiuschool € 16.904 Dotatie Gymzaal Bloemcampschool € 16.035
Vermindering	
Omvang per 1-1-2019	€ 159.243
Omvang per 31-12-2019	€ 215.135
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	Onderhoud en aanpassen van de lokalen bewegingsonderwijs zijn vanaf 1 januari 2015 geen voorziening huisvesting onderwijs meer, maar worden gerekend tot de kosten materiële instandhouding. Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor het beschikbaar stellen van de vergoeding materiële in stand houden aan de schoolbesturen waarvan het bevoegd gezag juridisch eigenaar is, zijn nadere regeling worden getroffen voor het bekostigen van deze activiteiten. In de raadsvergadering van 29 maart 2016 is de verordening materiële financiële

	gelijkstelling onderwijs vastgesteld en is besloten tot het instellen van een voorziening 'Onderhoud en aanpassingen gymnastieklokalen'.
--	--

Naam	Voorziening invoering Omgevingswet
Doelstelling	Dekking van de incidentele kosten voor 2018 tot en met 2020 voor de invoering van de Omgevingswet
Toevoeging	Programmavisie invoering Omgevingswet € 200.000
Vermindering	Programmavisie invoering Omgevingswet € 142.496 Vrijval voorziening € 387.813
Omvang per 1-1-2019	€ 330.309
Omvang per 31-12-2019	€ 0
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	Bij nadere beschouwing is gebleken dat de voorziening omgevingswet niet voldoet aan de eisen voor het vormen van een voorziening, waardoor deze is vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

Naam	Egalisatievoorziening afval
Doelstelling	Opvangen van fluctuaties in tarieven.
Toevoeging	
Vermindering	Saldo exploitatie afval 2019: € 127.571
Omvang per 1-1-2019	€ 876.208
Omvang per 31-12-2019	€ 748.637
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

VZ vervangingsinvesteringen / heffing

Naam	Spaarvoorziening Riolering
Doelstelling	Dekking van de kosten van onderhoud en vervanging (ineens) van rioleringen.
Toevoeging	Dotatie 2019 € 604.183
Vermindering	Onderhoud 2019: € 135.832
Omvang per 1-1-2019	€ 10.810.751
Omvang per 31-12-2019	€ 11.279.102
Onderhoudsplan	VGRP 2017-2021
Bijzonderheden	

Naam	Egalisatievoorziening riolering
Doelstelling	Opvangen van fluctuaties in tarieven.
Toevoeging	VGRP 2017-2021: Dotatie € 56.305
Vermindering	Saldo exploitatie riolering 2019: € 120.547
Omvang per 1-1-2019	€ 110.552
Omvang per 31-12-2019	€ 46.310
Onderhoudsplan	VGRP 2017-2021
Bijzonderheden	

Vaste schulden

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

bedragen * € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2018	Vermeerdering	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2019
Door derden belegde gelden	299		175	124
Waarborgsommen	3	0		4
Totaal	302	0	175	128

De door derden belegde gelden betreffen de spaarpremies spaarhypotheeken ten behoeve van gemeentepersoneel.

Vlottende passiva

Kortlopende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar

Overige schulden

<i>bedragen * € 1.000</i>	31-12-2019	31-12-2018
Crediteuren	5.967	3.556
Totaal	5.967	3.556

Overlopende passiva

Onder overlopende passiva wordt verstaan alle verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijkse terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

<i>bedragen * € 1.000</i>	31-12-2019	31-12-2018
Nog te betalen bedragen	2.834	1.889
Totaal	2.834	1.889

Van overheden ontvangen nog te besteden uitkeringen

In overeenstemming met de BBV worden de niet bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel als "vooruit ontvangen middelen" op de balans verantwoord onder de balanspost "Overlopende passiva".

<i>bedragen * € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2018	Vermeerdering	Vermindering	Vrijval	Boekwaarde 31-12-2019
Groencompensatieplan	368				368
Onderwijsachterstandenbeleid	0	38			38
Koffiehuisje	0	20			20
Frederiks Parkenroute	0	20			20
SPUK	0	76			76
Overig	0	19			19
Totaal	368	173	0	0	542

Overige vooruitontvangen bedragen

Met de ANWB is een anterieure overeenkomst afgesloten, waarvoor in 2019 een voorschot ontvangen is. De uitgaven zullen in 2020 volgen.

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

<i>bedragen * €1.000</i>	Oor- spronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restant 1-1-2019	Restant 31-12-2019
Verenigingen op terreinen sport, cultuur en recreatie	1.450	div.	589	539
Instellingen ziekenzorg en ouderenzorg	19.286	div.	9	6
Woningbouwcorporaties (WSW)	115.606	div.	99.341	104.574
Gemeentegaranties woningen particulieren (*laatst bekende cijfer)	1.611	div.	475	447*
			100.414	105.566

In de paragraaf weerstandsvermogen hebben wij aangegeven dat bij de uitvoering van de nieuwe taken in het sociaal domein enkele specifieke risico's gelden. Daarin hebben wij aangegeven dat de onzekerheden rond de bepaling van de lasten groter zijn als gevolg van het feit dat deze taken in 2015 voor het eerst tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoren. Wij hebben deze onzekerheden zo veel mogelijk getracht te beperken. Voor een deel, met name bij de Sociale Verzekeringsbank en het CAK, liggen deze onzekerheden buiten de invloedssfeer van de gemeente. In die gevallen hebben een inschatting gemaakt. Tenslotte vermelden wij dat het zorgaanbieders rechtens is toegestaan om declaraties nog tot vijf jaar na de levering van de zorg in te dienen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

De pensioenverplichtingen van de gemeente zijn herverzekerd bij Loyalis. De gemeente betaalt hiervoor een verzekeringspremie die de verplichtingen volledig moet dekken. Door de bijzonder lage rentestand is dat nu niet het geval, waardoor we te weinig premie betaald hebben. Het advies (geen verplichting) is om het ontstane tekort per 31 december 2019 van € 126.000 aan te vullen. Omdat het bericht ons echter pas op 26 juni jl bereikt heeft, is dit niet meer in de jaarrekeningcijfers verwerkt.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Bedragen x € 1.000 ("-" = nadeel / "+" = voordeel)

Programma's	Begroting primaire 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning	690	-4.270	-3.580	603	-3.857	-3.254	664	-4.235	-3.571
P1 Veiligheid	46	-2.778	-2.732	72	-2.855	-2.783	52	-2.773	-2.721
P2 Verkeer en vervoer	362	-4.179	-3.817	464	-4.750	-4.286	425	-4.537	-4.112
P3 Economie	126	-397	-271	150	-532	-382	155	-542	-387
P4 Onderwijs	344	-2.788	-2.444	273	-3.254	-2.981	348	-3.278	-2.929
P5 Sport, cultuur en recreatie	564	-6.442	-5.878	1.107	-7.689	-6.582	704	-6.747	-6.043
P6 Sociaal Domein	6.127	-20.340	-14.213	6.370	-20.801	-14.430	6.663	-20.161	-13.498
P7 Volksgezondheid en milieu	6.840	-7.533	-693	6.998	-8.106	-1.108	7.281	-8.059	-779
P8 Wonen en bouwen	1.280	-1.947	-666	1.845	-2.395	-551	-833	-2.247	-3.080
Totaal programma's	16.379	-50.674	-34.295	17.881	-54.239	-36.357	15.547	-52.578	-37.121
Algemene dekkingsmiddelen	41.544	-436	41.108	41.873	-411	41.462	42.328	-392	41.936
Overhead	67	-8.656	-8.589	52	-9.309	-9.257	56	-8.581	-8.525
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	-22	-22
Onvoorzien	0	-33	-33	0	-33	-33	0	0	0
Saldo van baten en lasten	57.990	-59.799	-1.808	59.806	-63.991	-4.185	57.841	-61.573	-3.732
Mutaties reserves	7.988	-5.985	2.003	14.338	-9.951	4.387	13.189	-6.953	6.236
Gerealiseerde resultaat	65.978	-65.784	194	74.144	-73.942	203	71.030	-68.526	2.504

Programma 0 – Bestuur en ondersteuning (€ 317.000 Nadeel)

Het nadelig saldo op het programma wordt voornamelijk veroorzaakt door het niet meer toepassen van de koepelvrijstelling bij de WODV. De BTW die niet meer voor compensatie in aanmerking komt over de jaren 2018 en 2019 bedraagt in totaal € 293.000.

Programma 1 – Veiligheid (€ 62.000 Voordeel)

Op dit programma slechts kleine verschillen, zoals o.a. lagere kosten extra FTE's BOA's (€ 24.000) en verrekening saldo 2018 Veiligheidsregio (€ 25.000).

Programma 2 – Verkeer en vervoer (€ 174.000 Voordeel)

Een aantal éénmalige verkeersprojecten is niet (volledig) tot uitvoering gekomen, waardoor de lasten in totaal € 191.000 lager uitgevallen zijn.

Programma 3 – Economie (€ 5.000 Nadeel)

Geen noemenswaardige verschillen.

Programma 4 – Onderwijs (€ 52.000 Voordeel)

De (gedeeltelijke) vrijval van een 2-tal voorzieningen levert een voordeel op van € 130.000. Tegenvallers zijn de hogere kosten leerlingenvervoer (€ 36.000) en lagere baten van de Schooladviesdienst (€ 39.000).

Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie (€ 539.000 Voordeel)

Een aantal éénmalige projecten is niet tot uitvoering gekomen, waardoor er per saldo € 390.000 lagere lasten zijn. Ook is er een voordeel vanwege de vertraagde voorbereiding realisatie sporthal (€ 70.000). Verder geen noemenswaardige verschillen.

Programma 6 – Sociaal Domein (€ 932.000 Voordeel)

De inkomensregelingen (BUIG, BBZ en bijzondere bijstand) leveren een voordeel op van in totaal € 768.000. Daar tegenover zijn de tekorten op Jeugdzorg € 234.000 hoger dan geraamd. Voordelen zijn er o.a. vanwege lagere lasten huishoudelijke ondersteuning (€ 50.000), begeleiding (€ 133.000), gebiedsteam (€ 56.000), bijdrage GR KDB (€ 69.000) en rolstoelvoorzieningen (€ 100.000).

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu (€ 329.000 Voordeel)

De proces- en projectgelden Klimaatprogramma zijn niet volledig tot uitvoering gekomen, waardoor in totaal € 171.000 resteert. Voornamelijk vanwege hogere baten leveren de exploitatie riolering (€ 73.000) en afvalinzameling (€ 66.000) voordelen op.

Programma 8 – Wonen en bouwen (€ 2.529.000 Nadeel)

De legesopbrengst omgevingsvergunningen is per saldo € 2,9 miljoen lager vanwege een ingediend bezwaarschrift met betrekking tot leges van een incidenteel groot bouwproject. De voorziening invoering omgevingswet (€ 388.000) is vrijgevalen.

Algemene dekkingsmiddelen (€ 474.000 Voordeel)

De algemene uitkering levert per saldo een voordeel op van € 280.000 vanwege de in de decembercirculaire beschikbaar gestelde klimaatmiddelen, de over 2019 te verwachten bijdrage voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders en nadelige verrekeningen over eerdere jaren. De opbrengst OZB valt € 134.000 hoger uit dan geraamd. De opbrengst precario valt € 54.000 hoger uit.

Overhead (€ 732.000 Voordeel)

De afrekening van de WODV levert een voordeel op van € 537.000, Op een aantal éénmalige projectbudgetten resteert een bedrag van € 120.000. Daarnaast zijn de uitgaven communicatie (€ 37.000) en bestuursondersteuning (€ 36.000) lager uitgevalen.

Vennootschapsbelasting (€ 22.000 Nadeel)

Voor de kosten voor de aanslagen 2016/2017 en de te verwachten aanslagen 2018/2019 wordt rekening gehouden met een bedrag van € 22.000.

Onvoorzien (€ 33.000 Voordeel)

Van het beschikbare budget voor onvoorziene uitgaven is geen gebruik gemaakt.

Mutaties reserves (€ 1.849.000 Voordeel)

De berekening van de kostendekkendheid leges levert een lagere storting in de egalisatiereserve op van € 2.998.000. Het niet of niet volledig realiseren van een aantal éénmalige projecten zorgt ervoor dat een

bedrag van € 1.030.000 minder aan de reserve onttrokken hoefde te worden. De reserve Sociaal Domein hoefde vanwege lagere uitgaven met € 121.000 minder te worden aangesproken.

Incidentele baten en lasten

Incidentele lasten				Incidentele baten			
Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
0. Bestuur en ondersteuning				0. Bestuur en ondersteuning			
				Onttrekking BR Frictiekosten	326.000	326.000	326.000
				Onttrekking BR Frictiekosten MJB	560.326	560.326	560.326
Dotatie BR Grote projecten	1.000.000	1.000.000	1.000.000	Gedeeltelijke opheffing reserve kapitaallasten	5.985.426	5.985.426	5.985.426
Dotatie algemene reserve	4.985.426	4.985.426	4.985.426				
Voorbereidingskrediet De Paauw	0	90.000	54.050	Onttrekking BR Grote projecten	0	90.000	54.050
Hertaxatie gemeentelijke gebouwen	0	15.000	0	Onttrekking Algemene Reserve	0	15.000	0
Instellen BR Versterken bestuurs- en realisatiekracht	0	500.000	500.000	Onttrekking Algemene Reserve	0	500.000	500.000
Verbeteren bestuurs- en realisatiekracht	0	150.000	90.801	Onttrekking BR Versterken bestuurs- en realisatiekracht	0	150.000	90.801
Werving burgemeester	0	15.000	15.910				
Metingen kostprijsdekkende huur	0	30.000	10.142				
				Extra dividend Alliander	0	307.000	307.209
Toekomst buitenplaats De Paauw	0	25.000	0	Onttrekking BR Grote projecten	0	25.000	0
1. Veiligheid				1. Veiligheid			
Opstellen evenementenbeleid	0	25.000	9.030				
Uitkeren kosten bommenregeling	0	33.600	33.600				
2. Verkeer en vervoer				2. Verkeer en vervoer			
Aanjagen ondertunneling N44	100.000	100.000	6.000	Onttrekking BR Grote projecten	100.000	100.000	6.000
Onderzoek elektrische busverbinding	50.000	50.000	0	Onttrekking BR Grote projecten	50.000	50.000	0
Talking Traffic	0	53.770	16.543	Subsidie Talking Traffic	0	53.770	16.543
Verkeersveilige schoolzones	0	31.413	3.314	Onttrekking Algemene Reserve	0	31.413	3.314
Afsluiten Raadhuislaan en Paauwlaan	0	33.931	15.349	Onttrekking Algemene Reserve	0	33.931	15.349
Compenseren VZ wegen	0	500.000	500.000	Onttrekking Algemene Reserve	0	500.000	500.000
Oprijlaan landgoed De Paauw	0	25.000	0	Subsidie oprijlaan landgoed De Paauw	0	25.000	0
Verkeersonderzoek wegnnet	0	10.000	0				
				Opbrengst laadpalen	0	23.000	23.050
3. Economie				3. Economie			
Investeren Centrum/Winkelhaak	25.000	25.000	0	Onttrekking BR Grote projecten	25.000	25.000	0
Dotatie BR Vergroten concurrentiekracht	0	180.000	180.000	Onttrekking Algemene Reserve	0	180.000	180.000
Economische concurrentiepositie versterken in de regio	0	60.000	60.000	Onttrekking BR Vergroten concurrentiekracht	0	60.000	60.000
Aantrekkelijk en toekomstbestendig winkel- en horeca-aanbod	0	45.000	82.225	Subsidie aantrekkelijk en toekomstbestendig winkel- en horeca-aanbod	0	45.000	45.000
Marketing Nationaal Park Hollandse Duinen	0	15.000	15.000				
4. Onderwijs				4. Onderwijs			
Voorbereidingskrediet terugbouwen gymzaal Burmanlaan	0	34.000	22.255	Onttrekking Algemene Reserve	0	14.000	14.000
				Onttrekking BR Grote projecten	0	20.000	8.255
Totstandkoming IHP onderwijshuisvesting	0	20.000	37.719				
Tijdelijke huisvesting Rijnlans Lyceum	0	500.000	500.000	Onttrekking Algemene Reserve	0	500.000	500.000
				Vrijval voorzieningen onderwijs	0	0	130.214
5. Sport, cultuur en recreatie				5. Sport, cultuur en recreatie			
Onderhoud groene rijksmonumenten	32.738	43.638	22.364	BRIM-subsidie groene rijksmonumenten	32.738	43.638	45.995
Marketing Nationaal Park Hollandse Duinen	15.000	0	0				
Groene zone Valkenburg	95.000	95.000	0	Onttrekking BR Grote projecten	95.000	95.000	0
Groencompensatie Amerikaanse Ambassade	0	492.000	17.880	Bijdragen Groencompensatie Amerikaanse Ambassade	0	332.000	20.006
				Onttrekking Algemene Reserve	0	160.000	0
Herstel pergola landgoed De Paauw	0	74.000	57.500				
Uitvoering Landschapontwikkelingsplan Duin, Horst & Weide	0	65.000	0	Onttrekking Algemene Reserve	0	65.000	0
Ontwikkelen VVV-kantoor in bibliotheek	0	20.000	0	Onttrekking Algemene Reserve	0	20.000	0
IRV Valkenburg	0	60.000	0	Onttrekking Algemene Reserve	0	60.000	0
Onderhoudswerkzaamheden sportaccommodaties	0	40.000	7.720				
Onderhoud dak Schulpwei	0	35.000	38.938				
Taxatie vazen De Paauw	0	5.000	4.506				
Laanstructuur Konijnenlaan	0	25.000	4.720				

Incidentele lasten				Incidentele baten			
Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
Opknappen beplanting kwekerij De Paauw	0	15.000	0	Subsidie opknappen beplanting kwekerij De Paauw	0	15.000	0
Verlenging duiker bij Maaldrift	0	12.575	0	Subsidie duiker bij Maaldrift	0	12.575	0
Voorbereidingskrediet combisporthal Dr Mansveltkaade	0	70.000	490	Onttrekking BR Grote projectem	0	70.000	490
Muurschilderingen tunnel Houtlaan	0	43.935	29.837	Bijdragen muurschilderingen tunnel Houtlaan	0	38.705	24.607
Dotatie VZ Vastgoed	0	22.500	22.500	Overdracht bunker Rust en Vreugdlaan	0	22.500	22.500
Onderzoek ecologische verbinding Atlantikwall	0	14.000	4.134	Bijdrage onderzoek ecologische verbinding Atlantikwall	0	14.000	4.134
Onderhoud en ruimtelijke inpassing koffiehuisje	0	50.000	0	Subsidie onderhoud en ruimtelijke inpassing koffiehuisje	0	50.000	0
Ontdek Prins Frederik parkenroute	0	62.500	4.067	Subsidie ontdek Prins Frederik parkenroute	0	47.500	0
Vervanging populieren A44	0	72.000	121.567	Bijdrage vervanging populieren A44	0	72.000	72.140
6. Sociaal domein				6. Sociaal domein			
Bijdrage collectieve woningaanpassingen	50.000	50.000	97.186	Onttrekking BR Sociaal Domein	50.000	50.000	50.000
Beschermde wonen	50.000	50.000	23.856	Onttrekking BR Sociaal Domein	50.000	50.000	23.856
Innovatiebudget sociaal domein	50.000	50.000	0	Onttrekking BR Sociaal Domein	50.000	50.000	0
Preventieve begeleiding statushouders	75.000	45.000	0	Onttrekking BR Sociaal Domein	75.000	45.000	0
Realistische raming Zorg in Natura	250.000	250.000	445.811	Onttrekking BR Sociaal Domein	250.000	250.000	250.000
Dotatie BR Incidentele armoedebestrijding	0	30.000	30.000	Onttrekking Algemene Reserve	0	30.000	30.000
Actieplan jeugd	0	117.000	28.262				
7. Volksgezondheid en milieu				7. Volksgezondheid en milieu			
Benchmark en impactanalyse afvalscheiding fase 1	25.000	25.000	0	Onttrekking BR Grote projecten	25.000	25.000	0
Klimaatprogramma procesgeld	0	208.000	53.633	Onttrekking BR Volkshuisvesting	0	208.000	53.633
Klimaatprogramma projectgeld	0	35.192	18.870	Onttrekking BR Volkshuisvesting	0	35.192	18.870
Toevoeging ISV-gelden aan VZ wegen	0	141.000	141.000	Onttrekking Algemene Reserve	0	141.000	141.000
				Verkoop onderhoudsvoertuig	0	4.200	4.200
8. Wonen en bouwen				8. Wonen en bouwen			
Actualiseren woonvisie en opstellen prestatieafspraken	15.000	15.000	0				
Dotatie VZ Invoering Omgevingswet	0	200.000	200.000	Onttrekking BR Invoering Omgevingswet	0	200.000	200.000
Dotatie BR Kostendekkendheid	0	3.255.191	257.261	Onttrekking Algemene Reserve	0	3.255.191	3.255.191
				Bouwleges 2018	0	0	-2.936.593
Ontwikkellocatie ANWB	0	190.000	6.105	Bijdrage ontwikkellocatie ANWB	0	190.000	6.105
Sloop- en asbestsaneringskosten	0	171.284	171.284	Incidentele verkopen	0	375.000	376.385
				Vrijval VZ Invoering Omgevingswet	0	0	388.713
Incidentele lasten beheerplan Vastgoed 2017-2020	120.455	100.155	101.614				
Totaal	6.938.619	14.802.110	10.048.469	Totaal	7.674.490	15.646.367	11.376.769
Saldo				Saldo	735.871	844.257	1.328.300

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Analyse begrotingsafwijkingen

In de jaarrekening is toelichting gegeven op de verschillen per programma.

Verantwoording en goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie speelt een belangrijke rol bij het verkrijgen van een goedkeurende accountantsverklaring. Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden dan wordt in beginsel een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Wordt de goedkeuringstolerantie wel overschreden dan kan dit gevolgen hebben.

Voor de financiële of begrotingsrechtmatigheid (getrouwheid en rechtmatigheid van de wetsuitvoering) is de goedkeuringstolerantie gesteld op 1% van de som van de lasten van de gemeentelijke jaarrekening. Het bedrag van onzekerheden mag niet meer zijn dan 3% van de som van de lasten van de gemeentelijke jaarrekening. Uitgaande van een lastentotaal in de jaarrekening van € 68,5 miljoen, betekenen deze percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van € 0,7 miljoen en een totaal van onzekerheden van ongeveer € 2,1 miljoen de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Op grond van BBV-artikel 28, lid a moet in de toelichting op de programmarekening een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en programmarekening worden gemaakt. Deze verplichte analyse is ook bruikbaar om een analyse inzake de begrotingsrechtmatigheid te vervaardigen. Op grond van artikel 189, lid 3 Gemeentewet (GW) zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium "passend binnen het door de raad uitgezette beleid" van belang.

Omdat het budgetrecht van de gemeenteraad formeel van toepassing is op het niveau van programma's wordt onderstaand per programma een toelichting gegeven op de onrechtmatige begrotingsafwijkingen.

bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel "+"=voordeel)

Programma	Begroting na wijziging			Realisatie 2019			Begrotingsafwijking			lasten
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	
P0 Bestuur en ondersteuning	-13.609	41.320	27.710	-13.230	41.839	28.609	379	519	899	
P1 Veiligheid	-2.855	72	-2.783	-2.773	52	-2.721	82	-20	62	
P2 Verkeer en vervoer	-4.750	464	-4.286	-4.537	425	-4.112	213	-38	174	
P3 Economie	-532	1.358	826	-542	1.363	822	-9	5	-4	-9
P4 Onderwijs	-3.254	273	-2.981	-3.278	348	-2.929	-24	75	51	-24
P5 Sport, cultuur en recreatie	-7.689	1.107	-6.582	-6.747	704	-6.043	942	-403	538	
P6 Sociaal Domein	-20.801	6.370	-14.430	-20.161	6.663	-13.498	640	292	932	
P7 Volksgezondheid en milieu	-8.106	6.998	-1.108	-8.059	7.281	-779	46	283	329	
P8 Wonen en bouwen	-2.395	1.845	-551	-2.247	-833	-3.080	149	-2.678	-2.529	
Resultaat voor mutatie reserves	-63.991	59.806	-4.185	-61.573	57.841	-3.732	2.417	-1.965	452	-33
<u>Mutatie reserves:</u>										
P0 Bestuur en ondersteuning	-6.485	7.652	1.166	-6.485	7.517	1.031	-	-135	-135	
P1 Veiligheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
P2 Verkeer en vervoer	-	815	815	-	624	624	-	-191	-191	
P3 Economie	-180	265	85	-180	240	60	-	-	-	
P4 Onderwijs	-	584	584	-	572	572	-	-25	-25	
P5 Sport, cultuur en recreatie	-	644	644	-	174	174	-	-12	-12	
P6 Sociaal Domein	-30	505	475	-30	384	354	-	-470	-470	
P7 Volksgezondheid en milieu	-	409	409	-	214	214	-	-121	-121	
P8 Wonen en bouwen	-3.255	3.464	209	-257	-3.464	3.207	2.998	-196	2.998	
Subtotaal mutatie reserves	-9.951	14.338	4.387	-6.953	13.189	6.236	2.998	-1.149	1.849	
Resultaat na bestemming	-73.942	74.144	203	-68.526	71.030	2.504	5.415	-3.114	2.301	-33

De overschrijdingen op Programma 3 en 4 zijn beperkt en vallen binnen de toegestane marge.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging aan de reserves	Raming Begrotingsjaar na wijziging	Waarvan Structureel	Realisatie Begrotingsjaar	Waarvan Structureel
P0 Bestuur en ondersteuning	6.485		6.485	
P3 Economie	180		180	
P6 Sociaal Domein	30		30	
P8 Wonen en bouwen	3.255		257	
Totaal	9.951		6.953	
Onttrekking aan de reserves	Raming Begrotingsjaar na wijziging	Waarvan Structureel	Realisatie Begrotingsjaar	Waarvan Structureel
P0 Bestuur en ondersteuning	7.652		7.517	
P2 Verkeer en vervoer	815	100	624	100
P3 Economie	265		240	
P4 Onderwijs	584	50	572	50
P5 Sport, cultuur en recreatie	644	174	174	174
P6 Sociaal Domein	505		384	
P7 Volksgezondheid en milieu	409		214	
P8 Wonen en bouwen	3.464	9	3.464	9
Totaal	14.338	332	13.189	332

In het overzicht zijn de toevoegingen en onttrekkingen aan de algemene reserves en de bestemmingsreserves opgenomen. Ten opzichte van de in 2019 geraamde onttrekkingen zijn de werkelijke onttrekkingen aan de reserves per 31 december 2019 in totaal € 1,1 miljoen lager.

De werkelijke toevoegingen zijn € 3,0 miljoen lager dan geraamd.

Bij vaststelling van de jaarrekening 2018 is besloten een bedrag van € 3,3 miljoen toe te voegen aan de egaliseringsreserve omgevingsvergunningen. Mede vanwege een ambtshalve vermindering van de aanslag Comol5 voor de Rijnlandroute is de storting naar beneden bijgesteld tot een bedrag van € 257.000.

Bij vaststelling van de jaarrekening 2018 is een aantal budgetten doorgeschoven naar 2019 met dekking vanuit de algemene reserve. Van deze bestemde bedragen was eind 2019 een bedrag van € 369.000 nog niet besteed. De lasten van het Klimaatprogramma 2016-2019 zijn in 2019 € 171.000 lager uitgevallen.

In 2019 zijn diverse onttrekkingen geraamd aan de reserve grote projecten. De uitvoering van de geplande projecten blijft € 428.000 achter bij de ramingen. De uitgaven die ten laste van de reserve sociaal domein konden worden gebracht zijn € 101.000 lager dan verwacht.

Controleverklaring van de accountant

Schrijf hier uw tekst

Bijlagen

Bijlage 1: Specifiek uitkeringen: Single information, Single audit

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
BZK	C1	Regeling Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen beschikking	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T)	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (JA/NEE)	Besteding (Jaar T) aan afwijkingen.	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T)
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 01	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 02	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 03	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 04	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 / 06
	1		€ 270.000	2019-627962	€ 0	Ja		€ 0
	2		Kopie projectnaam/ nummer	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 / 07	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 / 09			
	1		2019-627962		Nee			
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteits-eisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03			
			€ 92.929	€ 0	€ 0			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07		
	1							
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet, gemeentedeel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Gemeente	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
		I.1 Participatiewet (PW)	€ 4.992.535	€ 198.804	€ 311.376	€ 53.362	€ 18.407	€ 0
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)		
		Gemeente	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	€ 114.539	€ 24.556	€ 15.615	€ 66.103	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen), gemeentedeel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
		Gemeente	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
		€ 47.040	€ 8.000	€ 15.615	€ 244.326	€ 21.715	€ 0	
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
				Ja				
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
	1		€ 91.726	1.1 onroerende zaken	€ 111.083	€ 54.084		€ 3.081
	2			BTW-schade overhead	€ 1.187			
	3							
			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11	
	1		1.1 onroerende zaken	54084	121,10%		€ 34.561	
	2		BTW-schade overhead	3081	1,29%	Loonkosten werkorganisatie zijn btw-belast geworden		
	3				0,00%			

Bijlage 2: Bestuursovereenkomst: Structuur Staat van de Gemeente

Financiën		TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht		De begroting 2020 is structureel in evenwicht en het laatste jaar van de meerjarenraming 2021-2023 is structureel in evenwicht.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland (artikel 14.2 Omgevingsverordening)		De vigerende bestemmingsplannen kennen geen ruimtelijke ontwikkelingen die afwijken van de artikelen 6.9 (ruimtelijke kwaliteit), 6.10 (stedelijke ontwikkelingen) of 6.27 (archeologie) van de Omgevingsverordening Zuid-Holland. Er is geen noodzaak de vigerende bestemmingsplannen hierop aan te passen. Bij nieuwe initiatieven waarvoor een ruimtelijke procedure is vereist wordt vooroverleg gevoerd met de provincie om vooraf te toetsen of zo'n initiatief past binnen de kaders van de Omgevingsverordening. Daarmee worden mogelijke interpretatieverschillen over intentie van de verordening voorkomen.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	
Omgevingsrecht Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Milieu, Bouwen en Wonen		TOELICHTING
Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn tijdig een beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een evaluatie vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.		Het VTH-beleidsplan 2016-2019 is vastgesteld en bekend gemaakt aan de raad op 20 september 2016. De evaluatie en jaarrapportage over 2018 zijn vastgesteld op 2 juli 2019. Daardoor is er voor 2019 geen uitvoeringsprogramma vastgesteld.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	De evaluaties over 2016, 2017 en 2018 hebben geen van allen aanleiding gegeven om het beleidsplan of de prioritering in een uitvoeringsprogramma bij te stellen. Daarnaast staat de vaststelling van het VTH beleidsplan 2020-2024 gepland voor eind januari 2020 en daarop volgend het uitvoeringsprogramma 2020.

Monumentenzorg		TOELICHTING	
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		De door de raad benoemde Commissie Welstand en Cultureel Erfgoed adviseert het college over de toepassing van de Erfgoedwet/ Monumentenwet 1988 en de Erfgoedverordening Wassenaar 2016. In de commissie zit een lid met kennis van historische buitenplaatsen/groen erfgoed, een restauratiearchitect en een architectuurhistoricus.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee		
Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING	
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde		Met het vaststellen van het substitutiebesluit in mei 2019 is een grote stap gezet in het verder digitaal werken binnen de gemeente. Een aantal projecten uit het kwaliteitszorgsysteem zijn geheel of gedeeltelijk afgerond. Samenvattend kan geconcludeerd worden dat er over het algemeen een positief beeld is over de ontwikkeling en inrichting van het informatie- en archiefbeheer. Een belangrijke nieuwe ontwikkeling uit 2019 is dat het zaakgericht werken opgepakt gaat worden een belangrijke voorwaarde voor digitaal archiveren. Vanwege de onzekerheid die de implementatie van zaakgericht werken met zich meebrengt vinden wij nu nog de status "oranje" op zijn plaats.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee		
Huisvesting Vergunninghouders		TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand		Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Voorsprong/achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	11
		Fase interventieladder op 1 januari	2
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	9
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	20
		Voorsprong/achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	0
		Fase interventieladder op 1 juli	taakstelling gerealiseerd
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	9
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	15
		Voorsprong/achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	6
		Fase interventieladder op 31 december	taakstelling gerealiseerd

		Toelichting
		Tweede helft betreft vooral bijschrijving van AMV'ers (Alleenreizende Minderjarige Vreemdelingen) die al langer gehuisvest waren, maar administratief nog niet bijgeschreven waren.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	

Bijlage 3: Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten

Bijlage A - Afgesloten investeringskredieten

Bedragen in €

Jaar	Omschrijving investering	Toelichting op stand van zaken	Begrote investering t/m 2019	Geïnvesteerd t/m 2019	Restant krediet ultimo 2019
2015	Bloemcampschool interne uitbreiding		431.831	431.831	0
2016	Ford Transit tr. 135		40.000	36.876	3.124
2017	Investerings wegen (BHP)		52.629	53.000	-371
2017	Duinrellweg rehabilitatie		140.000	140.611	-611
2017	Zonneveldweg verkeer	De werkzaamheden aan de Zonneveldweg zijn nagenoeg afgerond. In 2020 is nog € 10.000 benodigd voor de herstelwerkzaamheden aan de groenvakken.	200.000	140.359	59.641
2018	Vervanging waterbouwkundige kunstwerken (BHP)		150.000	152.212	-2.212
2019	Vervanging wegen (BHP)		20.000	0	20.000
2019	Vervanging tractie	De procedure voor een Europese aanbesteding voor de aankoop van voertuigen is gestart, waarna in 2020 de voertuigen worden aangeschaft. Deze voertuigen zijn opgenomen in investeringsplan 2020.	100.000	0	100.000
Totaal			1.134.460	954.889	179.571

Bijlage B - Doorlopende investeringskredieten conform activabeleid*Bedragen in €*

Jaar	Omschrijving investering	Toelichting op stand van zaken	Begrote investering t/m 2019	Geïnvesteerd t/m 2019	Benodigd krediet 2020
2019	Civieltechnische kunstwerken (BHP)	In de 1e helft 2020 worden de onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd	55.000	0	55.000
2019	Vervanging waterbouwkundige kunstwerken (BHP)	De werkzaamheden aan het landgoed de Paauw zijn eind 2019 gestart. De uitvoering van de werkzaamheden loopt door tot medio 2020.	110.000	91.265	18.735
2019	Ecologische verbindingszone	Contractueel is vastgelegd dat Wassenaar € 65.000 bijdraagt aan de ecologische maatregelen in de Groene Zone.	65.000	0	65.000
2019	Bijdrage duurzame renovatie Blauw Zwart	Nog niet afsluiten; wachten op definitieve vaststelling.	46.736	46.736	0
Totaal			276.736	138.001	138.735

Bijlage C - Investeringskredieten die langer dan de standaard 2 jaar beschikbaar moeten blijven*Bedragen in €*

Jaar	Omschrijving investering	Toelichting op stand van zaken	Begrote investering t/m 2019	Geïnvesteerd t/m 2019	Benodigd krediet 2020
2012	Landschapsontwikkelingsplan uitwerking	Projectleiding hiervan is in handen van Stichting Twickel. Contractueel is vastgelegd dat Wassenaar € 65.000 bijdraagt aan de ecologische maatregelen in de Papewegsepolder.	80.000	40.654	39.346
2014	Verkeersagenda Zuid ontsluiting Kerkehout	Uitvoering Ontsluiting Kerkehout is gekoppeld aan de verbouwing van Van der Valk. Daar liggen contractuele afspraken aan ten grondslag.	25.000	0	25.000
2015	Vorbereidingskrediet verkoop Van Polanenpark	In 2020 wordt laatste groenstrook ingericht. Geschatte kosten € 10.000. Krediet kan met € 12.000 worden verlaagd.	38.000	15.899	10.000
2017	Uitbreiding capaciteit Herenwegschool	Nog niet afsluiten, wachten op definitieve vaststelling	347.000	347.000	0
2017	Restauratie/herstel De Paauf	De restauratiewerkzaamheden aan de Paauf lopen tot medio 2020.	2.815.000	2.164.813	650.187
2017	Beheerplan Zonneveldweg	De werkzaamheden aan de Zonneveldweg zijn nagenoeg afgerond. In 2020 is nog € 10.000 benodigd voor de herstelwerkzaam-	240.000	201.628	10.000

heden aan de
groenvakken.

Totaal	3.545.000	2.769.995	734.533
---------------	------------------	------------------	----------------

Bijlage 4: Algemene uitkering

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht / %	Uitkering
1a Waarde woningen eigenaren	54.732.000	-0,1000	-5.473.200
1c Waarde niet-woningen eigenaren	4.133.500	-0,1569	-648.546
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	3.899.000	-0,1265	-493.224
Subtotaal			-6.614.970

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht	Bedrag in basis
1e OZB waarde niet-woningen	413,35	380,70	157.362
2 Inwoners	26.211	160,07	4.195.595
3a Eén-ouder-huishoudens	864	835,35	721.742
3b Huishoudens	11.920	90,53	1.079.118
3c Eenpersoonshuishoudens	4.093	51,24	209.725
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	796	15,69	12.489
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	788	62,77	49.463
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	571	109,82	62.707
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	332	1.279,81	424.897
3h Ouders met (langdurig) psychisch medicijngebruik	146,40	3.616,63	529.478
3i-2 Medicijngebruik met drempel	3.828,47	370,01	1.416.572
3j Bedden	18.034	0,81	14.608
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	5.653	731,61	4.135.791
4b Inwoners jonger dan 65 jaar	19.502	4,03	78.593
5 Inwoners: ouderen boven 64 jaar	6.709	100,55	674.590
5a Inwoners: ouderen 75 t/m 84 jaar	2.305	26,44	60.944
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	3.285	0,18	591
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	1.119	0,18	201
7 Lage inkomens	2.739	30,59	83.786
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirculaire 2016)	1.511,90	686,83	1.038.418
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	257,75	122,86	31.668
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	196,40	491,05	96.440

7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	98,32	858,18	84.377
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	565,30	245,66	138.872
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens	11.189,92	-125,25	-1.401.537
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	2.927,46	-490,17	-1.434.953
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	200,41	112,06	22.458
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	152,71	448,31	68.459
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	76,45	784,53	59.976
8a Bijstandsontvangers (vanaf UJR 2016)	405,00	2.132,68	863.735
8b Loonkostensubsidie	3	1.941,10	5.823
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	132,33	659,95	87.333
8d Bijstandsontvangers eenouderhuishoudens	118,00	1.748,26	206.295
8e Re-integratie klassiek	0,67	334.628,82	222.528
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	1.065	85,82	91.398
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsontvangers	660	1.076,99	710.813
11c-2 Wajong	160	858,71	137.394
12 Minderheden	995	321,78	320.171
13 Klantenpotentieel lokaal	20.430	45,97	939.167
14 Klantenpotentieel regionaal	4.840	23,54	113.934
15e Leerlingen VO	1.507,20	370,50	558.418
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	24	-1.632,89	-39.189
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	20	-2.563,65	-51.273
16 Oppervlakte land	5.120	41,18	210.842
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	5.120	26,89	137.677
19 Oppervlakte binnenwater	175	38,02	6.654
20 Oppervlakte buitenwater	945	22,97	21.707
21 Oppervlakte bebouwing	148	595,42	88.122
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	132	3.089,24	407.780
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	132	2.302,40	303.917
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	16	1.524,90	24.398
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	16	1.936,54	30.985
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirculaire 2016)	12.271	57,54	706.073
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirculaire 2016) * bodemfactor woonkernen	12.271	50,79	623.244

29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	1.617	31,50	50.936
31a ISV (a) stadsvernieuwing	0,0007302	6.133.772	4.479
31b ISV (b) herstructurering	0,0004363	3.764.536	1.642
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirculaire 2016)	17.707,05	58,58	1.037.279
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	2.891	11,72	33.883
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	14.310,86	5,82	83.289
36 Kernen	2	9.070,21	18.140
37 Kernen * bodemfactor buitengebied	2	14.877,08	29.754
36a Kernen met 500 of meer adressen	1	60.233,38	60.233
38 Bedrijfsvestigingen	3.277	75,58	247.676
39 Vast bedrag	1	249.784,90	249.785
Subtotaal			21.157.472

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

Uitkeringsfactor	1,537
Subtotaal (B x C (=uf))	32.519.034

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
56b Cumulatieregeling gemeentefonds (SU)	-9.841	-9.841
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	12.825	12.825
56e Suppletie-uitkering Jeugdzorg	-23.744	-23.744
61 Suppletieregeling OZB	16.207	16.207
135 Suppletie-uitkering Bommenregeling	55.020	55.020
Subtotaal		50.467

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	61.200	61.200
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	57.885	57.885
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	39.392	39.392
208 Basisregistratie Grootchalige Topografie (DU)	1.700	1.700
215 Bonus beschut Werken (DU)	2.500	2.500

223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	100.276	100.276
262 Schulden en armoede (DU)	13.569	13.569
266 Maatschappelijke begeleiding (DU)	68.730	68.730
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	8.448	8.448
320 Verhoging taalniveau statushouders (DU)	30.364	30.364
359 Klimaatmiddelen Transitievisie warmte (DU)	202.101	202.101
360 Klimaatmiddelen Wijkaanpak (DU)	9.997	9.997
361 Klimaatmiddelen Energieloketten (DU)	25.000	25.000
Subtotaal		621.162

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein		
Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
260 Participatie (IU)	1.003.739	1.003.739
261 Voogdij/18+ (IU)	337.884	337.884
Subtotaal		1.341.623

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker	
Aanvullingen van de gebruiker	Uitkering
Vrijval onderuitputting BCF cf 2017	-64.000
Maatschappelijke begeleiding statushouders	45.030
Subtotaal	-18.970

Totaal uitkering 2019:	27.898.347
-------------------------------	-------------------

Functie 921 (algemene uitkering gemeentefonds)	26.556.724
Functie 923 (3 D's in het sociaal domein)	1.341.623

Bijlage 5: Wet normering Topinkomens

bedragen x € 1	G. de Schipper-Tinga	H.I.P. Oppatja	N. Keltjens
Functiegegevens⁵	Griffier	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/8	01/01 – 31/12	01/09 – 18/09
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking? ⁸	ja	ja	Ja
Bezoldiging⁹			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	72.905	103.102	3.128
Beloningen betaalbaar op termijn	9.689	18.543	579
<i>Subtotaal</i>	<i>82.594</i>	<i>121.645</i>	<i>3.707</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	129.156	194.000	9.161
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	82.594	121.645	3.707
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018¹⁴			
Functiegegevens⁵	Griffier	Gemeentecsecretaris	
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0	1,0	
Dienstbetrekking? ⁸	Ja	Ja	
Bezoldiging⁹			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	86.786	103.769	
Beloningen betaalbaar op termijn	13.598	16.850	
<i>Subtotaal</i>	<i>100.384</i>	<i>120.619</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	189.000	189.000	
Bezoldiging	100.384	120.619	

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Functiegegevens ³	Interim griffier			
Kalenderjaar ⁴	2019	2018	2019	2018
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	18-09-2019 – 31-12-2019	N.v.t.		
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar ⁵	4	N.v.t.		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum				
Maximum uurtarief in het kalenderjaar ⁶	€ 187	€ 182		
Maxima op basis van de normbedragen per maand ⁷	103.600			
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12 ⁸	103.600			
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)				
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief? ⁹	Ja			
Bezoldiging in de betreffende periode	35.100			
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12 ¹⁰	35.100			
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t.			
Bezoldiging	35.100			
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.			
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.			

Bijlage 6: Overzicht baten en lasten per taakveld

Programma:P0 Bestuur en ondersteuning	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	0	-1.991.402	-1.991.402	0	-2.000.486	-2.000.486	89.135	-2.032.152	-1.943.017
0.2 Burgerzaken	588.441	-949.216	-360.775	504.741	-1.002.380	-497.639	478.195	-1.007.095	-528.900
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	101.219	-463.532	-362.313	98.219	-518.867	-420.648	96.800	-484.849	-388.049
0.4 Overhead	67.219	-8.655.830	-8.588.611	52.141	-9.309.066	-9.256.925	55.564	-8.580.647	-8.525.083
0.5 Treasury	1.049.500	-42.026	1.007.474	1.429.500	-32.026	1.397.474	1.422.443	-19.180	1.403.262
0.61 OZB Woningen	6.919.368	-227.507	6.691.861	6.919.368	-212.248	6.707.120	6.946.926	-204.759	6.742.166
0.62 OZB Niet-Woningen	2.556.796	-59.237	2.497.559	2.556.796	-59.237	2.497.559	2.655.634	-59.237	2.596.397
0.64 Belastingen overig	2.206.822	-107.326	2.099.496	2.206.822	-107.326	2.099.496	2.262.625	-108.743	2.153.881
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	27.669.824	0	27.669.824	27.551.915	0	27.551.915	27.831.655	0	27.831.655
0.8 Overige baten en lasten	0	-898.392	-898.392	0	-367.500	-367.500	0	-711.359	-711.359
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	-21.924	-21.924
0.11 Resultaat rekening baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten programma	41.159.189	-13.394.468	27.764.721	41.319.502	-13.609.136	27.710.366	41.838.975	-13.229.946	28.609.029
Programma:P1 Veiligheid	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	-2.069.930	-2.069.930	5.600	-2.062.224	-2.056.624	3.150	-2.028.897	-2.025.747
1.2 Openbare orde en veiligheid	45.911	-708.255	-662.344	65.911	-792.402	-726.491	48.564	-744.069	-695.505
Saldo van baten en lasten programma	45.911	-2.778.185	-2.732.274	71.511	-2.854.626	-2.783.115	51.714	-2.772.966	-2.721.253
Programma:P2 Verkeer en vervoer	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
2.1 Verkeer en vervoer	198.164	-3.897.970	-3.699.806	299.934	-4.461.702	-4.161.768	269.731	-4.256.174	-3.986.443
2.2 Parkeren	137.325	-258.976	-121.651	137.325	-266.090	-128.765	134.267	-259.814	-125.547
2.3 Recreatieve havens	26.504	-13.043	13.461	26.504	-13.300	13.204	21.409	-12.300	9.109
2.5 Openbaar vervoer	0	-8.755	-8.755	0	-9.006	-9.006	0	-9.006	-9.006
Saldo van baten en lasten programma	361.993	-4.178.744	-3.816.751	463.763	-4.750.098	-4.286.335	425.406	-4.537.293	-4.111.887
Programma:P3 Economie	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.1 Economische ontwikkeling	0	-222.317	-222.317	45.000	-254.678	-209.678	45.000	-254.821	-209.821
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	117.860	-101.603	16.257	104.860	-102.080	2.780	98.933	-97.724	1.209
3.4 Economische promotie	1.149.940	-72.650	1.077.290	1.208.350	-175.521	1.032.829	1.219.134	-188.994	1.030.140
Saldo van baten en lasten programma	1.267.800	-396.570	871.230	1.358.210	-532.279	825.931	1.363.067	-541.538	821.529
Programma:P4 Onderwijs	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	-30.572	-30.572	0	-54.801	-54.801	0	-43.175	-43.175
4.2 Onderwijshuisvesting	0	-1.271.362	-1.271.362	0	-1.780.444	-1.780.444	130.214	-1.820.355	-1.690.141
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	344.160	-1.486.416	-1.142.256	273.305	-1.418.694	-1.145.389	218.081	-1.414.155	-1.196.074
Saldo van baten en lasten programma	344.160	-2.788.350	-2.444.190	273.305	-3.253.939	-2.980.634	348.295	-3.277.685	-2.929.390
Programma:P5 Sport, cultuur en recreatie	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
5.1 Sportbeleid en activering	10.296	-522.417	-512.121	10.296	-523.103	-512.807	25.664	-521.894	-496.229

5.2 Sportaccommodaties	165.294	-1.077.526	-912.232	165.294	-1.246.353	-1.081.059	173.306	-1.191.776	-1.018.470
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	35.069	-365.928	-330.859	73.774	-426.002	-352.228	62.359	-399.467	-337.109
5.4 Musea	0	-12.779	-12.779	0	-13.145	-13.145	0	-13.145	-13.145
5.5 Cultureel erfgoed	12.460	-336.106	-323.646	95.550	-423.641	-328.091	36.554	-343.488	-306.934
5.6 Media	203.300	-733.019	-529.719	134.325	-684.480	-550.155	138.325	-688.724	-550.399
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	137.783	-3.394.695	-3.256.912	627.758	-4.372.174	-3.744.416	267.566	-3.588.757	-3.321.191
Saldo van baten en lasten programma	564.202	-6.442.470	-5.878.268	1.106.997	-7.688.898	-6.581.901	703.773	-6.747.251	-6.043.477
Programma:P6 Sociaal Domein	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	102.418	-1.485.887	-1.383.469	68.809	-1.473.901	-1.405.092	204.323	-1.654.881	-1.450.558
6.2 Wijkteams	0	-526.400	-526.400	0	-530.222	-530.222	0	-463.744	-463.744
6.3 Inkomensregelingen	5.774.917	-8.085.645	-2.310.728	6.065.179	-8.054.515	-1.989.336	6.280.823	-7.502.253	-1.221.430
6.4 Begeleide participatie	0	-1.086.813	-1.086.813	0	-1.073.229	-1.073.229	0	-979.209	-979.209
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-1.432.053	-1.432.053	0	-1.333.615	-1.333.615	0	-1.279.725	-1.279.725
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-1.075.031	-1.075.031	0	-1.083.052	-1.083.052	264	-999.896	-999.632
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	249.500	-2.767.809	-2.518.309	236.500	-2.750.640	-2.514.140	159.647	-2.541.561	-2.381.914
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	-2.878.138	-2.878.138	0	-3.129.240	-3.129.240	17.475	-3.282.433	-3.264.958
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	-105.759	-105.759	0	-107.356	-107.356	0	-94.486	-94.486
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-896.460	-896.460	0	-1.265.038	-1.265.038	0	-1.362.659	-1.362.659
Saldo van baten en lasten programma	6.126.835	-20.339.995	-14.213.160	6.370.488	-20.800.808	-14.430.320	6.662.532	-20.160.847	-13.498.315
Programma:P7 Volksgezondheid en milieu	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
7.1 Volksgezondheid	0	-1.695.255	-1.695.255	0	-1.772.939	-1.772.939	44.940	-1.808.704	-1.763.764
7.2 Riolering	2.674.316	-1.837.486	836.830	2.674.316	-1.855.386	818.930	2.838.648	-1.946.306	892.342
7.3 Afval	4.116.883	-3.171.788	945.095	4.263.026	-3.322.344	940.682	4.328.728	-3.321.739	1.006.989
7.4 Milieubeheer	0	-695.910	-695.910	0	-1.009.486	-1.009.486	3.380	-832.809	-829.429
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	48.700	-132.626	-83.926	60.200	-145.493	-85.293	64.856	-149.758	-84.902
Saldo van baten en lasten programma	6.839.899	-7.533.065	-693.166	6.997.542	-8.105.648	-1.108.106	7.280.552	-8.059.316	-778.764
Programma:P8 Wonen en bouwen	Begroting primair 2019			Begroting actueel 2019			Rekening 2019		
Saldo van baten en lasten per taakveld	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
8.1 Ruimtelijke ordening	0	-751.220	-751.220	0	-764.231	-764.231	393.918	-800.782	-406.864
8.2 Grondexploitatie (niet bedr.terrein)	0	-25.990	-25.990	0	-27.538	-27.538	0	-37.654	-37.654
8.3 Wonen en bouwen	1.280.216	-1.169.503	110.713	1.844.909	-1.603.721	241.188	-1.227.201	-1.408.221	-2.635.422
Saldo van baten en lasten programma	1.280.216	-1.946.713	-666.497	1.844.909	-2.395.490	-550.581	-833.283	-2.246.657	-3.079.941
Totaal									
saldo van baten en lasten programma's	57.990.205	-59.798.560	-1.808.355	59.806.227	-63.990.922	-4.184.695	57.841.030	-61.573.500	-3.732.470
Reserves	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties	Onttrekking	Toevoeging	Mutaties
P0 Bestuur en ondersteuning	6.871.752	-5.985.426	886.326	7.651.752	-6.485.426	1.166.326	7.516.603	-6.485.426	1.031.177
P1 Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2 Verkeer en vervoer	249.739	0	249.739	814.882	0	814.882	624.201	0	624.201
P3 Economie	25.000	0	25.000	265.000	-180.000	85.000	240.000	-180.000	60.000
P4 Onderwijs	63.880	0	63.880	584.000	0	584.000	572.255	0	572.255
P5 Sport, cultuur en recreatie	269.500	0	269.500	643.912	0	643.912	174.402	0	174.402
P6 Sociaal Domein	475.000	0	475.000	505.000	-30.000	475.000	383.856	-30.000	353.856
P7 Volksgezondheid en milieu	25.000	0	25.000	409.192	0	409.192	213.503	0	213.503
P8 Wonen en bouwen	8.140	0	8.140	3.464.212	-3.255.191	209.021	3.464.212	-257.261	3.206.951
Totaal reserves	7.988.011	-5.985.426	2.002.585	14.337.950	-9.950.617	4.387.333	13.189.032	-6.952.687	6.236.345
Resultaat	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo

Gerealiseerde resultaat	65.978.216	-65.783.986	194.230	74.144.177	-73.941.539	202.638	71.030.062	-68.526.187	2.503.875
--------------------------------	------------	-------------	----------------	------------	-------------	----------------	------------	-------------	------------------

Bijlage 7: Overzicht incidentele baten en lasten

x €1.000							
Incidentele lasten				Incidentele baten			
Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging	Rekening
0. Bestuur en ondersteuning	5.985	6.810	6.656	0. Bestuur en ondersteuning	6.872	7.959	7.824
1. Veiligheid	0	59	43	1. Veiligheid	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	150	804	541	2. Verkeer en vervoer	150	817	564
3. Economie	25	325	337	3. Economie	25	310	285
4. Onderwijs	0	554	560	4. Onderwijs	0	534	652
5. Sport, cultuur en recreatie	143	1.317	336	5. Sport, cultuur en recreatie	128	1.118	190
6. Sociaal domein	475	592	625	6. Sociaal domein	475	475	354
7. Volksgezondheid en milieu	25	409	214	7. Volksgezondheid en milieu	25	413	218
8. Wonen en bouwen	135	3.932	736	8. Wonen en bouwen	0	4.020	1.290
Totaal	6.939	14.802	10.048	Totaal	7.674	15.646	11.377
Saldo				Saldo	736	844	1.328